

Sofinancira
Evropska unija

I FEEL
SLOVENI

DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Aleksander Jevšek
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 3DFB2496000000057535
Potek veljavnosti: 11. 01. 2027
Čas podpisa: 01. 07. 2024 16:11
Št. dokumenta: 007-10/2023-1630-3

Smernice organa upravljanja za uporabo načela, da se ne škoduje bistveno pri izvajanju Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji

dr. Aleksander Jevšek
minister

Ljubljana, junij 2024

Verzija: 2.0

SEZNAM KRATIC

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
BREEAM	Certifikat zelene gradnje
CPVO	Celovita presoja vplivov na okolje
CPVO PEKP	Strokovna in tehnična podpora pri izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike 2021–2027 v Sloveniji
CPVO DNSH	Strokovna in tehnična podpora pri izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike 2021–2027 v Sloveniji – Dodatek za presojo načela, da se ne škoduje bistveno
DGNB	Certifikat zelene gradnje
DNSH	Načelo, da se ne škoduje bistveno (<i>Do No Significant Harm</i>)
DO	Daljinsko ogrevanje
EK	Evropska komisija
EMAS	Sistem Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ETS	Trgovanje z emisijami (<i>Emission Trading System</i>)
EU	Evropska unija
GZ	Gradbeni zakon
IED	Direktiva o industrijskih emisijah (<i>Industrial Emissions Directive</i>)
LEED	Sistem ocenjevanja za zeleno gradnjo (<i>Leadership in Energy and Environmental Design</i>)
LEVEL(s)	Evropski okvir za poročanje o kazalnikih trajnostne gradnje
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
MSP	Mala in srednja podjetja
NEPN	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NSP	Navodila organa upravljanja za načrtovanje, odločanje o podpori, spremljanje in poročanje o izvajanju operacij evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027
NOO	Načrt za okrevanje in odpornost
NUMO	Načrtu upravljanja z morskim okoljem za obdobje
NUV	Načrt upravljanja voda
NZPO	Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti
OPNOZ	Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka
OU	Organ upravljanja
OVD	Okoljevarstveno dovoljenje
OVE	Obnovljiv vir energije
PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
PEKP	Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji
PURES	Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah
PT	Posredniško telo
PVO	Presoja vplivov na okolje
ReDPS50	Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050
ReNPVO20–30	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030
SEVESO	Oznaka za obrat večjega ali manjšega tveganja za okolje na področju industrijskih nesreč
SPP	Sklad za pravični prehod
TGP	Toplogredni plin
VVO	Vodovarstvena območja
ZN	Združeni narodi
ZJN-3	Zakon o javnem naročanju
ZON	Zakon o ohranjanju narave
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZUNPEOVE	Zakon o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije
ZV-1	Zakon o vodah
ZVO-2	Zakon o varstvu okolja

Različica	Datum	Opomba oz. sprememba poglavja	Komentar
2.0	Junij 2024	Končna različica	

KAZALO

1	UVOD.....	1
2	SPLOŠNE USMERITVE ZA OCENJEVANJE SKLADNOSTI UKREPOV Z DNSH	2
2.1	ODNOS DO ZAKONODAJE IN PRESOJ VPLIVOV	2
2.2	OBRAVNAVA NEPOSREDNIH IN PRIMARNIH POSREDNIH VPLIVOV SKOZI CELOTEN ŽIVLJENJSKI CIKEL	3
2.3	PRESOJA UKREPOV, KI NIMAJO TEHNOLOŠKO IZVEDLJIVIH ALTERNATIV Z MAJHNIM VPLIVOM NA OKOLJE	4
2.4	PRESOJA UKREPOV, KI NIMAJO TEHNOLOŠKO IN EKONOMSKO IZVEDLJIVIH ALTERNATIV Z MAJHNIM VPLIVOM NA OKOLJE.....	4
2.5	UPORABNOST TEHNIČNIH MERIL ZA PREGLED IZ UREDBE O TAKSONOMIJI	5
3	STOPNJE OCENJEVANJA SKLADNOSTI UKREPOV Z DNSH	6
4	POENOSTAVLJENA OCENA ZA OCENJEVANJE SKLADNOSTI UKREPOV Z DNSH.....	8
4.1.1	Utemeljitev nebitvenega oz. nepomembnega vpliva zaradi zasnove ukrepa	9
4.1.2	Utemeljitev skladno z metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov.....	9
4.1.3	Utemeljitev skladno z Uredbo o taksonomiji.....	10
4.1.4	Utemeljitev z uporabo predhodne ocene skladnosti programa z DNSH	10
4.1.5	Utemeljitev z uporabo vsebinske ocene skladnosti ukrepov iz NOO	11
5	VSEBINSKA OCENA SKLADNOSTI Z DNSH	12
5.1	SEZNAM MOŽNIH DOKAZIL ZA VSEBINSKO OCENO SKLADNOSTI Z NAČELOM DNSH	12
5.1.1	Medsektorska dokazila	12
5.1.2	Blažitev podnebnih sprememb.....	15
5.1.3	Prilagajanje podnebnim spremembam	16
5.1.4	Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	16
5.1.5	Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	17
5.1.6	Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja	17
5.1.7	Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov	18
5.2	SMERNICE ZA KONKRETNE SKUPINE UKREPOV PEKP, ZA KATERE BO VERJETNO POTREBNA VSEBINSKA PRESOJA SKLADNOSTI Z NAČELOM DNSH	18
5.2.1	Gradnja in prenova stavb.....	20
5.2.2	Gradnja in prenova cestne infrastrukture	26
5.2.3	Gradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost	30
5.2.4	Gradnja, prenova in posodobitev železniške infrastrukture	35
5.2.5	Obnovljivi viri energije, vključno z infrastrukturo za distribucijo in shranjevanje, ter širitev daljinskih omrežij za ogrevanje in hlajenje.....	39
5.2.6	Vodna infrastruktura.....	44
5.2.7	Infrastruktura za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje odpadnih voda	48
5.2.8	Infrastruktura za raziskave, razvoj in inovacije	52
6	VIRI.....	58
6.1	ZAKONSKE OSNOVE (SLO).....	58
6.2	DIREKTIVE IN UREDBE (EU).....	59
6.3	STRATEŠKI DOKUMENTI (SLO).....	61
6.4	STRATEŠKI DOKUMENTI (EU)	62
6.5	SMERNICE IN DRUGI VIRI	63
7	PRILOGE.....	64
7.1	1. DEL KONTROLNEGA SEZNAMA ZA OCENO SKLADNOSTI Z NAČELOM, DA SE NE ŠKODUJE BISTVENO (POENOSTAVLJENA OCENA) 65	
7.2	PRIMERI UPORABE POENOSTAVLJENEGA PRISTOPA K OCENI SKLADNOSTI UKREPA Z DNSH	67
7.2.1	Primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH z utemeljitvijo nebitvenega oz. nepomembnega vpliva zaradi zasnove ukrepa.....	67
7.2.2	Primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH z utemeljitvijo skladno z metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov.....	68

7.2.3	<i>Primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH ob upoštevanju predhodne ocene skladnosti programa z DNSH</i>	71
7.2.4	<i>Primeri uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH ob upoštevanju predhodne ocene skladnosti NOO z DNSH</i>	84
7.3	2. DEL KONTROLNEGA SEZNAMA ZA OCENO SKLADNOSTI Z NAČELOM, DA SE NE ŠKODUJE BISTVENO (VSEBINSKA OCENA)	90
7.4	PRIMER UPORABE VSEBINSKE OCENE SKLADNOSTI UKREPA Z DNSH	1
7.5	IZKLJUČITEV IZ PODROČJA UPORABE ESRR IN KOHEZIJSKEGA SKLADA.....	7

1 UVOD

Uredba (EU) 2021/1060 (v nadaljevanju: Uredba o skupnih določbah) v uvodnih izjavah določa, da morajo skladi Evropske unije (v nadaljevanju: EU) podpirati dejavnosti, ki spoštujejo podnebne in okoljske standarde ter prednostne naloge EU in ne škodujejo bistveno okoljskim ciljem v smislu 17. člena Uredbe (EU) 2020/852 (v nadaljevanju: Uredba o taksonomiji). Deveti člen Uredbe o skupnih določbah, ki ureja horizontalna načela, ki jih je treba upoštevati pri izvajanju skladov EU, posebej določa, da se cilji skladov izpolnjujejo v skladu s ciljem spodbujanja trajnostnega razvoja, kot je določen v 11. členu prečiščene različice Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU) ob upoštevanju ciljev Združenih narodov (ZN) glede trajnostnega razvoja, Pariškega sporazuma in načela, da se ne škoduje bistveno. Ob upoštevanju navedenega predstavlja načelo, da se ne škoduje bistveno, (*Do No Significant Harm*, v nadaljevanju: DNSH) ključni element pri podpori operacij, ki se financirajo s sredstvi Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji (v nadaljevanju: PEKP).

V skladu z določbami 17. člena Uredbe o taksonomiji si ob upoštevanju življenjskega cikla proizvodov in storitev, ki se zagotavljajo z gospodarsko dejavnostjo, DNSH lahko razlagamo v smislu bistvenega škodovanja šestim okoljskim ciljem, in sicer:

1. blažitvi podnebnih sprememb, kadar ta dejavnost privede do znatnih emisij toplogrednih plinov,
2. prilagajanju podnebnim spremembam, kadar ta dejavnost privede do povečanega škodljivega vpliva na sedanje podnebje in pričakovano prihodnje podnebje na dejavnost samo ali na ljudi, naravo ali sredstva,
3. trajnostni uporabi in varstvu vodnih in morskih virov, kadar ta dejavnost škoduje dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami ali dobremu okoljskemu stanju morskih voda,
4. krožnemu gospodarstvu, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, kadar ta dejavnost privede do znatne neučinkovitosti pri uporabi materialov ali neposredne ali posredne rabe naravnih virov ali do znatnega povečanja nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov ali kadar lahko dolgoročno odlaganje odpadkov bistveno in dolgoročno škoduje okolju,
5. preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, kadar ta dejavnost privede do znatnega povečanja emisij onesnaževal v zrak, vodo ali zemljo v primerjavi s stanjem pred začetkom izvajanja te dejavnosti ali
6. varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, kadar je ta dejavnost bistveno škodljiva za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali kadar je škodljiva za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu EU.

Pričujoče smernice za uporabo DNSH pri izvajanju PEKP so pripravljene ob upoštevanju Obvestila Komisije Tehnične smernice za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost (2021/C 58/01), ki jih je Evropska komisija (v nadaljevanju: EK) objavila leta 2021 (v nadaljevanju: Tehnične smernice Evropske komisije). Uporabljajo se v postopku preverjanja in ocenjevanja kakovosti projekta po Navodilih organa upravljanja za načrtovanje, odločanje o podpori, spremljanje in poročanje o izvajanju evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027 (v nadaljevanju: NSP).

Smernice ter spremembe in dopolnitve smernic pričnejo veljati z dnem objave na [spletnem portalu](#).

2 SPLOŠNE USMERITVE ZA OCENJEVANJE SKLADNOSTI UKREPOV Z DNSH

Skladnost ukrepa z DNSH je zagotovljena, če se z oceno dokaže, da ukrep ne bo bistveno škodoval okoljskim ciljem v skladu s 17. členom Uredbe o taksonomiji. Pri pripravi ocene skladnosti z DNSH je treba izhajati iz vodilnih načel, ki so opredeljena v Tehničnih smernicah Evropske komisije.

2.1 Odnos do zakonodaje in presoj vplivov

Skladnost z veljavnim okoljskim pravom EU in nacionalnim okoljskim pravom je ločena obveznost in ne odpravlja potrebe po oceni skladnosti z načelom DNSH. Vsi ukrepi, predlagani v PEKP, morajo biti skladni z ustrezno zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo, vključno z ustrezno okoljsko zakonodajo EU in nacionalno okoljsko zakonodajo. Čeprav skladnost z veljavno zakonodajo EU in nacionalno okoljsko zakonodajo jasno kaže, da ukrep ne povzroča okoljske škode, ne pomeni samodejno, da je ukrep skladen z načelom DNSH, zlasti ker se nekateri cilji iz 17. člena še ne odražajo v celoti v okoljski zakonodaji EU.

Pri oceni skladnosti z načelom DNSH je treba upoštevati presoje vplivov, ki se nanašajo na okoljske razsežnosti ali preverjanje trajnostnosti ukrepa. Te presoje ne pomenijo, da se ne povzroča bistvena škoda, vendar so velik pokazatelj odsotnosti bistvene škode za številne zadevne okoljske cilje. Zato bo dejstvo, da je pripravljavec ukrepa za določen ukrep opravil presojo vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, Zakonom o varstvu okolja (v nadaljevanju: ZVO-2) in Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, strateško okoljsko presojo v skladu z Direktivo 2001/42/ES in Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje ali preverjanje trajnostnosti oziroma podnebno preverjanje, kot je določeno v smernicah Komisije o preverjanju trajnostnosti v skladu z Uredbo (EU) 2021/52 o vzpostavitvi programa InvestEU, podprlo argumente, ki jih je pripravljavec ukrepa predložil v okviru ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno.

Glede na specifično zasnovo posameznega ukrepa lahko npr. izvedba presoje vplivov na okolje in potrebnih omilitvenih ukrepov za varstvo okolja v nekaterih primerih, zlasti pri naložbah v infrastrukturo, zadostuje, da pripravljavec ukrepa dokaže skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, za nekatere ustrezne okoljske cilje (zlasti trajnostno rabo in varstvo morskih in vodnih virov ter varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti in ekosistemov). Vendar pripravljavec ukrepa s tem ni izvzet iz zahteve po oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za navedeni ukrep, saj presoja vplivov na okolje, strateška presoja vplivov na okolje ali preverjanje morda ne zajema vseh vidikov, zahtevanih v okviru ocene skladnosti z načelom DNSH. Razlog za to je, da niti pravne obveznosti iz direktiv o presoji vplivov na okolje in strateški okoljski presoji niti pristop iz ustreznih smernic Komisije o preverjanju niso enaki obveznostim in pristopu iz 17. člena (Bistveno škodovanje okoljskim ciljem) Uredbe o taksonomiji.

Presoja vplivov na okolje je potrebna npr. za gradnjo rafinerij surove nafte in termoelektrarn na premog ter za projekte, ki vključujejo pridobivanje nafte ali zemeljskega plina. Vendar te vrste ukrepov ne bi bile skladne z načelom DNSH za blažitev podnebnih sprememb iz 17. člena (Bistveno škodovanje okoljskim ciljem) Uredbe o taksonomiji, ki določa, da dejavnost bistveno škoduje, kadar »privede do znatnih emisij toplogrednih plinov« (v nadaljevanju: TGP). Podobno je za gradnjo novega letališča potrebna presoja vplivov na okolje, vendar bodo z načelom DNSH za cilj glede blažitve podnebnih sprememb verjetno skladni le ukrepi, povezani z nizkoogljično letališko infrastrukturo, kot so naložbe v energetske učinkovite letališke stavbe, posodobitve letališke infrastrukture za priključitev na omrežje z energijo iz obnovljivih virov na kraju samem in s tem povezane storitve.

Poudarjamo, da je skladnost z okoljskimi presojami (izvajanje omilitvenih ukrepov) treba zagotavljati tudi, če se v okviru ocene PEKP ugotovi, da program ne bo imel bistvenega škodljivega vpliva na okoljske cilje (npr. ker se spremlja kot ukrep, ki 100-odstotno prispeva k ciljem na področju podnebnih sprememb ali okoljskim ciljem v skladu s Prilogo I Uredbe (EU) 2021/1060 ali ob uporabi drugih kriterijev iz četrtega poglavja). To velja tudi za omilitvene ukrepe iz Strokovne in tehnične podpore pri izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike 2021–2027 v Sloveniji (v nadaljevanju: CPVO PEKP) v skladu s Prilogo DNSH – omilitveni ukrepi in priporočila k PEKP in kadar je to relevantno za omilitvene ukrepe iz Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (v nadaljevanju: NEPN), Strategije razvoja prometa v RS do 2030 in NPZO II oziroma za morebitne okoljske presoje posameznih ukrepov na nižjih nivojih načrtovanja. Skladnost z zakonodajo in okoljskimi presojami je ločena obveznost in ni v celoti predmet teh smernic (le v primeru, ko so podatki iz presoj potrebni za utemeljevanje neobistvenosti škodljivih vplivov v skladu z načelom DNSH).

2.2 Obravnava neposrednih in primarnih posrednih vplivov skozi celoten življenjski cikel

Za oceno skladnosti z načelom DNSH so pomembni neposredni in primarni posredni vplivi ukrepa. Ta pristop sledi določilom 17. člena (Bistveno škodovanje okoljskim ciljem) Uredbe o taksonomiji, ki določa, da je treba upoštevati vplive dejavnosti ter proizvodov in storitev, ki se zagotavljajo s to dejavnostjo, na okolje skozi njihov celotni življenjski cikel.

Neposredni vplivi lahko odražajo učinke ukrepa na ravni projekta (npr. proizvodni obrat, zaščiteno območje itd.) ali na ravni širšega področja ukrepanja (npr. železniško omrežje, sistem javnega prevoza itd.) in se pojavijo v času izvajanja ukrepa. Primarni posredni vplivi lahko odražajo učinke zunaj navedenih projektov ali sistemov, ki se lahko pojavijo po izvedbi ukrepa, vendar so razumno predvidljivi in pomembni. Primer neposrednega vpliva na področju cestnega prometa bi bila uporaba materialov med gradnjo ceste. Primer primarnega posrednega vpliva bi bile pričakovane prihodnje emisije TGP zaradi povečanja skupnega prometa med fazo uporabe ceste.

Pri oceni skladnosti z načelom DNSH je treba upoštevati življenjski cikel dejavnosti, ki izhaja iz ukrepa. Na podlagi 17. člena (Bistveno škodovanje okoljskim ciljem) Uredbe o taksonomiji se bistvena škoda v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost oceni ob upoštevanju življenjskega cikla. Pri oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, v okviru PEPK je namesto izvedbe ocene življenjskega cikla dovolj že samo upoštevanje vidikov življenjskega cikla. V praksi to pomeni, da analize deležev obremenitve okolja, ki jih je mogoče pripisati proizvodom ali vplivov proizvodnje in uporabe proizvodov na obremenitev okolja skozi njihov življenjski cikel (npr. vključno s posrednimi okoljskimi vplivi tehnoloških, gospodarskih ali družbenih sprememb zaradi ukrepa), niso potrebne. Vendar bi se dokazi iz obstoječih analiz življenjskega cikla lahko uporabili za utemeljitev ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno.

Obseg ocene bi moral zajemati faze proizvodnje, uporabe in konca življenjske dobe, tj. kjer se pričakuje največja škoda. Pri ukrepu, ki npr. podpira nakup vozil, bi bilo treba pri oceni med drugim upoštevati onesnaževanje (npr. emisije v zrak), ki nastane pri sestavljanju, prevozu in uporabi vozil, ter ustrezno ravnanje z vozili ob koncu njihovega življenjskega cikla. Ustrezno ravnanje z akumulatorji in elektronskimi elementi ob koncu življenjskega cikla (npr. njihova ponovna uporaba in oziroma ali recikliranje kritičnih surovin, ki jih vsebujejo) bi moralo zlasti zagotoviti, da ne bo povzročena bistvena škoda okoljskemu cilju glede krožnega gospodarstva. Ukrepi za spodbujanje večje elektrifikacije (npr. industrije, prometa in stavb) se štejejo kot skladni z oceno skladnosti z načelom DNSH za okoljski cilj glede blažitve podnebnih sprememb. Da bi omogočili prehod na učinkovito podnebno nevtrarno gospodarstvo, bi bilo treba spodbujati ukrepe za večjo elektrifikacijo ključnih sektorjev, kot so industrija, promet in stavbe (npr. naložbe v infrastrukturo za prenos in distribucijo električne energije, električno obcestno infrastrukturo, shranjevanje električne energije, akumulatorje in toplotne črpalke).

Proizvodnja električne energije v Sloveniji še ni podnebno nevtralna dejavnost (intenzivnost CO₂ v mešanici virov), večja poraba ogljično intenzivne električne energije pa je načeloma (vsaj kratkoročno) glavni posredni učinek takšnih ukrepov. Vendar je za podnebno nevtrarno gospodarstvo treba uvesti te tehnologije in infrastrukture, vključno z ukrepi za doseg ciljev glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 oziroma 2050, pri čemer je v EU in v Sloveniji že vzpostavljen okvir politike za razogljičenje električne energije in razvoj obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE). V tem okviru bi te naložbe lahko smatrali kot skladne z načelom, da se ne škoduje bistveno, na področju blažitve podnebnih sprememb, če se lahko utemelji, da večjo elektrifikacijo spremljajo večje zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni.

Kljub temu mora pripravljalavec ukrepa dokazati, da ti ukrepi ne škodujejo bistveno preostalim petim okoljskim ciljem.

2.3 Presoja ukrepov, ki nimajo tehnološko izvedljivih alternativ z majhnim vplivom na okolje

Za gospodarske dejavnosti, ki nimajo tehnološko izvedljive alternative z majhnim vplivom na okolje, bi bilo treba presojo negativnih vplivov vsakega posameznega ukrepa na okolje opraviti na podlagi scenarija brez poseganja ob upoštevanju vpliva ukrepa na okolje v absolutnem smislu.

Ta pristop vključuje upoštevanje vpliva ukrepa na okolje v primerjavi s stanjem brez negativnega vpliva zadevnega ukrepa na okolje. Vpliv ukrepa se ne presoja v primerjavi z vplivom druge obstoječe ali predvidene dejavnosti, ki bi jo ta ukrep lahko nadomestil.

Ta pristop je v skladu z logiko Uredbe o taksonomiji in v skladu z delegiranim aktom več tehničnih meril za pregled skladnosti z načelom DNSH temelji na absolutnih merilih, kot so specifične mejne vrednosti emisij (npr. omejitve CO₂ za prilagoditvene rešitve v dejavnostih proizvodnje električne energije ali za potniška vozila). Pristop podpira tudi previdnostno načelo, ki je eno od vodilnih načel okoljske zakonodaje v EU, vključno z Uredbo o taksonomiji (uvodna izjava 40 in 19. (1)(f) člena), in izhaja iz dejstva, da je treba okoljsko škodo obravnavati iz absolutnega in ne iz relativnega vidika (npr. globalno segrevanje je posledica absolutne ravni vseh emisij TGP skupaj).

Ta pristop se uporablja zlasti za ukrepe, ki se nanašajo na javne naložbe ali ki neposredno vsebujejo javnofinančne odhodke. Za ukrepe, ki se nanašajo na izvajanje reform, bi bilo praviloma treba oceniti skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, ob sklicevanju na stanje pred izvedbo ukrepa.

Če se na primer presoja hidroelektrarna, za katero je treba zgraditi jez na nedotaknjemem območju, bi se vpliv jez presodil glede na scenarij, kjer zadevna reka ostane v naravnem stanju, in ne glede na različne možne uporabe zadevnega območja. Če je namen menjave starih avtomobilov za nove nadomestiti neučinkovite avtomobile z učinkovitejšimi, ki uporabljajo motorje z notranjim izgorevanjem, bi bil vpliv novih avtomobilov z motorji z notranjim zgorevanjem podobno ocenjen v absolutnem smislu, saj obstajajo alternative z majhnim vplivom (npr. brezemisijski avtomobili), in ne v primerjavi z vplivom neučinkovitih avtomobilov, ki jih nadomeščajo.

2.4 Presoja ukrepov, ki nimajo tehnološko in ekonomsko izvedljivih alternativ z majhnim vplivom na okolje

Za gospodarske dejavnosti, ki nimajo tehnološko in ekonomsko izvedljive alternative z majhnim vplivom na okolje, lahko prijavitelji ukrepov dokažejo, da ukrep ne povzroča bistvene škode, in sicer tako, da sprejmejo najboljše razpoložljive ravni okoljske učinkovitosti v sektorju¹. Da bi dokazali, da alternativa z majhnim vplivom na okolje ni ekonomsko izvedljiva, je treba upoštevati stroške, ki nastanejo v času trajanja ukrepa. Ti stroški vključujejo negativne okoljske stroške in prihodnje potrebe po naložbah, ki so potrebne za prehod na alternativo z majhnim vplivom na okolje, izogibanje vezanosti ali oviranje razvoja in uporabe alternativ z majhnim vplivom. V teh primerih se skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, ocenjuje v primerjavi z najboljšimi razpoložljivimi ravni okoljske učinkovitosti v sektorju. Za ohranitev tega pristopa je treba uporabiti več pogojev, vključno z dejstvom, da dejavnost izboljša okoljsko učinkovitost precej bolj kot razpoložljive alternative, preprečuje okolju škodljive učinke vezanosti ter ne ovira razvoja in uporabe alternativ z majhnim vplivom. V uvodnih izjavah 39. in 41. člena ter drugega odstavka 10. člena Uredbe o taksonomiji je podana opredelitev pojma prehodne dejavnosti. Tu opisani pogoji izhajajo iz te opredelitve, vendar niso enaki, saj so v Uredbi o taksonomiji opredeljena merila za prehodne dejavnosti, ki imajo precejšen prispevek, medtem ko ta navodila določajo le merila za DNSH in se zato uporabljajo za veliko širši nabor ukrepov, poleg tega pa uporabljajo drugačno preizkušanje podatkov. Ta pristop in ocena skladnosti z načelom DNSH na splošno ne posegata v druge premisleke, ki vplivajo na oceno ukrepov, vključno s premisleki, povezanimi z nadzorom državne pomoči, skladnostjo z drugimi skladi EU in morebitnim izrivanjem zasebnih naložb. V zvezi z ukrepi, ki podpirajo dejavnosti,

¹ Npr. z uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij, <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/about>.

zlasti tiste, zajete s sistemom EU za trgovanje z emisijami (v nadaljnjem besedilu: ETS), dejavnosti z napovedanimi emisijami ekvivalenta CO₂, ki niso bistveno nižje od ustreznih referenčnih vrednosti, določenih za brezplačno dodelitev, na splošno ne bi smele biti podprte v okviru PEKP, da se ne bi izkrivljali tržni signali, uvedeni z ETS in v skladu s pristopom v okviru Sklada za pravični prehod (SPP).

Ta pristop bi bilo treba uporabiti na sektorski ravni, tj. treba bi bilo preučiti vse alternative znotraj sektorja. V primerih, ko bi celo najboljše ravni okoljske učinkovitosti še vedno povzročale okolju škodljive učinke vezanosti, bi bilo treba razmisliti o uporabi ukrepov, ki podpirajo raziskave in razvoj alternativ z manjšim učinkom, in sicer v skladu s področjema intervencije 029 in 030, določenima v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060.

Glede na zgoraj navedene pogoje se ukrepi, povezani s proizvodnjo električne energije in oziroma Ali toplote z uporabo fosilnih goriv ter s tem povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo, praviloma ne bi smeli šteti za skladne v okviru načela, da se ne škoduje bistveno, saj obstajajo nizkoogljične alternative. Z vidika blažitve podnebnih sprememb se lahko za ukrepe, povezane s proizvodnjo električne energije in oziroma Ali toplote z uporabo zemeljskega plina ter povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo, za vsak primer posebej določijo omejene izjeme. To je pomembno v primeru velikih izzivov pri prehodu z ogljično intenzivnih virov energije, kot so premog, lignit ali nafta, in kjer lahko ukrep ali kombinacija ukrepov privede do zelo velikega in hitrega zmanjšanja emisij TGP. Te izjeme bodo morale biti usklajene s številnimi pogoji iz Priloge III Tehničnih smernic Evropske komisije, da bi preprečili učinke vezanosti na visokoogljične tehnologije in da bi bile skladne s cilji EU glede razogljičenja za leti 2030 in 2050.

Poleg tega je treba dokazati skladnost teh ukrepov z DNSH za preostalih pet okoljskih ciljev. Za zagotovitev, da so ukrepi primerni za prihodnost in ne povzročajo škodljivih učinkov vezanosti, ter za spodbujanje koristnih dinamičnih učinkov se lahko zahtevajo spremljevalne reforme in naložbe. Primeri takšnih spremljevalnih ukrepov vključujejo opremljanje cest z nizkoogljično infrastrukturo (npr. polnilne postaje za električna vozila ali oskrbovalne postaje za vodik) in uvedbo ustreznih pristojbin za dostop do cest ali za zastoje ali širše reforme in naložbe za razogljičenje nacionalnih mešanic virov električne energije ali prometnih sistemov. Čeprav bi se lahko v nekaterih primerih te dodatne reforme in naložbe obravnavale v okviru istega ukrepa, to morda ni vedno mogoče. Zato se lahko v omejenih okoliščinah in za vsak primer posebej dokaže, da se izogibanje škodljivim učinkom vezanosti zagotavlja z opiranjem na spremljevalne ukrepe PEKP ali Načrta za okrevanje in odpornost (v nadaljevanju: NOO).

2.5 Uporabnost tehničnih meril za pregled iz Uredbe o taksonomiji

Pripravljalcem ukrepov ni treba upoštevati tehničnih meril za pregled (kvantitativnih in oziroma Ali kvalitativnih meril) iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2139, dopolnjene 2023/2485 (v nadaljevanju: podnebna Delegirana uredba) in Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/2486 (v nadaljevanju: Okoljska delegirana uredba), da bi utemeljili skladnost z načelom DNSH, vendar se pri ocenjevanju ukrepov glede skladnosti z načelom DNSH, uporaba tehničnih meril za pregled iz delegiranih uredb v skladu z Uredbo o taksonomiji močno spodbuja.

Pregledovanje tehničnih meril za pregled na praktičen način omogoča spletno orodje EU Taxonomy Compass: <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/taxonomy-compass/the-compass>.

3 STOPNJE OCENJEVANJA SKLADNOSTI UKREPOV Z DNSH

To poglavje opisuje dvostopenjsko DNSH oceno ukrepa z uporabo kontrolnih seznamov iz Prilog 7.1 in 7.3. Ko se ocena izvede, je treba zagotoviti, da vsak ukrep, za katerega se išče financiranje iz PEKP, izpolnjuje načelo DNSH za vseh šest spodaj navedenih okoljskih ciljev:

- blaženje podnebnih sprememb,
- prilagajanje podnebnim spremembam,
- trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov,
- prehod v krožno gospodarstvo,
- preprečevanje in nadzor onesnaževanja,
- varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

DNSH ocena se izvede v dveh stopnjah (Slika 1).

V prvi stopnji (v nadaljevanju: poenostavljena ocena) se izvede splošna ocena, v okviru katere se ugotovi ali je zaradi izvedbe ukrepa možen nastanek potencialno pomembnih škodljivih vplivov na navedene okoljske cilje. Poenostavljeno oceno je treba izvesti za vse ukrepe. Uporabi se kontrolni seznam iz Priloge 7.1. Namen poenostavljene ocene je ugotoviti, kateri vplivi zahtevajo podrobno (v nadaljevanju: vsebinsko) oceno in za katere vplive je potrebna le poenostavljena ocena. Vlagatelj mora na kratko opisati morebitne škodljive vplive ali pojasniti, zakaj določen okoljski cilj ne zahteva vsebinske ocene. Podrobnejše usmeritve glede možnosti za utemeljitev v sklopu poenostavljene ocene so podane v četrtem poglavju.

V sklopu poenostavljene ocene mora prijavitelj ukrepa preveriti, ali je načrtovani ukrep na seznamu izključenih projektov iz 7. člena Uredbe (EU) 2021/1058 o Kohezijskem skladu. Če je projekt na seznamu izključitev, ni skladen z načelom DNSH in financiranje projekta ni mogoče. Seznam ukrepov, ki so izključene iz področja uporabe Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: ESRR) in Kohezijskega sklada, je predstavljen v Prilogi 7.5.

Če je v sklopu poenostavljene ocene ugotovljeno, da ukrep ne zahteva vsebinske ocene, se ocena s tem zaključí.

Vsebinska ocena z utemeljitvami je potrebna za okoljske cilje, ki jih lahko ukrep potencialno pomembno prizadene.

Vsebinska ocena se izvede zato, da se določi pomen vplivov ukrepa glede na okoljske cilje DNSH, za katere so bili v okviru poenostavljene ocene ugotovljeni morebitni škodljivi vplivi. Za vsebinsko oceno se uporabi kontrolni seznam iz Priloge 7.3. Pri vsebinski oceni je v kontrolnem seznamu vsebinske ocene smiselno opisati občutljivost območja ali okoljskega cilja na spremembe, intenzivnost, trajanje, obseg in pomen vplivov.

Ukrep je v skladu z načelom DNSH, če nobeden od ocenjenih vplivov bistveno ne škoduje okoljskim ciljem. V nasprotnem primeru je treba oceniti, ali bi lahko vplive omilili, tako da niso več pomembni. Spremembo, ki izhaja iz omilitve, je treba opisati v tabeli. Če ima projekt še vedno pomembne škodljive vplive po omilitvi, to pomeni, da ne izpolnjuje zahtev, določenih v kriterijih DNSH, in financiranja ni mogoče odobriti.

Pri oceni je treba upoštevati celoten življenjski cikel ukrepa, vključno z neposrednimi in posrednimi okoljskimi vplivi; praviloma ni potrebna ocena življenjskega cikla, zadostuje že identifikacija najpomembnejših vplivov, ki se pojavijo med življenjskim ciklom projekta.

V poenostavljeni oceni se ugotavlja možen nastanek potencialno pomembnih škodljivih vplivov na okoljske cilje, v vsebinski oceni pa je treba za ugotovljene potencialno pomembne vplive iz poenostavljene ocene dokazati, da ne bodo bistveno škodovali okoljskim ciljem. Če je treba, se za to predvidijo omilitveni ukrepi.

Poenostavljena ocena

V prvi fazi s pomočjo kontrolnega seznama iz priloge 7.1 ocenimo ali lahko ukrep škoduje okoljskim ciljem skladno z načelom DNSH (ocenjuje se vpliv na vsak okoljski cilj posebej):

1. Blaženje podnebnih sprememb
2. Prilagajanje na podnebne spremembe
3. Trajnostna raba ter raba vodnih in morskih virov
4. Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem
5. Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja
6. Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Ali lahko implementacija ukrepa v celotnem življenjskem ciklu potencialno škoduje zgornjim okoljskim ciljem?

- Ni predvidljivih škodljivih vplivov zaradi zasnove ukrepa ali
- Ukrep 100% prispeva k podnebnim in/ali okoljskim ciljem iz Priloge I Uredbe (EU) 2021/1060 ali
- Ukrep bistveno prispeva k podnebnim in/ali okoljskim ciljem skladno z Uredbo o taksonomiji ali
- ukrep je enak že ocenjenemu ukrepu iz ocene DNSH za PEKP ali NOO

Ukrep je skladen z DNSH

Ukrep potencialno škoduje okoljskim ciljem

Ukrep bistveno škoduje okoljskim ciljem oz. je na seznamu izključenih ukrepov*

Ukrep ni skladen z DNSH

*ukrepi iz 7. člena Uredbe (EU) 2021/1058 - izključitev iz področja uporabe ESRR in Kohezijskega sklada

Vsebinska ocena

V drugi fazi s pomočjo kontrolnega seznama iz priloge 7.3 ocenimo ali vplivi ukrepa bistveno škodujejo okoljskim ciljem in niso skladni z DNSH:

Ali lahko implementacija ukrepa v celotnem življenjskem ciklu bistveno škoduje zgornjim okoljskim ciljem?

Ukrep ne škoduje bistveno škoduje okoljskim ciljem

Ukrep je skladen z DNSH

Ukrep bistveno škoduje okoljskim ciljem

Ukrep ni skladen z DNSH

Slika 1: Stopnje ocene skladnosti ukrepa z načelom DNSH

4 POENOSTAVLJENA OCENA ZA OCENJEVANJE SKLADNOSTI UKREPOV Z DNSH

V skladu s Tehničnimi smernicami Evropske komisije se za ukrepe, ki nimajo predvidljivega vpliva na vse ali nekatere od šestih okoljskih ciljev oziroma Je ta vpliv nepomemben, lahko uporabi poenostavljena ocena.

Pri PEKP se poenostavljena ocena lahko uporablja, če je izpolnjen **vsaj eden** od naslednjih kriterijev:

- a. ukrep zaradi svoje narave nima predvidljivega vpliva na vse od šestih okoljskih ciljev oziroma Je ta vpliv nepomemben (zaradi same zasnove ukrepov),
- b. ukrep se spremlja kot ukrep, ki 100-odstotno podpira cilje na področju podnebnih sprememb ali okoljske cilje² v skladu s Prilogo I Uredbe (EU) 2021/1060 o skupnih določbah. Pri tem je treba izpostaviti, da se v skladu s to uredbo za vse ukrepe, ki se izvajajo v okviru Sklada za pravični prehod, če so v skladu z 8. in 9. členom Uredbe o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod in z ustreznim območnim načrtom za pravični prehod, upošteva koeficient za izračun podpore ciljem na področju podnebnih sprememb (blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje podnebnim spremembam) v višini 100 odstotkov. Na podlagi tega, se lahko presoja skladnosti z načelom DNSH za cilj blažitev podnebnih sprememb zaključi že s poenostavljeno oceno skladnosti, medtem ko je za cilj prilagajanje na podnebne spremembe in ostale okoljske cilje potrebna dodatna preveritev. Za prispevek ukrepov v okviru SPP k okoljskim ciljem ter za vse ostale ukrepe iz PEKP se koeficient podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in okoljskim ciljem določi na podlagi Preglednice 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 o skupnih določbah.
- c. ukrep bistveno prispeva k enemu od šestih okoljskih ciljev in ne škoduje ostalim okoljskim ciljem v skladu z določbami Uredbe o taksonomiji in delegiranih uredb,
- d. ukrep je po vsebini enak ukrepu, ki je bil ocenjen v okviru predhodne ocene PEKP in je opredeljen z morebitnimi omilitvenimi ukrepi v Tehničnih merilih za izbor projektov za ocenjevanje DNSH. pri čemer je treba vsak ukrep kljub temu podrobno preveriti (presoja od primera do primera, ni avtomatizma),
- e. ukrep je po vsebini enak ukrepu, ki je že bil vsebinsko ocenjen v okviru NOO, zanj pa so določeni morebitni omilitveni ukrepi, ki se upoštevajo pri njegovi implementaciji, pri čemer je treba vsak ukrep kljub temu podrobno preveriti (presoja od primera do primera, ni avtomatizma).

Poenostavljena ocena skladnosti z načelom DNSH se izdelava z uporabo kontrolnega seznama, ki je sestavni del teh smernic (Priloga 7.1). Če se za ukrep oceni, da ni predvidljivega vpliva na okoljske cilje (ocenjuje se vsak cilj posebej), naj pripravljavci ukrepov v drugem stolpcu kontrolnega seznama označijo NE in tako potrdijo, da vsebinska ocena ni potrebna, v tretjem stolpcu pa ob upoštevanju zgoraj navedenih kriterijev utemeljijo, zakaj vsebinska ocena skladnosti ni potrebna in, kjer je relevantno, vključijo informacije o razpoložljivih dokazilih ali podpornih dokumentih.³

V sklopu poenostavljene ocene mora prijavitelj ukrepa preveriti, ali je načrtovani ukrep na seznamu izključenih projektov iz 7. člena Uredbe (EU) 2021/1058. Če je projekt na seznamu izključitev, ni skladen z načelom DNSH in financiranje projekta ni mogoče. Seznam ukrepov, ki so izključene iz področja uporabe ESRR in Kohezijskega sklada, je predstavljen v Prilogi 7.5. Utemeljitev nebitvenega oziroma Nepomembnega vpliva zaradi zasnove ukrepa.

² Pri tem je treba oceniti, na katerega od podnebnih ali okoljskih ciljev se 100-odstotni koeficient nanaša. Primer: če se ocena nanaša na investicijo v polnilno infrastrukturo za brezemisijski javni promet, se ta uvršča v razsežnost 081 Infrastruktura za okolju prijazen mestni promet, ki ima 100- odstotni koeficient podpore na področju podnebnih sprememb. Taka infrastruktura sicer bistveno prispeva k doseganju blaženja podnebnih sprememb, vendar lahko v primeru umestitve na npr. poplavno ali plazljivo območje to povzroči bistveno škodo okoljskemu cilju Prilagajanje na podnebne spremembe. V tem primeru bo morda potrebno tako investicijo vsebinsko oceniti za okoljski cilj Prilagajanje podnebnim spremembam.

³ Gre za informacije o morebitnih dokazilih in podpornih dokumentih iz predhodnih faz razvoja ukrepa, ki naslavljaajo zahteve v zvezi z DNSH in so relevantni z vidika utemeljitve poenostavljenega pristopa.

4.1.1 Utemeljitev nebistvenega oziroma nepomembnega vpliva zaradi zasnove ukrepa

Medtem ko je za vse ukrepe potrebna ocena skladnosti z načelom DNSH, se lahko za ukrepe, ki nimajo predvidljivega vpliva na vse ali nekatere od šestih okoljskih ciljev oziroma je ta vpliv nepomemben, uporabi poenostavljen pristop. Nekateri ukrepi imajo lahko po zasnovi omejen vpliv na enega ali več okoljskih ciljev. V tem primeru lahko pripravljavci ukrepov predložijo kratko utemeljitev za navedene okoljske cilje. Pri tem si lahko pomagajo s podpornimi vprašanji v prvem stolpcu kontrolnega seznama v Prilogi 7.1.

Reforma trga dela, katere namen je dvigniti splošno raven socialne zaščite za samozaposlene, npr. ne bi imela predvidljiv vpliv na nobenega od šestih okoljskih ciljev oziroma bi bil ta vpliv nepomemben, tako da bi se lahko za vseh šest ciljev uporabila kratka utemeljitev. Podobno bi se lahko za nekatere preproste ukrepe za energetske učinkovitost, kot je zamenjava obstoječih oken z novimi, energetske učinkovitimi okni, uporabila kratka utemeljitev v zvezi s skladnostjo z načelom DNSH za cilj glede blažitve podnebnih sprememb. Nasprotno pa se ta poenostavljeni pristop verjetno ne bo uporabljal za nekatere naložbe in reforme na številnih področjih (npr. energetika, promet, ravnanje z odpadki, industrija), pri katerih obstaja večje tveganje, da bodo vplivale na enega ali več okoljskih ciljev.

Poenostavljena ocena za cilje Trajnostna raba ter varstva vodnih in morskih virov, Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja in Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov načeloma zadostuje za ukrepe, pri katerih:

- ni zahtevana izvedba presoje vplivov na okolje ali prehodni postopek v skladu z Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (posegi s pomembnimi vplivi na okolje),
- je zahtevano gradbeno dovoljenje ali dovoljenje za poseg v prostor in niso bila zahtevana posebna okoljevarstvena dovoljenja, soglasja, mnenja, projektni pogoji ali vodna pravica,
- je zahtevano gradbeno dovoljenje ali dovoljenje za poseg v prostor in iz izdanih okoljevarstvenih dovoljenj, soglasij, mnenj, projektnih pogojev ali vodne pravice ne izhaja potreba po izvedbi posebnih omilitvenih za preprečevanje oziroma Zmanjšanje vplivov na okolje.

Primer poenostavljanega pristopa za ocenjevanje skladnosti z načelom DNSH z utemeljitvijo nebistvenega oziroma Nepomembnega vpliva zaradi zasnove ukrepa je podan v Prilogi 7.2.1.

4.1.2 Utemeljitev v skladu z metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov

Kadar se ukrep spremlja kot ukrep, ki 100-odstotno podpira enega od šestih okoljskih ciljev, se šteje, da je ta ukrep skladen z načelom DNSH, kar zadeva ta cilj. Stopnja podpore je določena v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060.

Pri tem je treba izpostaviti, da se za vse ukrepe, ki se izvajajo v SPP, če so v skladu z 8. in 9. členom Uredbe o Skladu za pravični prehod in z ustreznim območnim načrtom za pravični prehod, upošteva koeficient za izračun podpore ciljem na področju podnebnih sprememb v višini 100 odstotkov. Za prispevek ukrepov v okviru SPP k okoljskim ciljem ter za vse ostale ukrepe iz PEKP se koeficient podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in okoljskim ciljem določi na podlagi Preglednice 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060.

Kadar se ukrep spremlja kot ukrep s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljev v zvezi s podnebnimi spremembami, se za zadevni cilj (tj. blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje) šteje, da je v skladu z načelom, da se ne škoduje bistveno. V to kategorijo bi lahko spadala npr. podporna oziroma Obnovitvena shema za zamenjavo zastarelih tirnih vozil s tirnimi vozili brez izpušnih emisij. Pri tem moramo biti pozorni, na katerega od ciljev na področju podnebnih sprememb ali okoljskih ciljev se 100-odstotni koeficient nanaša. Primer: če se ocena nanaša na investicijo v polnilno infrastrukturo za brezemisijski javni promet, se ta uvršča v razsežnost 081 Infrastruktura za okolju prijazen mestni promet, ki ima 100 % koeficient podpore na področju podnebnih sprememb. Taka infrastruktura sicer bistveno prispeva k doseganju blaženja podnebnih sprememb, vendar lahko v primeru umestitve na npr. poplavno ali plazljivo območje to povzroči bistveno škodo okoljskemu cilju Prilagajanje na podnebne spremembe. V tem primeru bo morda treba tako investicijo vsebinsko oceniti za okoljski cilj Prilagajanje podnebnim spremembam. Za zagotovitev skladnosti s ciljem Prilagajanje podnebnih sprememb je predlagana uporaba tehničnih meril za skladnost z okoljskim ciljem Prilagajanje podnebnih sprememb iz podnebne Delegirane uredbe (2021/2139 in 2023/2485).

Kadar se ukrep spremlja kot ukrep s 100-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem, ki niso povezani s podnebjem, se za zadevni cilj (tj. vodni in morski viri, krožno gospodarstvo, preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja ali biotska raznovrstnost in ekosistemi) prav tako šteje, da je v skladu z načelom, da se ne škoduje bistveno. Pri tem je treba od primera do primera preveriti, za katerega od štirih okoljskih ciljev se dejansko lahko upošteva 100-odstotni koeficient podpore, ter dokazati, da ukrep ne škoduje bistveno preostalim okoljskim ciljem. Za zagotovitev skladnosti z okoljskimi cilji je hkrati predlagana tudi uporaba tehničnih meril za okoljske cilje iz okoljske Delegirane uredbe (EU) 2023/2486.

Ta pristop se ne uporablja za ukrepe, ki se spremljajo s 40-odstotnim koeficientom prispevka k ciljem na področju podnebnih sprememb ali okoljskim ciljem. Za take ukrepe morajo pripravljavci v okviru vsebinske ocene podrobneje utemeljiti, zakaj je ukrep v skladu z načelom DNSH (če poenostavljene ocene ni mogoče utemeljiti z drugimi možnimi kriteriji iz tega poglavja: a, c, d ali e).

V Prilogi predstavljamo primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z načelom DNSH ob upoštevanju metodologije za spremljanje podnebnih ukrepov na podlagi Priloge I Uredbe (EU) 2021/1060 (Priloga 7.2.2).

4.1.3 Utemeljitev v skladu z Uredbo o taksonomiji

Kadar ukrep v skladu z Uredbo o taksonomiji bistveno prispeva k enemu od šestih okoljskih ciljev, se šteje, da je ta ukrep v skladu z načelom, da se ne škoduje bistveno, kar zadeva ta cilj. V 10. in 16. členu Uredbe o taksonomiji je opredeljeno, kaj pomeni bistven prispevek za vsakega od šestih okoljskih ciljev in za omogočitvene dejavnosti. Da bi imeli pripravljavci ukrepov koristi od poenostavljenega pristopa, opisanega v tem odstavku, bi morali dokazati, da ukrep bistveno prispeva k enemu ali več okoljskim ciljem v skladu s 10. in 16. členom Uredbe o taksonomiji.

Predlagatelju ukrepa, ki na primer predlaga ukrep, ki podpira proizvodnjo energetske učinkovite opreme za stavbe (npr. nadzor prisotnosti in dneвне svetlobe za sisteme razsvetljave), ne bi bilo treba izvesti vsebinske ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za cilj glede blažitve podnebnih sprememb, če lahko dokaže, da predlagani ukrep bistveno prispeva k temu okoljskemu cilju v skladu z Uredbo o taksonomiji. V takem primeru bi morali pripravljavci ukrepov dokazati le, da ne škodi bistveno preostalim petim okoljskim ciljem.

Ta možnost je pomembna zlasti za dejavnosti, za katere je bilo ugotovljeno, da bistveno prispevajo k okoljskemu cilju v skladu z Uredbo o taksonomiji, ki pa se ne sledijo kot dejavnosti, ki 100-odstotno podpirajo cilje na področju podnebnih sprememb ali okoljske cilje v okviru Priloge I Uredbe (EU) 2021/1060. Na področju blažitve podnebnih sprememb te dejavnosti vključujejo npr. posebna nizko- in brezemisijška lahka vozila, posebna brez- ali nizkoemisijška plovila za vodni promet, posebna nizko- in brezemisijška težka vozila, infrastrukturo za prenos in distribucijo električne energije, omrežja za prenos in distribucijo vodika, posebne dejavnosti ravnanja z odpadki (npr. ločeno zbrani nenevarni odpadki, ločeni pri viru in pripravljeni za ponovno uporabo oziroma Recikliranje) ter prodorne raziskave, razvoj in inovacije krožnega gospodarstva.

Pripravljavcem ukrepov ni treba upoštevati tehničnih meril za pregled (kvantitativnih in oziroma Ali kvalitativnih meril) iz podnebne ali okoljske Delegirane uredbe, da bi utemeljile skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, vendar se pri ocenjevanju ukrepov glede skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, uporaba tehničnih meril za pregled iz delegiranih aktov v skladu z Uredbo o taksonomiji močno spodbuja.

4.1.4 Utemeljitev z uporabo predhodne ocene skladnosti programa z DNSH

Za PEKP je bila opravljena celovita presoja vplivov na okolje, njeni rezultati so predstavljeni v dokumentu Strokovna in tehnična podpora pri izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike 2021–2027 (v nadaljevanju: CPVO PEKP). Priloga tega dokumenta je tudi Dodatek za presojo načela, da se ne škoduje bistveno (v nadaljevanju: CPVO DNSH) ki predstavlja predhodno oceno skladnosti ukrepov, vključenih v program, ki so bili opredeljeni kot relevantni v času izdelave okoljskega poročila.

CPVO DNSH vključuje tudi tehnična merila za izbor projektov za izpolnjevanje načela DNSH oziroma Za doseganje bistvenega prispevka ali nebistvenega škodovanja šestim okoljskim ciljem ob upoštevanju določb 10. in 15. člena Uredbe o taksonomiji in podnebne Delegirane uredbe.

Z vidika izvajanja Uredbe o skupnih določbah ima predhodna ocena programa poseben pomen, saj organ upravljanja (OU) omogoča enostavnejši postopek izbora ukrepov, ki spoštujejo podnebne in okoljske standarde ter prednostne naloge EU in ne škodujejo bistveno okoljskim ciljem v smislu 17. člena Uredbe (EU) 2020/852. Predhodna ocena PEKP predstavlja izhodiščno točko pri načrtovanju ukrepov, ki se financirajo s sredstvi PEKP.

Zgoraj navedeno ne pomeni, da so vsi ukrepi, vključeni v predhodno oceno PEKP, v skladu z DNSH. Tekom izvajanja PEKP mora ocena skladnosti posameznega ukrepa z DNSH v prvi vrsti izhajati iz opisa in značilnosti ukrepa, ki se presoja. **Na splošno velja, da so ukrepi PEKP, ki se podpirajo v okviru specifičnega cilja in so bili preverjeni v predhodni oceni PEKP, v skladu z načeli DNSH le, če se vsebinsko v ničemer ne razlikujejo od osnovnih ukrepov PEKP.**

V Prilogi predstavljamo primere uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH ob upoštevanju predhodne ocene skladnosti programa z DNSH, ki služijo kot pomoč posredniškim telesom (PT) pri oceni kakovosti projektov, ki se podpirajo s sredstvi PEKP (Priloga 7.2.3).

4.1.5 Utemeljitev z uporabo vsebinske ocene skladnosti ukrepov iz NOO

V okviru priprave NOO je bila opravljena presoja skladnosti načrta z DNSH. Navedeno ne pomeni, da so vsi ukrepi, vključeni v predhodno oceno NOO, v skladu z DNSH. Tekom izvajanja PEKP mora ocena skladnosti posameznega ukrepa z DNSH v prvi vrsti izhajati iz opisa in značilnosti ukrepa, ki se presoja. **Na splošno velja, da so ukrepi PEKP, ki se podpirajo v okviru specifičnega cilja in so vsebinsko povsem enaki ukrepom predvidenim v NOO ter so bili preverjeni v predhodni oceni NOO, skladni z načelom DNSH. Kljub temu je treba vsak ukrep podrobno preveriti (presoja od primera do primera, ni avtomatizma).**

V Prilogi predstavljamo primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH ob upoštevanju vsebinske ocene skladnosti ukrepov iz NOO (Priloga 7.2.4).

5 VSEBINSKA OCENA SKLADNOSTI Z DNSH

V primeru, da pripravljavec ukrepa v okviru prvega dela kontrolnega seznama (Priloga 7.1) odgovori pritrdilno, nadaljuje z drugim delom kontrolnega seznama (Priloga 7.3) (za okoljske cilje, izbrane s pritrdilnim odgovorom v prvem koraku).

Drugi del kontrolnega seznama vsebuje vprašanja za vsakega od šestih ciljev, ki ustreza pravnim zahtevam ocene skladnosti z načelom DNSH. Da se ukrepi lahko financirajo iz PEKP, morajo biti v skladu z DNSH. Zato morajo biti odgovori na vprašanja iz drugega dela kontrolnega seznama NE, kar pomeni, da se ne povzroča nobena bistvena škoda posameznim okoljskim ciljem.

Pripravljavci ukrepov so pozvani, naj potrdijo, da je odgovor NE, in v desnem stolpcu na podlagi ustreznih vprašanj navedejo vsebinsko razlago in utemeljitev svojih razlogov.

Ključni argumenti, ki se lahko uporabljajo za utemeljevanje skladnosti, so:

- skladnost z okoljsko zakonodajo in strateškimi okoljskimi dokumenti in cilji,
- upoštevanje zahtev glede predložitve obveznih strokovnih podlag ali izvedbe presoj vplivov na okolje (CPVO, PVO) ter njihovo upoštevanje pri oblikovanju ukrepov, upoštevanje omilitvenih ukrepov CPVO PEKP pri oblikovanju ukrepov,
- dokazila, da ukrep ne bo povzročil nobene bistvene škode posameznim okoljskim ciljem, vključno s prikazom skladnosti s tehničnimi merili za presojo skladnosti iz podnebne ali okoljske Delegirane uredbe.

Pripravljavci ukrepov so tudi pozvani, da pravočasno in v omejenem obsegu predložijo dodatne analize in oziroma ali dokazila, kjer je to potrebno, da bi dodatno utemeljili svoje odgovore na seznam vprašanj. Pri utemeljitvi vsebinske ocene se lahko presoja opira na (neizčrpni) seznam dokazil v nadaljevanju, s katerimi se podpre utemeljitve, da je ukrep v skladu z načelom DNSH.

5.1 Seznam možnih dokazil za vsebinsko oceno skladnosti z načelom DNSH

5.1.1 Medsektorska dokazila

5.1.1.1 Upoštevanje okoljske in slovenske zakonodaje EU ter nacionalnih okoljskih ciljev

Pripravljavec ukrepa utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, ki kažejo, da se bo z ukrepom upošteval veljavni del okoljske zakonodaje EU in Slovenije (zlasti okoljske presoje), poleg tega pa so bila izdana zadevna dovoljenja in soglasja. Ukrepi so v skladu z nacionalnimi okoljskimi cilji, opredeljenimi v Resoluciji o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (v nadaljevanju: ReNPVO20–30).

Seznam okoljske zakonodaje je na voljo na spletnem naslovu [ministrstva](#), pristojnega za okolje in [ministrstva](#), pristojnega za naravne vire.

Seznam (neizčrpni) nekaterih okoljskih presoj, dovoljenj in soglasij:

- CPVO v skladu s 77. Členom ZVO-2: izvaja se za prostorske akte ter druge plane in programe s področij upravljanja voda, gospodarjenja z gozdovi, kmetijstva, energetike, industrije, prometa, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami, oskrbe prebivalstva s pitno vodo, telekomunikacij in turizma, če:
 - se s planom določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti PVO po predpisih s področja varstva okolja,
 - je za plan zahtevana presoja sprejemljivosti na varovana območja narave po predpisih s področja ohranjanja narave in
 - ministrstvo oceni, da bi izvedba plana lahko pomembneje vplivala na okolje.
- Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

- Ukrepe je treba načrtovati tako, da se upoštevajo relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO za veljavne strateške programe, v okviru katerih se načrtujejo posamezni ukrepi. To so predvsem⁴:
 - CPVO PEKP (poglavje 5.4.1) (Omilitveni ukrepi in priporočila k PEKP),
 - CPVO NEPN (priloga Dodatni umilitveni ukrepi in usmeritve okoljskega poročila⁵),
 - CPVO Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030 (poglavje 7 in 9),
 - CPVO NZPO II (Priloga G),
 - CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (poglavje 6).
- PVO in okoljevarstveno soglasje v skladu z 88. členom ZVO-2: pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, je treba izvesti presojo njegovih vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje. Za določene vrste posegov v okolje je namreč zaradi njihove velikosti, obsega, lokacije ali drugih značilnosti, ki lahko vplivajo na okolje, presoja vplivov na okolje obvezna. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).
- Okoljevarstveno dovoljenje (OVD) za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije (IED) v skladu s 110. členom ZVO-2: pridobiti ga mora upravljavec naprave, v kateri se bo izvajala ena ali več dejavnosti, ki bodo povzročale industrijske emisije. V IED dovoljenju se predpišejo mejne vrednosti emisij, ki temeljijo na uporabi tehnologij, ki so v skladu z najnovejšimi ustreznimi zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah na posameznem področju. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).
- OVD za druge naprave v skladu s 126. členom ZVO-2: pridobiti ga mora upravljavec naprave za predelavo in odstranjevanje odpadkov, emisije snovi v vode, emisije snovi v zrak in emisije hrupa.
- OVD za obrat v skladu s 131. členom ZVO-2: pridobiti ga mora upravljavec obrata. Obrat je celotno območje, ki ga upravlja isti upravljavec in na katerem je ena ali več naprav, v katerih se proizvajajo, skladiščijo ali kakor koli drugače uporabljajo nevarne snovi, ter izpolnjuje predpisane pogoje za razvrstitev v obrate manjšega ali obrate večjega tveganja za okolje.
- Naravovarstveni pogoji, mnenje in soglasje v skladu z 1041. in 105. členom Zakona o ohranjanju narave (v nadaljevanju: ZON): za gradnjo objekta, za katerega je v skladu z Gradbenim zakonom (v nadaljevanju: GZ) in z Uredbo o razvrščanju objektov predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja (nezahtevni, manj zahtevni in zahtevni objekti), je treba pridobiti projektne in druge pogoje ter strokovno mnenje Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju: ZRSVN) v skladu z GZ. Za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status in za katerega ni predpisanega gradbenega dovoljenja, je treba pridobiti naravovarstveno soglasje.
- Presoja sprejemljivosti v skladu s 33.a členom ZON: presojo sprejemljivosti je treba izvesti za gradnjo objekta na območjih Natura 2000 in na zavarovanih območjih. ZRSVN v okviru obravnave vloge za pogoje ali mnenje ugotovi, ali je presoja potrebna ter pripravi strokovno mnenje, na podlagi katerega upravni organ ob izdaji gradbenega dovoljenja izvede presojo sprejemljivosti. Presoja sprejemljivosti se izvede tudi v postopku pridobitve naravovarstvenega soglasja. Tudi v tem postopku ZRSVN v mnenju poda ugotovitev o uvedbi presoje sprejemljivosti in poda strokovno mnenje, na podlagi katerega Agencija Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju: ARSO) ob izdaji naravovarstvenega soglasja izvede presojo sprejemljivosti.
- Vodna pravica za posebno rabo voda v skladu s 108. členom Zakona o vodah (v nadaljevanju: ZV-1): za rabo vode, ki presega meje splošne rabe, ter za rabo naplavin in podzemnih voda je treba pridobiti vodno pravico na podlagi vodnega dovoljenja, koncesije oziroma evidentirati posebno rabo vode.
- Projektni pogoji, pogoji za poseg v prostor in vodno soglasje v skladu s 157a. členom ZV-1: investitor pred začetkom izdelovanja projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za načrtovani poseg pridobi projektne pogoje, k projektnim rešitvam pa mora pridobiti vodno soglasje. V primerih, ko gre za poseg v prostor, za katerega ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, je pa treba pridobiti vodno soglasje na podlagi tega zakona, lahko pravna ali fizična oseba, ki namerava

⁴ Navedeni omilitveni ukrepi se nanašajo na trenutno veljavne strateške programe. Pri načrtovanju ukrepov se preveri veljavnost in upošteva omilitvene ukrepe za tiste strateške dokumente, ki so v času priprave ukrepov veljavni.

⁵ NEPN je v prenovi. Ob sprejemu nove različice se upoštevajo relevantni omilitveni ukrepi iz nove različice.

izvesti poseg v prostor, pred začetkom izvajanja posega pridobi pogoje, ki jih mora izpolnjevati nameravani poseg.

5.1.1.2 Okoljsko upravljanje in okoljski znaki

Pripravljaivec ukrepa utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, ki kažejo, da:

- ukrep vključuje elemente, ki od podjetij zahtevajo, da izvajajo priznani sistem okoljskega upravljanja, kot je Evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo (v nadaljevanju: EMAS) (ali ISO 14001 ali enakovreden), ali da uporabljajo in oziroma Ali proizvajajo blago ali storitve, ki so prejeli znak EU za okolje ali drug okoljski znak tipa I (Okoljske oznake tipa I so določene v standardu ISO 14024:2018),
 - ukrep zadeva izvajanje dobrih okoljskih praks ali doseganje meril odličnosti, določenih v sektorskih referenčnih dokumentih, sprejetih v skladu s 46. členom Uredbe (ES) št. 1221/2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v EMAS.
- Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

Sistem EMAS določa Uredba (ES) št. 1221/2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v EMAS. Izpolnjevanje pogojev preverja EMAS preveritelj, to je pravna oseba, ki ima akreditacijo državnega akreditacijskega organa (Slovenske akreditacije) po predpisih o akreditaciji. Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju: MOPE) organizaciji odobri vključitev v sistem EMAS z odločbo o registraciji. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

Sistem za podeljevanje znaka EU za okolje je vzpostavljen z Uredbo (ES) št. 66/2010. Seznam skupin proizvodov, za katere so bila določena merila za podelitev znaka EU za okolje, je na voljo na [spletnem portalu](#).

Pravna podlaga za pridobitev znaka za okolje EU (*Ecolabel flower* oziroma Okoljske marjetice) v Sloveniji je 67. člen ZON, ki določa, da se za spodbujanje proizvodnje izdelkov ali opravljanja storitev, ki imajo v primerjavi drugimi istovrstnimi proizvodi manjše negativne vplive na okolje v celotnem obdobju svojega obstoja in s tem prispevajo k učinkoviti rabi delov okolja ter visoki stopnji varstva okolja, lahko podeli znak za okolje. Znak za okolje podeljuje MOPE z upravno odločbo na način in pod pogoji, določenimi s prej navedenimi predpisi EU. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

5.1.1.3 Zelena javna naročila

Pripravljaivec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, ki kažejo, da so oziroma Bodo pri javnih naložbah upoštevana merila za zelena javna naročila. Uporaba meril za zelena javna naročila se spodbuja tudi v zasebnem sektorju.

Zeleno javno naročanje je naročanje, pri katerem naročnik po Zakonu o javnem naročanju naroča blago, storitve ali gradnje (v nadaljevanju: ZJN-3), ki imajo v primerjavi z običajnim blagom, storitvami in gradnjami v celotni življenjski dobi manjši vpliv na okolje, zagotavljajo varčevanje z naravnimi viri, materiali in energijo ter imajo enake ali boljše funkcionalnosti. Zeleno javno naročanje podrobneje opredeljuje Uredba o zelenem javnem naročanju, ki velja od 1. januarja 2018. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

5.1.1.4 Podnebno in okoljsko preverjanje

Pripravljaivec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, ki kažejo, da so bile naložbe v infrastrukturo predmet podnebnega in okoljskega preverjanja.

Podnebno preverjanje lahko pripravljalci ukrepov zagotovijo ob upoštevanju Smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027.

Skladnost s cilji na področju podnebnih sprememb in okoljskimi cilji lahko pripravljalci utemeljujejo dokazili, da ukrepi 40-odstotno prispevajo k ciljem na področju podnebnih sprememb in oziroma ali okoljskim ciljem v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060, vendar morajo hkrati neškodovanje okoljskim ciljem dodatno utemeljiti (če ukrep 100-odstotno prispeva k ciljem na področju podnebnih sprememb oziroma Okoljskim ciljem, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene

ocene; pri tem je pomembno, da to velja samo za ta specifičen okoljski cilj in ne avtomatično za vseh šest okoljskih ciljev).

Pripravljalce ukrepov se močno spodbuja, da se skladnost s cilji na področju podnebnih sprememb in okoljskimi cilji utemelji z upoštevanjem tehničnih meril za nebstveno škodovanje iz podnebne ali okoljske Delegirane uredbe.

Razlogi za to so:

- Delegirane uredbe imajo jasno in dobro urejeno strukturo, ki kljub navidezni kompleksnosti oblikuje nedvoumne kriterije in minimizira prostor za razpravo o sklepih glede izpolnjevanja načela brez bistvene škode.
- Obstoječe okoljske presoje (CPVO, PVO, presoja sprejemljivosti, IED) lahko pokrijejo večino zahtev prihodnje uporabe tehničnih meril za pregled, ne da bi se bistveno povečala finančna in administrativna obremenitev pri pripravi posameznih projektov. Vendar pa to predpostavlja pravočasno integracijo zahtev delegiranih uredb v ustrezne procese in pripravo projektov.
- Neposredna uporaba tehničnih meril za dokazovanje skladnosti DNSH, določenih v delegiranih uredbah, lahko zmanjšajo podvajanje s prihodnjim dokazovanjem skladnosti z DNSH pri prihodnji uporabi taksonomije EU v podjetniškem sektorju.
- Izkazovanje DNSH v okviru tehničnih kriterijev pripomore k izpolnjevanju zahtev za vključitev projektov v sistem trajnostnih gospodarskih dejavnosti v smislu taksonomije EU in jim bistveno olajša dostop do sofinanciranja s strani poslovnih bank, ki bodo sledile taksonomiji EU in skladnosti s tehničnimi merili pri ocenjevanju vlog za posojilo.

Skladnost z merili za bistven prispevek je zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene (poglavje 4), skladnost z merili za nebstven prispevek pa je zadostna utemeljitev za nebstveno škodovanje v okviru vsebinske ocene.

5.1.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pripravljalce ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, ki kažejo, da je za ukrep na področju, ki ni zajeto v referenčnih vrednostih trgovanja z emisijami (ETS), ukrep združljiv z doseganjem cilja zmanjšanja emisij TGP do leta 2030 in ciljem doseganja podnebne nevtralnosti do leta 2050.

Ukrep za spodbujanje elektrifikacije dopolnjujejo dokazi, da je mešanica energetskih virov na poti dekarbonizacije v skladu s cilji zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 oziroma 2050 ter da jo spremljajo večje zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

Konkretni cilji zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 za celotno državo in za posamezne sektorje so opredeljeni v NEPN. Trenutni cilji zahtevajo, da Slovenija do leta 2030 zmanjša emisije TGP v sektorjih, ki niso vključeni v shemo trgovanja, in sicer vsaj za 20 odstotkov glede na leto 2005 z doseganjem sektorskih ciljev:

- promet: + 12 odstotkov,
- široka raba: – 76 odstotkov,
- kmetijstvo: – 1 odstotek
- ravnanje z odpadki: – 65 odstotkov,
- industrija* (del sektorja, ki ni vključen v sistem trgovanja z emisijami): – 43 odstotkov,
- energetika*: – 34 odstotkov.

* samo del sektorja, ki ni vključen v sistem trgovanja z emisijami.

Poleg tega NEPN določa vsaj 27-odstotni delež obnovljivih virov v končni rabi energije do leta 2030, tj. (indikativno):

- vsaj 2/3 rabe energije v stavbah iz obnovljivih virov energije (OVE) do leta 2030 (gre za delež rabe OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote),
- vsaj 30-odstotni delež OVE v industriji,

- 43-odstotni delež v sektorju električna energija,
- 41-odstotni delež v sektorju toplota in hlajenje,
- 21-odstotni delež v prometu (delež biogoriv je vsaj 11 odstotkov).

V letu 2024 bo veljavni NEPN prenovljen, pričakuje se precejšnje zaostrovanje ciljev. Osnutek NEPN (23.maj, verzija 4.2, 2024) predvideva naslednje cilje:

- večje zmanjšanje emisije TGP do leta 2030 kot Sloveniji to določa Uredba o delitvi bremen, tj. vsaj za 28 odstotkov glede na leto 2005, z doseganjem sektorskih ciljev:
 - promet: - 1 odstotek,
 - široka raba: – 69 odstotkov,
 - kmetijstvo: – 2,8 odstotka,
 - ravnanje z odpadki: – 65 odstotkov,
 - industrija*: – 40 odstotkov,
 - energetika*: – 35 odstotkov.
- * samo del sektorja, ki ni vključen v sistem trgovanja z emisijami,
- doseči vsaj 33-odstotni delež OVE v končni rabi energije do leta 2030 in
 - doseči vsaj 2/3 rabe energije v stavbah iz OVE (delež rabe OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote), prepoved prodaje in vgradnje novih kotlov na kurilno olje po letu 2022,
 - vsaj 30-odstotni delež OVE (vključno z odvečno toploto) v industriji,
 - vsaj 2–3-odstotno letno povečanje deleža OVE in odvečne toplote ter hladu v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja in do 2030 doseganje vsaj 25–40-odstotnega deleža te proizvodnje,
 - vsaj 55-odstotni delež OVE pri proizvodnji električne energije,
 - vsaj 45-odstotni delež OVE pri ogrevanju in hlajenju,
 - vsaj 26-odstotni delež OVE v prometu.

Cilje zmanjšanja TGP do leta 2050 določa Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (v nadaljevanju: ReDPS50). Cilj Slovenije, opredeljen v ReDPS50je, da do leta 2050 doseže neto ničelne emisije (odvzemi enaki preostalim antropogenim emisijam TGP) oziroma doseganje podnebne nevtralnosti. Slovenija bo do leta 2050 zmanjšala emisije TGP in izboljšala ponore. Izpuste TGP bo zmanjšala za 80–90 odstotkov glede na leto 2005.

5.1.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pripravljaivec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, da je bila za ukrep opravljena sorazmerna ocena podnebnega tveganja. Če je naložba višja od 10 milijonov evrov, je bila opravljena ali načrtovana podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja, na podlagi katere se opredelijo, ocenijo in izvedejo ustrezni prilagoditveni ukrepi.

Pri izvedbi sorazmerne ocene podnebnega tveganja oziroma pri podrobni ocena podnebne ranljivosti in tveganja se priporoča uporaba Smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027.

5.1.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pripravljaivec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, ki kažejo, da:

- so bila ugotovljena tveganja za degradacijo okolja, povezana z ohranjanjem kakovosti vode in preprečevanjem pomanjkanja vode, obravnavana v skladu z zahtevami iz Direktiva 2000/60/ES (v nadaljevanju: Okvirna direktiva o vodah) in Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (v *nadaljevanju*: Uredba o NUV),
- ukrep povezan z obalnim in morskim okoljem trajno ne preprečuje ali ogroža doseganja dobrega okoljskega stanja, kot je opredeljeno v Direktivi 2008/56/ES (v nadaljevanju: Okvirna direktiva o morski strategiji) in Uredbe o Načrtu upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2022–2027 (v nadaljevanju: Uredba o NUMO),

- ukrep ne vpliva bistveno (i) na prizadeta vodna telesa (niti ne preprečuje, da bi določeno vodno telo, na katero se nanaša, ali druga vodna telesa v istem povodju dosegla dobro stanje ali dober potencial v skladu z zahtevami Okvirne direktive o vodah) ali (ii) zaščitene habitate in vrste, ki so neposredno odvisni od vode,
- ukrep ne ogroža tudi doseganja drugih ciljev Uredbe o NUV ter upošteva s tem povezane zahteve in omejitve:
 - cilje na območjih s posebnimi zahtevami (glede vodovarstvenih območij (VVO), kopalnih voda, občutljivih območij, ranljivih območij, območij salmonidnih in ciprinidnih voda, območij za gojenje morskih organizmov, območij NATURA 2000, ekološko pomembnih območij, naravnih vrednot ter na cilje na področju sladkovodnega in morskega ribištva),
 - cilji na področju urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč v lasti države.
- ukrep ne preprečuje ali ogroža doseganja ciljev Direktive 2007/60/ES (v nadaljevanju: poplavna direktiva), NZPO II, ZV-1 glede preprečevanja ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda ter spoštuje pogoje in omejitve iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (v nadaljevanju: poplavna uredba).

5.1.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pripravljaivec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, da:

- je ukrep v skladu s Programom ravnanja z odpadki in Programom preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) v skladu z 28. členom Direktive 2008/98/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/851, ter, če je na voljo, ustrezno nacionalno, regionalno ali lokalno strategijo za krožno gospodarstvo,
- je ukrep v skladu z načeli trajnostnih izdelkov in hierarhije ravnanja z odpadki, pri čemer je prioriteta preprečevanje odpadkov,
- ukrep zagotavlja učinkovito rabo virov za glavne vire, ki se uporabljajo, obravnavane so neučinkovitosti pri uporabi virov (naravni viri vključujejo energijo, materiale, kovine, vodo, biomaso, zrak in zemljo), vključno z zagotavljanjem, da se proizvodi, stavbe in sredstva uporabljajo učinkovito in so trajni ter
- ukrep zagotavlja uspešno in učinkovito ločeno zbiranje odpadkov na kraju nastanka in pošiljanje ločeno zbranih odpadkov v pripravo za ponovno uporabo ali recikliranje.

Ključne podlage in usmeritve za pospeševanje prehoda na krožno gospodarstvo na nacionalni in lokalni ravni so podane v:

- Evropskem zelenem dogovoru,
- Akcijskem načrtu EU za krožno gospodarstvo,
- Strategiji EU za biogospodarstvo ter
- Strategiji od vilic do vilic.

Ključne podlage in usmeritve za pospeševanje prehoda na krožno gospodarstvo na nacionalni in lokalni ravni so podane v:

- ReNPVO20–30,
- Strategija razvoja Slovenije 2030,
- Slovenski strategija pametne specializacije – S4,
- Kažipot prehoda v krožno gospodarstvo v Sloveniji,
- NEPN,
- ReDPS50,
- Slovenska industrijska strategija 2021–2030,
- lokalnih strategijah (npr. Krožni potenciali Ljubljana 2021–2027, Strategija prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo itd.).

5.1.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pripravljaivec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, da:

- je ukrep v skladu z obstoječimi globalnimi, nacionalnimi, regionalnimi ali lokalnimi načrti za zmanjšanje onesnaževanja,
- je ukrep v skladu z zadevnimi ugotovitvami o najboljših razpoložljivih tehnologijah ali z referenčnimi dokumenti o najboljših razpoložljivih tehnologijah v sektorju,
- bodo uvedene alternativne rešitve za uporabo nevarnih snovi,
- je ukrep v skladu s trajnostno rabo pesticidov ter
- je ukrep v skladu z dobrimi praksami pri boju proti protimikrobni odpornosti.

Nekateri ključni EU in globalni načrti zmanjševanja onesnaževanja okolja so naštet v nadaljevanju:

- Trajnostna strategija EU za kemikalije,
- Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal,
- Strategija od vil do vilic za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem – cilji za zmanjšanje uporabe nevarnejših pesticidov,
- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 1. junija 2023 o ukrepih EU za boj proti protimikrobni odpornosti (2023/2703(RSP)).

Nekateri ključni nacionalni načrti zmanjševanja onesnaževanja (zrak, hrup, vode, tla, elektromagnetno sevanje, svetlobno onesnaževanje) so naštet v nadaljevanju:

- ReNPVO20–30,
- Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ),
- Operativni program ohranjanja kakovosti zraka,
- Operativni program varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀,
- Načrti za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja,
- Operativni načrt varstva pred hrupom,
- Uredba o NUV,
- Uredba o NUMO ter
- Državna strategija eno zdravje za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019–2024) z akcijskim načrtom za obdobje 2019–2021.

V zvezi s trajnostno rabo pesticidov je Slovenija sprejela Nacionalni akcijski program za doseganje trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev.

Glede boja proti protimikrobni odpornosti je Slovenija sprejela Državno strategijo eno zdravje za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019–2024) z akcijskim načrtom za obdobje 2019–2021.

5.1.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pripravljenec ukrepa lahko utemeljitev skladnosti z DNSH podpre z argumenti in dokazili, da:

- ukrep upošteva blažitevno hierarhijo in druge ustrezne zahteve iz direktiv o habitatih in pticah,
- je bila opravljena presoja vplivov na okolje, njeni zaključki pa so bili implementirani.

Omenjene direktive so:

- Direktiva Sveta 92/43/EGS, zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU ter
- Direktiva 2009/147/ES, zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU.

V Sloveniji so zahteve obeh direktiv implementirane v Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000).

Blažitvena hierarhija pomeni, da je začetni poudarek glede blaženja negativnih vplivov na preventivnih ukrepih, nato na popravljalnih ukrepih, vključno z obnovo habitatov, in nazadnje na kompenzaciji ali izravnavi izven lokacije.

5.2 Smernice za konkretne skupine ukrepov PEKP, za katere bo verjetno potrebna vsebinska presoja skladnosti z načelom DNSH

Evidentirani so bili tipi ukrepov, za katere se ocenjuje, da bo za njih verjetno treba izvesti vsebinsko presojo skladnosti z DNSH (vsaj za nekatere okoljske cilje), če pri zasnovi ukrepov niso bili izpolnjeni kriteriji od b-e iz drugega odstavka tretjega poglavja teh smernic. Navedene skupine ukrepov namreč po

svoji naravi imajo predvidljiv vpliv na vse ali vsaj nekatere od šestih okoljskih ciljev (kriterij a) iz drugega odstavka tretjega poglavja teh smernic torej ni izpolnjen).

Ukrepi, za katere bo verjetno potrebna vsebinska presoja skladnosti vsaj za nekatere okoljske cilje, so naslednji:

- gradnja in prenova stavb, ki vključuje gradnjo in prenovu stanovanjskih in nestanovanjskih stavb,
- gradnja in prenova cestne infrastrukture, ki vključuje gradnjo in prenovu avtocest, ulic in drugih cest, ki se uporabljajo za motorni promet,
- gradnja, prenova in posodobitev železniške infrastrukture, ki vključuje gradnjo in obnovo železnic ter mostov in predorov, postaj, terminalov in objektov za železniške storitve v skladu s členom 3(11) Direktive 34/2012/EU),
- gradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost, ki vključuje:
 - infrastrukturo za osebno mobilnost, vključno z gradnjo cest, mostov in predorov ter druge infrastrukture, namenjene pešcem in kolesom s pomožnim elektromotorjem ali brez,
 - infrastrukturo namenjena upravljanju vozil z ničelnimi emisijami CO₂, kot so električne napajalne postaje, posodobitve priključkov na električno omrežje, vodikove polnilne postaje ali električni cestni sistemi,
 - infrastrukturo in objekte, ki so namenjeni pretovarjanju tovora med različnimi načini prevoza,
 - infrastrukturo in objekte, ki so namenjeni mestnemu in primestnemu javnemu prevozu potnikov,
- obnovljivi viri energije vključno z infrastrukturo za in shranjevanje, distribucijo ter širitev daljinskih omrežij za ogrevanje in hlajenje vključuje:
 - fotovoltaične sisteme, sončne panele za toplo vodo, vetrne turbine, vse s pomožno tehnično opremo, visoko učinkovite mikro obrate za soproizvodnjo toplote in električne energije, sisteme za izmenjavo/rekuperacijo toplote,
 - visoko- srednje- in nizkonapetostne distribucijske sisteme,
 - objekte, ki shranjujejo električno energijo in jo pozneje vračajo v obliki električne energije,
 - cevovode in z njimi povezano infrastrukturo za distribucijo energije za ogrevanje in hlajenje,
- vodna infrastruktura, ki vključuje gradbene protipoplavne ukrepe,
- infrastruktura za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, ki vključuje:
 - sisteme za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode,
 - centralizirane sisteme odpadnih voda, vključno z zbiranjem in čiščenjem,
- infrastruktura za raziskave, razvoj in inovacije vključuje infrastrukturo za raziskave, uporabne raziskave in eksperimentalni razvoj rešitev, postopkov, tehnologij, poslovnih modelov in drugih izdelkov blizu trga (višje kategorije TRL).

Zgornji seznam ne pomeni, da ne obstajajo druge vrste ukrepov, za katere bo morda potrebna vsebinska ocena ali da bo za navedene vrste ukrepov potrebna vsebinska presoja za vse cilje. Potreba o vsebinski oceni se ugotovi za vsak ukrep posebej, za vsak okoljski cilj posebej, v okviru poenostavljene ocene.

Nekateri ukrepi lahko vsebujejo več aktivnosti oziroma elementov npr. 020 Poslovna infrastruktura za mala in srednja podjetja (v nadaljevanju: MSP) (vključno z industrijskimi parki in območji), ki lahko vključuje tudi urejanje prometne, komunalne in druge infrastrukture. Če se za tovrstne ukrepe v sklopu poenostavljene ocene ugotovi, da je potrebno izvesti vsebinsko oceno, se pri vsebinski presoji posameznih elementov ukrepov lahko upoštevajo smernice za relevantne skupine ukrepov v nadaljevanju (npr. za gradnjo in prenovu cestne infrastrukture, infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje odpadnih voda ipd.).

V nadaljevanju so podane smernice za vsebinsko presojo posameznih skupin ukrepov na posamezne okoljske cilje v obliki vprašanj, na katera presojevalec odgovori ob upoštevanju seznama ključnih ukrepov, ki so ključni za skladnost s posameznim okoljskim ciljem in ob upoštevanju seznama možnih dokazil za vsebinsko oceno skladnosti.

Če je za ukrep izvedena CPVO za plan na dovolj podrobni ravni ali presoja vplivov na okolje ali predhodni postopek za projekt, se lahko informacije za utemeljevanje črpajo iz dokumentacije za presojo. Če za ukrep ni izvedena okoljska presoja a je bilo v okviru poenostavljene ocene ocenjeno, da lahko nastanejo potencialni škodljivi vplivi na enega ali več okoljskih ciljev, se lahko nebstveno škodovanje okoljskim

ciljem utemeljuje z informacijami, ki izhajajo iz različnih postopkov pridobivanja okoljevarstvenih pogojev, soglasij ali dovoljenj, certifikati trajnosti, upoštevanjem meril za zeleno javno naročanje, skladnostjo s tehničnimi merili iz delegiranih aktov, koeficienti podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in okoljskim ciljem določi na podlagi Preglednice 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 ipd.

Pri utemeljevanju skladnosti s pomočjo koeficientov podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in okoljskim ciljem na podlagi Preglednice 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 se navaja ukrepe, ki 40-odstotno podpirajo cilje na področju podnebnih sprememb in oziroma ali okoljske cilje, vendar morajo prijavitelji hkrati bistveno neškodovanje okoljskim ciljem dodatno utemeljiti še z drugimi dokazili. Če ukrep 100-odstotno podpira cilje na področju podnebnih sprememb oziroma okoljske cilje, je to že zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene. Seznam kod ukrepov s koeficienti je na voljo v Preglednici 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060.

Naveden seznam je oblikovan kot usmeritev oziroma nabor in ne pomeni, da mora prijavitelj dokazovati skladnost z okoljskimi cilji z vsemi dokazili (nekatera so zakonodajno obvezna, nekatera so zakonodajno obvezna v določenih primerih, nekatera so priporočilna). V seznam verjetno niso bile vključene vse vsebine in dokazila, ki so pomembni v specifičnih primerih.

5.2.1 Gradnja in prenova stavb

5.2.1.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP, CPVO NEPN in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod) ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep,
- upoštevani okoljski vidiki za projektiranje oziroma izvedbo gradnje stavb ali drugih relevantnih meril glede opreme stavb v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju,
- za fazo gradnje oziroma obnove (tj. s strani izvajalca) opredeljen neodvisni organ, ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za EMAS ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- pridobljeni certifikati trajnostne gradnje (npr. LEED, BREEAM ali DGNB),
- pri gradnji oziroma prenovi stavb je upoštevano EU orodje za ocenjevanje in poročanje o trajnostni uspešnosti stavb LEVEL(s),
- ukrep prenove stavb se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom na cilje na področju okolja – utemeljitev se navede, vendar samostojno ne zadostuje za utemeljitev nebitvenega vpliva (če je prispevek za cilj na področju podnebnih sprememb oziroma okoljski cilj 100-odstoten, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene, četrto poglavje):
 - 040 Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ali velikih podjetjih ter podporni ukrepi v skladu z merili za energetske učinkovitost,⁶
 - 042 Energetske učinkovite prenove obstoječega stavbnega fonda, predstavitveni projekti in podporni ukrepi v skladu z merili za energetske učinkovitost⁷ ter

⁶ Če je cilj ukrepa (a) v povprečju doseči vsaj srednje temeljito prenovo, kot je opredeljena v Priporočilu Komisije (EU) 2019/786, ali (b) v povprečju doseči vsaj 30-odstotno zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij TGP v primerjavi s predhodnimi emisijami.

⁷ Če je cilj ukrepa v povprečju doseči vsaj srednje temeljito prenovo, kot je opredeljena v Priporočilu Komisije (EU) 2019/786. Prenova stavb vključuje tudi infrastrukturo v smislu področij intervencije od 120 do 127: 121 Infrastruktura za predšolsko vzgojo in izobraževanje, 122 Infrastruktura za osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, 123 Infrastruktura za terciarno izobraževanje, 124 Infrastruktura za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter

- 043 Gradnja novih energetsko učinkovitih stavb,⁸
- gradnja stavb, vključno z opremo, bo skladna s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I in Priloga II, Poglavje 7.1 Gradnja novih stavb, 7.3 Namestitve, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme) iz podnebne Delegirane uredbe,
- prenova stavb, vključno z opremo, ki je v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I in Priloga II, Poglavje 7.2 Prenova obstoječih stavb, 7.3 Namestitve, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme) iz podnebne Delegirane uredbe,
- gradnja ali prenova stavb, skladna s tehničnimi merili za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga II, Poglavje 3.1 Gradnja novih stavb, 3.2 Prenova obstoječih stavb, 3.3 Rušenje in uničenje stavb in drugih struktur, 3.5 Uporaba betona v gradbenem inženirstvu) iz Okoljske delegirane uredbe.
- pridobljeno:
 - okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave, ki lahko povzroča večje onesnaževanje okolja (IED naprave) v skladu s 110. členom ZVO-2, uporabljene bodo najboljše razpoložljive tehnologije,⁹
 - OVD za druge naprave v skladu s 126. členom ZVO-2,
 - OVD za obrat v skladu s 131. členom ZVO-2 in zagotovljena ustrezna oddaljenost obrata od območij, kjer se zadržuje večje število ljudi ter infrastrukturo v skladu z Uredbo o merilih za določitev najmanjše razdalje med obratom in območji, kjer se zadržuje večje število ljudi, ter infrastrukturo.

5.2.1.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri gradnji in prenovi stavb so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali bo gradnja in oziroma ali prenova stavb(e) povzročila znatne dodatne emisije toplogrednih plinov in bo tako v neskladju s cilji Direktive 2010/31/EU, zadnjič spremenjene 1. 1. 2021, Dolgoročne strategije energetske prenove stavb do leta 2050 in z nacionalnimi predpisi glede učinkovite rabe energije v stavbah (trenutno veljaven: Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah (v nadaljevanju: PURES))?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev preprečitve bistvene škode se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izdelana energetska izkaznica,
- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti oziroma blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,¹⁰
- predvidena postavitve fotonapetostnih naprav za proizvodnjo električne energije iz sonca, če je to zahtevano v skladu z Zakonom o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE).

izobraževanje odraslih, 125 Stanovanjska infrastruktura za migrante, begunce in osebe, ki so upravičene do mednarodne zaščite ali so zaprosile zanje, 126 Stanovanjska infrastruktura (razen za migrante, begunce in osebe, ki so upravičene do mednarodne zaščite ali so zaprosile zanje), 127 Druga socialna infrastruktura, ki prispeva k socialni vključenosti v skupnost.

⁸ Če cilj ukrepov zadeva gradnjo novih stavb s potrebo po primarni energiji, ki je vsaj 20 odstotkov nižja od zahteve za skoraj nič-energijsko stavbo (nacionalne direktive). Gradnja novih energetsko učinkovitih stavb vključuje tudi infrastrukturo v smislu področij ukrepanja od 120 do 127.

⁹ Seznam veljavnih referenčnih dokumentov o najboljših razpoložljivih tehnologijah (BREF) je na voljo na [spletnem portalu](#).

¹⁰ Za preverjanje podnebne odpornosti (z vidika blaženja in prilagajanja) ukrepa se priporoča uporabo Smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027.

5.2.1.3 Prilagajanje na podnebne spremembe

Pri gradnji in prenovi stavb so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebne tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.¹⁰

5.2.1.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji in prenovi stavb so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje oziroma prenove stavb pričakuje vpliv na onesnaževanje voda in s tem potencialno škodljiv vpliv na ekološko in oziroma ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda zaradi rabe voda in oziroma ali obstoječih in/ali predvidenih izpustov komunalne, industrijske in padavinske odpadne vode?
V zvezi s tem se bistvene vplive preprečuje z zagotavljanjem skladnosti z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča, načina oskrbe z vodo, načina odvajanja in čiščenja odpadnih voda, ureditve gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na vode ter zagotavlja namestitve opreme za varčno rabo pitne vode. V okviru prenove stavb sta relevantna predvsem zadnja dva kriterija.
- Ali lahko gradnja in obratovanje stavb bistveno negativno vpliva na cilje iz Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih negativnih vplivov v okviru gradnje stavb zagotavljati skladnost zasnove stavbe s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije,¹¹ preveriti možni vpliv objektov na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščiteni z VVO, in zagotoviti potrebne ukrepe za zaščito teh virov, zagotavljati skladnost gradnje s strožjimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih, ter pridobiti vodno pravico za rabo voda in vodnega dobra, če je to relevantno v okviru projekta.
- Ali je lahko gradnja stavb(e) bistveno negativno vpliva na doseganje ciljev Direktive o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti, NZPO II, ZV-1 in Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav?
V zvezi s tem je treba pri gradnji in prenovi stavb(e) za preprečitev bistvenih negativnih vplivov zagotavljati varstvo pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in upoštevati pogoje gradnje in poseganja na ta območja ter preprečiti, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- mnenje izvajalca javne službe za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda,

¹¹ Predpisi vlade še niso sprejeti za vsa vodovarstvena območja. Do uveljavitve predpisov Vlade Republike Slovenije se tam uporabljajo občinski predpisi (praviloma odloki), ki določajo (vodo)varstvene pasove, izdane na podlagi zakona o vodah.

- strokovne podlage izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- vodna pravica za posebno rabo voda (vodno dovoljenje, koncesija, evidentirana raba voda),
- tehnična dokumentacija o porabi vode v sanitarni opremi (pipe, tuši, stranišča, pisoarji).

5.2.1.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji in prenovi stavb so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja oziroma obnova stavb(e) bistveno negativno vpliva na cilje Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje na področju ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?

V tem kontekstu je treba bistven vpliv preprečevati z zagotavljanjem skladnosti s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Upoštevati je treba tudi značilnosti življenjskega cikla stavb (kot sta prilagodljivost, popravljivost, razstavljivost in življenjska doba) in trajnosti izdelkov in storitev z namenom preprečevanja nastajanja odpadkov (npr. izdelan načrt ali strategija preprečevanja odpadkov, predvideno je npr. spodbujanje ponovne uporabe in/ali popravila ustreznih izrabljenih proizvodov ali njihovih delov). Gradnja, obnova in obratovanje stavbe in opreme se zasnujeta tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena vgradnja opreme za varčnejšo rabo vode, uporaba sive vode, uporaba opreme najvišjega energijskega razreda, velik delež lesa ali recikliranih materialov v gradbenih materialih, prilagajanje razsvetljave glede na potrebe ipd.). Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoči 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bližje mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se stavba(e) umešča na degradirana območja ali na območja s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja z zemeljskim izkopom.¹² Zagotavljati je treba prevzem komunalnih odpadkov s strani javne službe za ravnanje s komunalnimi odpadki, v primeru nastanka drugih odpadkov pa prevzem zbiralcev odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- načrt gospodarjenja z odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o odpadkih,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost tako stavbe kot tudi z njo povezane infrastrukture,
- ocena odpadka za potencialno onesnažen zemeljski izkop,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.1.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji in prenovi stavb so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

¹² Vrednotenje nevarnih lastnosti zemeljskega izkopa – odpadka se izvaja v skladu z Uredbo o odpadkih. Primernost uporabe zemeljskega izkopa za nasipavanje spodnjih plasti kmetijskih zemljišč, stavbnih zemljišč, rekultivacijo tal ter nasipavanju območij mineralnih surovin za zapolnitev tal po izkopu se izvaja v skladu s petim členom Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov. Primernost zemeljskega izkopa kot vnosa polnila pri gradbenih objektih se ugotavlja v skladu s sedmim členom o obremenjevanju Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov.

- Lahko gradnja oziroma obnova in obratovanje stavb(e) bistveno negativno prispeva k povečanju emisij dušikovih oksidov (NO_x), nemetanskih hlapnih ogljikovodikov (NMVOC), žveplovih dioksidov (SO₂), amoniaka (NH₃) in drobnih delcev?
V zvezi s tem se bistven negativen vpliv preprečuje z utemeljitvijo, da bo npr. ogrevanje in hlajenje stavb(e) izvedeno s pomočjo obnovljivih virov energije oziroma lesne biomase s sistemom daljinskega ogrevanja in skupnimi kotlovniciami z visoko učinkovitimi napravami v skladu z usmeritvami iz Operativni programa ohranjanja kakovosti zunanjega zraka.
- Ali lahko gradnja oziroma obnova stavb(e) bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenega vpliva v okviru gradnje in obnove stavb zagotavljati skladnost z ukrepi načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku,¹³ skladnost s predpisi, ki urejajo emisije v zrak za kurilne naprave, in izvajati ukrepe za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.
- Ali lahko gradnja oziroma obnova stavb(e) bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom in zakonodaje s področja varstva pred hrupom?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenega vpliva v okviru gradnje in obnove ter obratovanja stavb zagotavljati skladnost z emisijskimi vrednostmi določenimi v predpisih, ki urejajo hrup (če gre za stavbe, ki so vir hrupa), skladnost hrupa na fasadi stavbe z mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa v okolju (posebej pomembno če se v prostor umešča stavb(e) z varovanimi prostori¹⁴), izvajati aktivne (prednostno) in pasivne protihrupne ukrepe, če je stavba izpostavljena prekomernemu hrupu, in izvajati ukrepe za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.
- Ali gradnja oziroma obnova in obratovanje stavb(e) glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO?
Glej dodatna vprašanja glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko gradnja oziroma obnova ter obratovanje stavb(e) bistveno vpliva na obremenitve zaradi virov elektromagnetnega polja in svetlobnega onesnaževanja in s tem cilje ReNPVO20–30?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih vplivov v okviru gradnje stavb zagotavljati, da se stavba(e) in ne umešča v vplivne pasove pomembnejših virov elektromagnetnih sevanj. Pri gradnji in obnovi stavb se zagotavlja, da se za razsvetljavo nepokritih površin stavbe uporabljajo svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 odstotkov, da se uporabljajo svetilke z ustrezno omejenostjo moči ter čas obratovanja glede na posamezno vrsto razsvetljave iz Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja ter svetilke z manjšim deležem modre svetlobe. Sprejeti morajo biti ukrepi za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.
- Ali gradnja oziroma obnova stavb(e) glede preprečevanja onesnaževanja tal in saniranja ter revitaliziranja degradiranih območij lahko bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30?
Če se stavb(e) umešča na degradirana območja ali na območja potencialnim prekomernim onesnaženjem tal se izvede analiza tal za ugotavljanje skladnosti glede vrednosti onesnaževal z Uredbo o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh. V primeru ugotovljenega prekomernega onesnaženja se predvidi ustrezne ukrepe.
- Ali lahko gradnja oziroma obnova stavb(e) bistveno negativno vpliva na cilje trajnostne rabe kemikalij in zmanjševanja izpostavljenosti radonu in drugih onesnaževal v notranjih prostorih?

¹³ Na območjih, kjer so bile presežene mejne vrednosti koncentracij za delce PM₁₀, so se izvajali načrti za kakovost zraka. Trenutno se na nobenem območju ne izvaja več načrt za kakovost zraka, saj je bila medtem že na vseh območjih dosežena skladnost. Morebitni novi načrti za kakovost zraka bodo tudi v prihodnje temeljili predvsem na ukrepih učinkovite rabe energije ter trajnostni mobilnosti.

¹⁴ Varovani prostor je v skladu s 16. točko tretjega člena Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju prostor v stavbi, v katerem se opravlja vzgojno-varstvena ali izobraževalna dejavnost ali dejavnost zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj, bolnišnic ali klinik v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost, in prostori v stanovanjih, v katerih se ljudje zadržujejo dlje časa (npr. spalnice, dnevne sobe, otroške sobe, bivalne kuhinje ipd.)

V zvezi s tem je treba bistvene negativne vplive v okviru gradnje in obnove stavb preprečevati tako, da se uporabljajo gradbeni elementi in materiali, ki oddajajo manj formaldehida in drugih rakotvornih hlapnih organskih spojin. Pri načrtovanju prenove stavb je treba upoštevati, da se z njo lahko poveča obremenitve prostorov v stavbi z zdravju škodljivimi onesnažili, ki nastajajo v prostorih, in mora biti prenova izvedena tako, da bo omogočeno učinkovito prezračevanje prostorov. Pri načrtovanju gradnje in prenove stavb je treba gradnjo in prenovo izvesti tako, da ne pride do povečanja koncentracije radona v prostorih, zlasti na območjih z visokim tveganjem in na območjih, kjer so bile izmerjene koncentracije višje od referenčne vrednosti (radonsko območje).

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- okoljevarstveno dovoljenje zaradi emisij v zrak, emisij hrupa, emisij v vode ali strokovne ocene vplivov,
- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- tehnične listine gradbenega materiala, certifikati gradbenega materiala ali nalepko izdelka, ki vsebujejo podatke o vsebnosti formaldehida ali drugih hlapnih kancerogenih snovi v material,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja,
- skladnost s Tehnično smernico za graditev TSG-1-001:2023 glede zaščite pred radonom v stavbah oziroma s Pravilnikom o zahtevah za novogradnje, posege v obstoječe stavbe in sanacijo obstoječih stavb zaradi varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki radona,
- analiza tal na degradiranih območjih ali na območjih s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal.

5.2.1.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji in prenovi stavb so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali se gradnja stavb(e) izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, na vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000 ali na območjih naravnih vrednot?
- Ali se gradnja stavb(e) izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?
- Ali lahko gradnja ali obratovanje stavb(e) pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov ter vpliva na širjenje tujerodnih vrst?

Skladnost z okoljskim ciljem in preprečitev bistvenih vplivov se utemljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhije (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravilnimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa. Prispevek k okoljskemu cilju se lahko utemljuje z upoštevanjem ekosistemskih pristopov in zelene infrastrukture pri zasnovi ukrepa.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji ter strokovno mnenje ZRSVN pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- zasnova projekta upošteva ekosistemske pristope in zeleno infrastrukturo, kot določa Akcijski program za okolje do leta 2030, kar se odraža v projektni dokumentaciji.

5.2.2 Gradnja in prenova cestne infrastrukture

5.2.2.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod ter omilitveni ukrepi iz sedmega in devetega poglavja Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030 ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep,
- upoštevani okoljski vidiki in merila za projektiranje obnove oziroma izvedbo obnove cest, cestno razsvetljavo in prometno signalizacijo ter protihrupne ograje v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju,
- uporabljena Merila EU za zeleno javno naročanje za projektiranje, gradnjo in vzdrževanje cest, oblikovana v sklopu EU Priročnika zeleno javno naročanje,
- za fazo gradnje oziroma obnove (tj. s strani izvajalca) opredeljen neodvisni organ, ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za sistem EMAS ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- ukrep se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom na cilje na področju okolja – utemeljitev se navede, vendar kot taka ne zadostuje za utemeljitev nebistvenega vpliva: 095 Digitalizacija prometa, če je delno namenjena zmanjšanju emisij toplogrednih plinov: cesta,
- gradnja oziroma prenova cest bo skladna s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali nebistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I ali II, poglavje 6.15 Infrastruktura za omogočanje nizkoogljivega cestnega prevoza in javnega prevoza/ Infrastruktura za omogočanje cestnega prevoza in javnega prevoza) iz podnebne Delegirane uredbe,
- gradnja oziroma prenova cest bo skladna s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali nebistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga II, poglavje 3.4 Vzdrževanje cest in avtocest, 3.5 Uporaba betona v gradbenem inženirstvu) iz Okoljske delegirane uredbe.

5.2.2.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri gradnji in prenovi cestne infrastrukture so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko prijavitelju v pomoč:

- Ali lahko gradnja oziroma prenova cest(e) in obratovanje ceste povzroči dodatne relativne emisije TGP in bistven negativen vpliv glede na cilje zmanjšanja toplogrednih plinov iz veljavnega NEPN za sektor prometa?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev nebistvenega vpliva in skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti – blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.¹⁵

Za utemeljitev nebistvenega vpliva in skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabi tudi dokazila, ki kažejo, da bo upoštevano načelo trajnostnega prometa iz Zakona o celostnem prometnem načrtovanju (ZCPN), Ur. l. RS, št. 130/2022. S celostnim prometnim načrtovanjem se spodbuja razvoj trajnostnega prometa, katerega cilj je spremeniti strukturo prometnih načinov v korist bolj trajnostnih oblik mobilnosti, ki so energetske učinkovitejše, prispevajo h gospodarni rabi prostora ter povzročajo manj izpustov toplogrednih plinov, hrupa in drugih onesnaževal kakor prevozna sredstva na fosilna goriva. Razvoj trajnostnega prometa se spodbuja zlasti tako, da se zagotavljajo pogoji za večjo uporabo vseh oblik

¹⁵Za preverjanje podnebne odpornosti (z vidika blaženja in prilagajanja) ukrepa se priporoča uporaba Smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027.

trajnostnega prometa, da se okrepi razvoj javnega potniškega prometa, da se spodbujajo rešitve za oblike mobilnosti, ki nadomeščajo ali zmanjšujejo uporabo osebnih vozil, in da se oblikujejo rešitve za druge oblike mobilnosti, ki koristijo ciljem iz prejšnjega odstavka.

5.2.2.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pri gradnji in prenovi cestne infrastrukture so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki so prijavitelju v pomoč pri utemeljitvi skladnosti ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.¹⁰

5.2.2.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji in prenovi cestne infrastrukture so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje oziroma prenove cest(e) pričakuje onesnaževanje voda in s tem potencialno škodljiv vpliv na ekološko in/ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda?
V zvezi s tem se bistvene negativne vplive preprečuje tako, da se v okviru gradnje in prenove cest zagotavlja skladnost z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča, načina odvajanja in čiščenja odpadnih padavinskih voda, ureditve gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na stanje voda.
- Ali lahko gradnja oziroma prenova cest(e) negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?
V zvezi s tem se bistvene negativne vplive preprečuje tako, da se v okviru gradnje in prenove cest zagotavlja skladnost zasnove cest s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije,¹⁶ preveri možni vpliv objektov na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščitena z VVO, in zagotovi potrebne ukrepe za zaščito teh virov ter zagotavlja skladnost gradnje s strožimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih.
- Ali lahko gradnja oziroma prenova cest(e) bistveno negativno vpliva na cilje poplavne direktive, NZPO II, ZV-1?
V zvezi s tem se bistvene negativne vplive preprečuje tako, da se pri gradnji in prenovi cest upošteva cilje zagotavljanja varstva pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in pogoje gradnje in poseganja na ta območja ter prepreči, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.
- Ali lahko gradnja cest(e) bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja cest(e) negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskega okolja (predvsem v primeru, da vsebine niso bile ustrezno presojeane v sklopu okoljskih presoj (CPVO, PVO)))? Deskriptorji morskega okolja so biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) in podvodni hrup (D11).

¹⁶ Predpisi vlade še niso sprejeti za vsa vodovarstvena območja. Do uveljavitve predpisov Vlade Republike Slovenije se tam uporabljajo občinski predpisi (praviloma odloki), ki določajo (vodo)varstvene pasove, izdane na podlagi Zakona o vodah.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- strokovne podlage, izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.2.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji in prenovi cestne infrastrukture so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja oziroma obnova in obratovanje cest(e) bistveno negativno vpliva na cilje Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje na področju ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?

V tem kontekstu je treba za preprečitev bistvenih negativnih vplivov zagotavljati skladnost s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Gradnja in obnova cestne infrastrukture ter opreme se zasnujeta tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena je vgradnja recikliranih materialov v gradbenih materialih, prilagajanje razsvetljave glede na potrebe ipd.). Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bližje mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se nova cesta umešča na degradirana območja ali na območja potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja z zemeljskim izkopom. Treba je zagotavljati prevzem odpadkov zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov, in voditi ustrezno evidenco predaje odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno skladno z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost z okoljskim ciljem,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost cestne infrastrukture,
- ocena odpadka za potencialno onesnažen zemeljski izkop.

5.2.2.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji in prenovi cest so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja/obnova in obratovanje cest(e) bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?

V tem kontekstu se lahko nebistven vpliv in skladnost utemeljuje s podatki, da bo npr. dovoljena hitrost nižja kot v obstoječem stanju ali na primerljivih cestnih odsekih ali da bo gradnja novih cest bistveno

izboljšala pretočnost prometa, zmanjšala potreben čas vožnje in s tem prispevala k zmanjšanju emisij onesnaževal v zrak glede na obstoječe stanje. K utemeljitvi lahko prispeva tudi, če se z gradnjo oziroma obnovo cest(e) istočasno zagotavlja ukrepe za spodbujanje trajnostne mobilnosti kot npr. gradnjo kolesarskih in pešpoti, infrastrukture za javni promet in večmodalnost, polnilno infrastrukturo za brez emisijska vozila, sopotništvo in umirjanje prometa (oziroma se navede, v okviru katerih drugih ukrepov bo to izvedeno). Utemeljitev lahko obsegajo tudi pojasnila v zvezi z upoštevanjem ukrepov iz načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku.¹⁷ Skladnost se utemeljuje tudi z izvajanjem ukrepov za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli.

- Ali lahko gradnja/obnova in obratovanje cest(e) bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom ter predpisov, ki urejajo hrup?
V tem kontekstu se lahko nebitven vpliv in skladnost utemeljuje z zagotavljanjem ukrepov za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz gradbišč, ter z zagotavljanjem ukrepov, ki zagotavljajo s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz cest (npr. s protihrupnimi ograjami, kjer je to potrebno).
- Ali lahko gradnja oziroma obnova in obratovanje cest(e) glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO?
Glej dodatna pojasnila glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko gradnja oziroma obnova in obratovanje cest(e) bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30 in Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja?
V zvezi s tem se nebitven vpliv in skladnost utemeljuje s tem, da se površine cestne infrastrukture razsvetljuje v zadržanem obsegu z okoljsko sprejemljivimi svetili (delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 odstotkov, uporaba svetil, ki ne oddajajo visokega deleža modrega in ultravijoličnega dela spektra), omejuje širjenje sklenjene javne razsvetljave izven strnjenih delov naselij, omejuje število svetilk, zagotavlja pametno upravljanje javne razsvetljave (predvsem v manjših naseljih), ter glede z uporabo svetil, ki ne oddajajo visokega deleža modrega in ultravijoličnega dela spektra. Upošteva se tudi ukrepe za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- okoljevarstveno dovoljenje zaradi emisij v zrak, emisij hrupa, emisij v vode ali strokovne ocene vplivov,
- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja,
- analiza tal na degradiranih območjih ali na območjih s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal.

5.2.2.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji in prenovi ceste so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se gradnja cest(e) izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000 ali na območjih naravnih vrednot?
- Ali se gradnja cest(e) izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?

¹⁷ Na območjih, kjer so bile presežene mejne vrednosti koncentracij za delce PM₁₀, so se izvajali načrti za kakovost zraka. Trenutno se na nobenem območju načrt za kakovost zraka ne izvaja več, saj je bila medtem že na vseh območjih dosežena skladnost. Morebitni novi načrti za kakovost zraka bodo tudi v prihodnje temeljili predvsem na ukrepih učinkovite rabe energije ter trajnostni mobilnosti. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

- Ali lahko gradnja, prenova ali obratovanje cest(e) pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov?

Skladnost z okoljskim ciljem se utemeljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhija (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva Oziroma popravljalnimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa. Prispevek k okoljskemu cilju se lahko utemeljuje z upoštevanjem ekosistemskih pristopov in zelene infrastrukture pri zasnovi ukrepa.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitnega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji in strokovno mnenje ZRSVN, pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja ali posega v prostor, in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- zasnova projekta upošteva ekosistemske pristope in zeleno infrastrukturo, kot določa Akcijski program za okolje do leta 2030, kar se odraža v projektni dokumentaciji.

5.2.3 Gradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost

5.2.3.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod ter omilitveni ukrepi iz Poglavja 7 in 9 Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030 ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep),
- upoštevani okoljski vidiki in merila za cestno razsvetljavo in prometno signalizacijo v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju,
- opredeljen neodvisni organ za zagotavljanje kakovosti v fazi gradnje infrastrukture za trajnostno mobilnost (tj. s strani izvajalca), ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za sistem EU za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- ukrep infrastrukture za trajnostno mobilnost se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom na cilje na področju okolja – utemeljitev se navede, vendar samostojno ne zadostuje za utemeljitev nebitnega vpliva (če je prispevek k cilju na področju podnebnih sprememb oziroma okoljskemu cilju 100 odstotkov, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene, četrto poglavje):
 - 081 Infrastruktura za okolju prijazen mestni promet,¹⁸
 - 082 Vozni park za okolju prijazen mestni promet,¹⁹
 - 083 Kolesarska infrastruktura,
 - 085 Digitalizacija prometa, če je delno namenjena zmanjšanju emisij toplogrednih plinov: mestni promet,
 - 086 Infrastruktura za alternativna goriva,²⁰
 - 108 Multimodalni prevoz (TEN-T),
 - 109 Multimodalni prevoz (ne mestni),
 - 120 Digitalizacija prometa, če je delno namenjena zmanjšanju emisij toplogrednih plinov: drugi načini prevoza.

¹⁸ Infrastruktura za okolju prijazen mestni promet se nanaša na infrastrukturo, ki omogoča obratovanje brezemisijskega voznega parka.

¹⁹ Vozni park za okolju prijazen mestni promet se nanaša na brezemisijski vozni park.

²⁰ Če je cilj ukrepa v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001.

- Infrastruktura bo skladna s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje drugim okoljskim ciljem (Priloga I in II, poglavje 6.13 Infrastruktura za osebno mobilnost, prevoz s kolesi, 6.15 Infrastruktura za omogočanje nizkoogljičnega cestnega prevoza in javnega prevoza/Infrastruktura za omogočanje cestnega prevoza in javnega prevoza, 7.4 Namestitve, vzdrževanje in popravilo polnilnih postaj za električna vozila v stavbah (in na parkirnih prostorih, povezanih s stavbami) iz podnebne Delegirane uredbe.

5.2.3.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri infrastrukturi so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje NEPN za sektor prometa in povzroča dodatne relativne emisije toplogrednih plinov?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za energetske učinkovitost in zmanjšajo emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti – blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.3.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pri gradnji infrastrukture za trajnostno mobilnost so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev ne bistvenega vpliva in skladnost z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za podnebno odpornost z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

Za utemeljitev ne bistvenega vpliva in skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabi tudi dokazila, ki kažejo, da bo upoštevano načelo trajnostnega prometa iz Zakona o celostnem prometnem načrtovanju (ZCPN), Ur. L. RS, št. 130/2022. S celostnim prometnim načrtovanjem se spodbuja razvoj trajnostnega prometa, katerega cilj je spremeniti strukturo prometnih načinov v korist bolj trajnostnih oblik mobilnosti, ki so energetske učinkovitejše, prispevajo h gospodarni rabi prostora in povzročajo manj izpustov toplogrednih plinov, hrupa in drugih onesnaževal kakor prevozna sredstva na fosilna goriva. Razvoj trajnostnega prometa se spodbuja zlasti tako, da se zagotavljajo pogoji za večjo uporabo vseh oblik trajnostnega prometa, se okrepi razvoj javnega potniškega prometa, se spodbujajo rešitve za oblike mobilnosti, ki nadomeščajo ali zmanjšujejo uporabo osebnih vozil, in da se oblikujejo rešitve za druge oblike mobilnosti, ki koristijo ciljem iz prejšnjega odstavka.

5.2.3.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji in prenovi infrastrukture za trajnostno mobilnost so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje infrastrukture pričakuje onesnaževanje voda in s tem bistven vpliv na ekološko in/ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda?

V zvezi s tem je treba v okviru gradnje infrastrukture zagotavljati skladnost z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča, načina odvajanja in čiščenja odpadnih padavinskih voda in ureditve gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na stanje voda. Preprečiti je treba tudi onesnaženje voda v primeru nastanka požarnih voda (npr. pri gašenju polnilne infrastrukture za brezemisijna vozila ali baterije). Zasnova projektov gradnje kolesarski stez in

pešpoti ob površinskih vodah je usklajena z Usmeritvami s področja upravljanja z vodami za umeščanje kolesarskih poti in pešpoti ob površinskih vodah.²¹

- Ali gradnja infrastrukture lahko bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?
V zvezi s tem se bistvene vplive gradnje infrastrukture preprečuje z zagotavljanjem skladnosti zasnove ukrepa s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije, preveritvijo možnih vplivov objektov in naprav na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščitena z VVO, zagotovitvijo potrebnih ukrepov za zaščito teh virov in zagotovitvijo skladnosti gradnje s strožimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih.
- Ali lahko infrastruktura bistveno negativno vpliva na cilje poplavne direktive, NZPO II, ZV-1 glede preprečevanja ogroženosti zaradi poplav, erozije in plazov?
V zvezi s tem se bistvene vplive preprečuje z zagotavljanjem varstva pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in upoštevanjem pogojev gradnje in poseganja na ta območja ter preprečevanjem, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.
- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno vpliva na cilje Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskega okolja (Deskriptorji morskega okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) ter podvodni hrup (D11)?

Za skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- strokovne podlage, izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.3.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji infrastrukture so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali je gradnja infrastrukture v skladu s cilji Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje s področja ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?
V tem kontekstu je treba bistvene vplive preprečevati s zagotavljanjem skladnosti s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Gradnja infrastrukture in opreme se zasnujeta tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena je vgradnja recikliranih materialov v gradbenih materialih in baterijah, zagotavlja se prilagodljivost, razstavljivost in popravljivost elementov ipd.). Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bližje mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se infrastruktura umešča na degradirana območja ali na

²¹Na voljo na [spletnem portalu](#).

območja s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnega ravnanja z zemeljskim izkopom. Treba je zagotavljati prevzem odpadkov zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov, in voditi ustrezno evidenco predaje odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost z okoljskim ciljem,
- ocena odpadka za zemeljski izkop na potencialno onesnaženem zemljišču,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost infrastrukture.

5.2.3.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji in prenovi infrastrukture so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnim programom ohranjanja kakovosti zraka, Operativnim program varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?
V tem kontekstu se preprečitev bistvenih vplivov utemeljuje s podatki, da se z ukrepom zagotavlja izvedbo trajnostne mobilnosti kot npr. gradnjo kolesarskih in pešpoti, infrastrukture za javni promet in večmodalnost, polnilna infrastruktura za brezemisijška vozila, s katerimi se prispeva k zmanjšanju onesnaženosti zraka, hkrati pa bodo sprejeti ukrepi za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč. Upoštevani bodo relevantni ukrepi iz načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku.
- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom?
V tem kontekstu se preprečitev bistvenih vplivov utemeljuje s podatki, da se z ukrepom zagotavlja izvedbo trajnostne mobilnosti kot npr. gradnjo kolesarskih in pešpoti, polnilna infrastruktura za brez emisijška vozila, s katerimi se prispeva k zmanjšanju hrupa v okolju, hkrati pa se zagotavlja ukrepe za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz gradbišč ter ukrepe, ki zagotavljajo s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz cest (npr. s protihrupnimi ograjami, kjer je to potrebno).
- Ali lahko gradnja infrastrukture glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO? Glej dodatna vprašanja glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko gradnja in obratovanje infrastrukture bistveno negativno vpliva na obremenitve zaradi svetlobnega onesnaževanja in elektromagnetnega sevanja in s tem na cilje ReNPVO20–30?
V zvezi s tem je treba bistvene vplive preprečevati tako, da se zagotovi skladnost infrastrukture z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju ter vire elektromagnetnega sevanja²² umeščati tako, da se v njihovih vplivnih pasovih ne nahajajo

²² Vir sevanja je visokonapetostni transformator, razdelilna transformatorska postaja, nadzemni ali podzemni vod za prenos električne energije, odprt oddajni sistem za brezžično komunikacijo, radijski ali televizijski oddajnik, radar ali druga naprava ali objekt, katerega uporaba ali obratovanje obremenjuje okolje z:

- nizkofrekvenčnim elektromagnetnim sevanjem od 0 Hz do vključno 10 kHz (v nadaljnjem besedilu: nizkofrekvenčni vir sevanja) in je nazivna napetost, pri kateri vir sevanja obratuje, večja od 1 kV ali
- visokofrekvenčnim elektromagnetnim sevanjem od 10 kHz do vključno 300 GHz in je njegova največja oddajna moč večja od 100 W (v nadaljnjem besedilu: visokofrekvenčni vir sevanja).

območja, za katera je potrebno povečano varstvo pred sevanjem.²³ Razsvetljava infrastrukture mora biti v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja in uporabljati svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 odstotkov in ki ne oddajajo visokega deleža modrega in ultravijoličnega dela spektra.

Prometne površine se osvetljuje v zadržanem obsegu z okoljsko sprejemljivimi svetili, omejuje se širjenja sklenjene javne razsvetljave izven strnjenih delov naselij ter število svetilk, zagotavlja se pametno upravljanje javne razsvetljave (predvsem v manjših naseljih). Upošteva se tudi ukrepe za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitnega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- okoljevarstveno dovoljenje zaradi emisij v zrak, emisij hrupa, emisij v vode ali strokovne ocene vplivov,
- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja.

5.2.3.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji in prenovi infrastrukture za trajnostno mobilnost so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali se gradnja infrastrukture izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih ali na vplivnih (velja tudi za obnovo) območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000?
- Ali se gradnja infrastrukture izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?
- Ali lahko gradnja/prenova infrastrukture pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov?

Skladnost z okoljskim ciljem se utemeljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhija (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravljivimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa. Prispevek k okoljskemu cilju se lahko utemeljuje z upoštevanjem ekosistemskih pristopov in zelene infrastrukture pri zasnovi ukrepa.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitnega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji ter strokovno mnenje ZRSVN, pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- zasnova projekta upošteva ekosistemske pristope in zeleno infrastrukturo, kot to določa Akcijski program za okolje do leta 2030, kar se odraža v projektni dokumentaciji.

²³ V skladu z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju je to območje bolnišnic, zdravilišč, okrevališč ter turističnih objektov, namenjenih bivanju in rekreaciji, čisto stanovanjsko območje, območje objektov vzgojnovarstvenega in izobraževalnega programa ter programa osnovnega zdravstvenega varstva, območje igrišč ter javnih parkov, javnih zelenih in rekreacijskih površin, trgovsko-poslovno-stanovanjsko območje, ki je hkrati namenjeno bivanju in obrtnim ter podobnim proizvodnim dejavnostim, javno središče, kjer se opravljajo upravne, trgovske, storitvene ali gostinske dejavnosti, ter tisti predeli območja, namenjenega kmetijski dejavnosti, ki so hkrati namenjeni bivanju.

5.2.4 Gradnja, prenova in posodobitev železniške infrastrukture

5.2.4.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevanji relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod ter omilitveni ukrepi iz sedmega in osmega poglavja Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030 ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep,
- upoštevanji okoljski vidiki in merila za prometno signalizacijo v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju,
- opredeljen neodvisni organ za zagotavljanje kakovosti v fazi gradnje infrastrukture za trajnostno mobilnost (tj. s strani izvajalca), ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za sistem EU za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- ukrep železniške infrastrukture za trajnostno mobilnost se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom k ciljem na področju okolja – utemeljitev se navede, vendar samostojno ne zadostuje za utemeljitev nebitvenega vpliva (če pa je prispevek k cilju na področju podnebnih sprememb oziroma okoljskemu cilju 100-odstoten, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene, četrto poglavje):
 - 096 Novo zgrajene ali nadgrajene železnice – osrednje omrežje TEN-T ali 067 Novo zgrajene ali nadgrajene železnice – celotno omrežje TEN-T,
 - 098 Druge novo zgrajene ali nadgrajene železnice,
 - 099 Druge novo zgrajene ali nadgrajene železnice – emisije električne energije/ničelne emisij,²⁴
 - 1000 Obnovljene ali posodobljene železnice – osrednje omrežje TEN-T ali 101 Obnovljene ali posodobljene železnice – celotno omrežje TEN-T,
 - 102 Druge obnovljene ali posodobljene železnice,
 - 103 Druge obnovljene ali posodobljene železnice – emisije električne energije/ničelne emisije,³⁸
 - 104 Digitalizacija prometa: železnica,
 - 105 Evropski sistem za upravljanje železniškega prometa (ERTMS),
 - 106 Gibljiva sredstva železnic,
 - 107 Gibljiva sredstva železnic brez emisij/z električnim pogonom.²⁵
- gradnja, prenova oziroma posodobitev železniške infrastrukture bo v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali nebitveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I in II, poglavje 6.14 Infrastruktura za železniški prevoz) iz podnebne Delegirane uredbe?

5.2.4.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri železniški infrastrukturi so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali je gradnja, prenova oziroma posodobitev železniške infrastrukture v skladu s cilji zmanjšanja toplogrednih plinov iz veljavnega NEPN za sektor prometa in ne povzroča dodatnih relativnih emisij TGP?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

²⁴ Če se cilj ukrepa nanaša na elektrificirane podsisteme ob progi in povezane podsisteme ali če obstaja načrt za elektrifikacijo ali če bo železniška proga v desetih letih primerna za uporabo vlakov brez izpušnih emisij.

²⁵ Velja tudi za bimodalne vlake.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti – blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

Za utemeljitev nebitnega vpliva in skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabi tudi dokazila, da bo upoštevano načelo trajnostnega prometa iz Zakona o celostnem prometnem načrtovanju (ZCPN), Ur. L. RS, št. 130/2022. S celostnim prometnim načrtovanjem se spodbuja razvoj trajnostnega prometa, katerega cilj je spremeniti strukturo prometnih načinov v korist bolj trajnostnih oblik mobilnosti, ki so energijsko učinkovitejše, prispevajo h gospodarni rabi prostora ter povzročajo manj izpustov toplogrednih plinov, hrupa in drugih onesnaževal kakor prevozna sredstva na fosilna goriva. Razvoj trajnostnega prometa se spodbuja zlasti tako, da se zagotavljajo pogoji za večjo uporabo vseh oblik trajnostnega prometa, da se okrepi razvoj javnega potniškega prometa, da se spodbujajo rešitve za oblike mobilnosti, ki nadomeščajo ali zmanjšujejo uporabo osebnih vozil, in da se oblikujejo rešitve za druge oblike mobilnosti, ki koristijo ciljem iz prejšnjega odstavka.

5.2.4.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pri gradnji železniške infrastrukture so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.4.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji, prenovi in posodobitvi železniške infrastrukture so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje, prenove oziroma posodobitve železniške infrastrukture pričakuje onesnaževanje voda in s tem vpliv na ekološko in oziroma ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda?

V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih vplivov v okviru gradnje infrastrukture zagotavljati skladnost z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča, načina odvajanja in čiščenja odpadnih voda in ureditve gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na stanje voda.

- Ali lahko gradnja/prenova/posodobitev železniške infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?

Bistvene vplive se preprečuje z zagotavljanjem skladnosti zasnove ukrepa s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije, preveritvijo možnih vplivov objektov in naprav na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščiteni z VVO, in zagotovitvijo potrebnih ukrepov za zaščito teh virov in zagotovitev skladnosti gradnje s strožjimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih.

- Ali lahko nova, prenovljena oziroma posodobljena železniška infrastruktura bistveno negativno vpliva na cilje poplavne direktive, NZPO II, ZV-1 glede preprečevanja ogroženosti zaradi poplav, erozije in plazov? Ali se z izvedbo infrastrukture v primeru poseganja na poplavna območja, ki je v skladu s poplavno uredbo bistveno povečuje škodni potencial?

V zvezi s tem se bistvene vplive preprečuje z zagotavljanjem varstva pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in upoštevanjem pogojev gradnje in poseganja na ta območja ter preprečevanjem, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.

- Ali lahko nova, prenovljena oziroma posodobljena železniška infrastruktura bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja železniške infrastrukture negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskog okolja? Deskriptorji morskog okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskog dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskog okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) ter podvodni hrup (D11).

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- strokovne podlage, izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.4.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji, prenovi in posodobitvi železniške infrastrukture so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali lahko železniška infrastruktura bistveno negativno vpliva na cilje Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje na področju ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?
V tem kontekstu je treba bistvene vplive preprečevati s zagotavljanjem skladnosti s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Gradnja infrastrukture in opreme se zasnujeta tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena je vgradnja recikliranih materialov v gradbenih materialih, zagotavlja se prilagodljivost, razstavljivost in zamenljivost elementov ipd.). Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bližje mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se infrastruktura umešča na degradirana območja ali na območja s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja z zemeljskim izkopom. Treba je zagotavljati prevzem odpadkov zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov, in voditi ustrezno evidenco predaje odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost z okoljskim ciljem,
- ocena odpadka za zemeljski izkop na potencialno onesnaženem zemljišču,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost železniške infrastrukture.

5.2.4.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji, prenovi in posodobitvi železniške infrastrukture so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja, prenova ali posodobitev železniške infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?
V tem kontekstu se preprečitev bistvenih vplivov utemeljuje s podatki, da bodo sprejeti ukrepi za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč. Upoštevani bodo relevantni ukrepi iz načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku.
- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom?
V tem kontekstu se lahko skladnost utemeljuje z zagotavljanjem ukrepov za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz gradbišč ter z zagotavljanjem ukrepov, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz cest (npr. s protihrupnimi ograjami, kjer je to potrebno).
- Ali lahko gradnja infrastrukture glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO? Glej dodatna vprašanja glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko gradnja in obratovanje infrastrukture bistveno negativno vpliva na obremenitve zaradi svetlobnega onesnaževanja in elektromagnetnega sevanja in s tem na cilje ReNPVO20–30?
V zvezi s tem je treba bistvene vplive preprečevati tako, da se zagotovi skladnost infrastrukture z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju ter vire elektromagnetnega sevanja umeščati tako, da se v njihovih vplivnih pasovih ne nahajajo območja, ki potrebujejo povečano varstvo pred sevanjem. Razsvetljava infrastrukture mora biti v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja in uporabljati svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 odstotkov in ki ne oddajajo visokega deleža modrega in ultravijoličnega dela spektra. Upošteva se tudi ukrepe za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- okoljevarstveno dovoljenje zaradi emisij v zrak, emisij hrupa, emisij v vode ali strokovne ocene vplivov,
- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja.

5.2.4.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji, prenovi in posodobitvi železniške infrastrukture so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju utemeljiti skladnost ukrepa z okoljskim ciljem:

- Ali se gradnja infrastrukture izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, ali na vplivnih (velja tudi za prenovu in posodobitev) območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000?
- Ali se gradnja infrastrukture izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?
- Ali lahko gradnja/prenova/posodobitev infrastrukture pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov?

Skladnost z okoljskim ciljem se utemeljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhija (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravilnimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi

ukrepa. Prispevek k okoljskemu cilju se lahko utemeljuje z upoštevanjem ekosistemskih pristopov in zelene infrastrukture pri zasnovi ukrepa.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitnega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji ter strokovno mnenje ZRSVN pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- zasnova projekta upošteva ekosistemske pristope in zeleno infrastrukturo, kot določa Akcijski program za okolje do leta 2030, kar se odraža v projektni dokumentaciji.

5.2.5 Obnovljivi viri energije, vključno z infrastrukturo za distribucijo in shranjevanje, ter širitev daljinskih omrežij za ogrevanje in hlajenje

5.2.5.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP, CPVO NEPN in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod) ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep,
- za fazo gradnje oziroma obnove (tj. s strani izvajalca) opredeljen neodvisni organ, ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za EMAS ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- ukrep se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom na cilje na področju okolja – utemeljitev se navede, vendar samostojno ne zadostuje za utemeljitev nebitnega vpliva (če pa je prispevek k cilju na področju podnebnih sprememb oziroma okoljskemu cilju 100-odstoten, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene, četrto poglavje 4):
 - 047 Energija iz obnovljivih virov: veter,
 - 048 Energija iz obnovljivih virov: sončna energija,
 - 049 Energija iz obnovljivih virov: biomasa,²⁶
 - 050 Energija iz obnovljivih virov: biomasa z visokimi prihranki emisij toplogrednih plinov,²⁷
 - 054 Visoko učinkovita soproizvodnja, daljinsko ogrevanje in hlajenje,

²⁶ Če se cilj ukrepa nanaša na proizvodnjo električne energije ali toplote iz biomase v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

²⁷ Če se cilj ukrepa nanaša na proizvodnjo električne energije ali toplote iz biomase v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 in če je cilj ukrepa doseči vsaj 80-odstotni prihranek emisij toplogrednih plinov v obratu zaradi uporabe biomase v zvezi z metodologijo za prihranek emisij toplogrednih plinov in z relativno primerjalno vrednostjo za fosilna goriva iz Priloge VI k Direktivi (EU) 2018/2001. Če se cilj ukrepa nanaša na proizvodnjo biogoriva iz biomase (razen poljščin, ki se uporabljajo za hrano in krmo) v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 in če je cilj ukrepa doseči vsaj 65-odstotni prihranek emisij toplogrednih plinov v obratu zaradi uporabe biomase za ta namen v zvezi z metodologijo za prihranek emisij toplogrednih plinov in z relativno primerjalno vrednostjo za fosilna goriva iz Priloge V k Direktivi (EU) 2018/2001.

- 055²⁸ Visoko učinkovita soproizvodnja toplote in električne energije, daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu,²⁹
- gradnja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO je v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje drugim okoljskim ciljem (Priloga I in II, poglavje 3.20 Proizvodnja, namestitve in servisiranje visoko-, srednje- in nizkonapetostne električne opreme za prenos in distribucijo električne energije, ki prinaša ali omogoča bistven prispevek k blažitvi podnebnih sprememb, 4.1 Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije, 4.2 Proizvodnja električne energije z uporabo tehnologije za proizvodnjo koncentrirane sončne energije, 4.3 Proizvodnja električne energije iz vetrne energije, 4.8 Proizvodnja električne energije iz bioenergije 4.9 Prenos in distribucija električne energije, 4.10 Shranjevanje električne energije, 4.11 Shranjevanje toplotne energije, 4.12 Shranjevanje vodika, 4.14 Prenosna in distribucijska omrežja za pline iz obnovljivih virov in nizkoogljicne pline, 4.15 Distribucija daljinskega ogrevanja oz. hlajenja, 4.17 Soproizvodnja toplote oz. hladu in električne energije iz sončne energije, 4.19 Soproizvodnja toplote oz. hladu in električne energije iz nefosilnih plinastih in tekočih goriv iz obnovljivih virov, 4.20 Soproizvodnja toplote/hladu in električne energije iz bioenergije, 4.24 Proizvodnja toplote oziroma hladu iz bioenergije ali druga relevantna poglavja) iz podnebne Delegirane uredbe?
- Iz zasnove naprav za izkoriščanje lesne biomase izhaja, da bodo uporabljene tehnologije v kurilni napravi v skladu z najnovejšimi ustreznimi zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah, vključno z zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah za velike kurilne naprave?³⁰
- OVE se načrtujejo na prednostnih območjih umeščanja naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo OVE, določena na podlagi akcijskega programa skladno z Zakonom o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije.

5.2.5.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri gradnji OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO povzroča znatne dodatne relativne emisije toplogrednih plinov in škoduje ciljem NEPN glede zmanjševanja emisij?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev preprečitve nebitnega vpliva se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede povečevanja deleža OVE v končni rabi energije in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti oziroma blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,³¹
- predvidena postavitve kapacitet za shranjevanje energije vzporedno z enotami OVE, če se to zahteva v skladu z Zakonom o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE).

²⁸ Tega polja ni mogoče uporabiti pri podpiranju fosilnih goriv v skladu s točko (h) člena 7(1) uredbe o ESRR in uredbe o Kohezijskem skladu.

²⁹ V primeru soproizvodnje z visokim izkoristkom, če je cilj ukrepa doseči emisije v življenjskem ciklu, ki so nižje od 100 g CO₂e/kWh ali toplote/hlajenja, proizvedene(ga) iz odpadne toplote. V primeru daljinskega ogrevanja/hlajenja, če je ustrezna infrastruktura usklajena z Direktivo 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1) ali če je obstoječa infrastruktura prenovljena, da ustreza opredelitvi učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja ali če je projekt napreden pilotni sistem (sistemi za nadzor in upravljanje z energijo, internet stvari) oziroma vodi do režima nižje temperature v sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja.

³⁰ Na voljo na [spletnem portalu](#).

³¹ Za preverjanje podnebne odpornosti (z vidika blaženja in prilagajanja) ukrepa se priporoča uporaba Smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027.

5.2.5.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pri gradnji OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.5.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji in obratovanju OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO stavb so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje in obratovanja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO pričakuje onesnaževanje voda in s tem vpliv na ekološko in oziroma ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda?
Za preprečitev bistvenih negativnih vplivov je treba zagotavljati skladnost z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča, načina oskrbe z vodo, načina odvajanja in čiščenja odpadnih voda, ureditve gradbišča in obratovanja z vidika preprečitve negativnih vplivov na vode (npr. v primeru nastanka požarnih voda pri gašenju baterijskih sistemov, onesnaženja z mazivi in olji pri obratovanju vetrnih elektrarn).
- Ali lahko gradnja in obratovanje OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih negativnih vplivov v okviru gradnje zagotavljati skladnost zasnove ukrepov s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije, preveriti možni vpliv objektov na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščitena z VVO, zagotoviti potrebne ukrepe za zaščito teh virov, zagotavljati skladnost gradnje s strožjimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih.
- Ali lahko gradnja in obratovanje OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO bistveno negativno vpliva na doseganje ciljev Direktive o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti, NZPO II, ZV-1 in Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav.
V zvezi s tem je treba pri gradnji OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO za preprečitev bistvenih negativnih vplivov zagotavljati varstvo pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in upoštevati pogoje gradnje in poseganja na ta območja ter preprečiti, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.
- Ali lahko gradnja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskega okolja (predvsem v primeru, da vsebine niso bile ustrezno presojane v sklopu okoljskih presoj (CPVO, PVO))? Deskriptorji morskega okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) ter podvodni hrup (D11).

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitnega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,

- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- strokovne podlage, izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih.

5.2.5.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, vprašanja:

- Ali gradnja in obratovanje OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO lahko bistveno negativno vpliva na cilje Programa ravnanja z odpadki, Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje s področja ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki? V tem kontekstu je treba bistven vpliv preprečevati z zagotavljanjem skladnosti s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Upoštevati je treba tudi značilnosti življenjskega cikla in trajnosti z namenom preprečevanja nastajanja odpadkov. Gradnja, obnova in obratovanje stavbe in opreme se zasnuje tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena vgradnja recikliranih materialov, odpornih in dolgoživih materialov, ki jih je možno enostavno ponovno uporabiti ali predelati ipd.) Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bližje mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se stavba(e) umešča na degradirana območja ali na območja s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvedena ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja z zemeljskim izkopom. Zagotavljati je treba je oddajo odpadkov zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov, in v zvezi s tem voditi evidenco.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost infrastrukture,
- ocena odpadka za potencialno onesnažen zemeljski izkop,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.5.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Lahko gradnja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO bistveno negativno prispeva k povečanju emisij dušikovih oksidov (NO_x), nemetanskih hlapnih ogljikovodikov (NMVOC), žveplovih dioksidov (SO₂), amoniaka (NH₃) in drobnih delcev? V zvezi s tem se bistven negativen vpliv utemeljuje z utemeljitvijo, da npr. ukrep obsegal izvedbo sistemov daljinskega ogrevanja in skupnih kotlovnice na lesno biomaso z visoko učinkovitimi napravami skladno z usmeritvami iz Operativni programa ohranjanja kakovosti zunanjega zraka.
- Lahko gradnja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?

V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenega vpliva v okviru gradnje in obnove stavb zagotavljati skladnost z ukrepi načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku, skladnost s predpisi, ki urejajo emisije v zrak za kurilne naprave, in izvajati ukrepe za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč. Na območjih z veljavnimi načrti za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku se v primeru gradnje DO na lesno biomaso izvedejo predhodne preveritve vplivov na onesnaženost zunanjega zraka, iz katerih izhaja, da z izvedbo ukrepa ne bodo presežene mejne in ciljne vrednosti, ki jih predpisuje predpis o kakovosti zunanjega zraka.³² Skladnost se lahko utemeljuje tudi z ukrepom, ki zagotavlja izvedbo DO na lesno biomaso (kjer je to smiselno), s čimer se nadomešča manj učinkovite individualne sisteme in oziroma ali se s tem spodbuja uporabo lesne biomase v večjih enotah, ker je v njih lažje zagotavljati optimalne pogoje zgorevanja in s tem manjše emisije.

- Ali lahko OVE, infrastruktura za distribucijo in shranjevanje ter DO bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom in zakonodaje s področja varstva pred hrupom? Če nova infrastruktura predstavlja vir hrupa, se preprečitev bistvenih negativnih vplivov zagotavlja s skladnostjo z emisijskimi vrednostmi, določenimi v predpisih, ki urejajo hrup. V primeru načrtovanja vetrnih elektrarn je bila izvedena ocena hrupa pri stavbah z varovanimi prostori na osnovi modeliranja širjenja hrupa v okolju (infrazvočno in slišno območje zvoka, vključno z nizkimi frekvencami) ob upoštevanju lokalne razgibanosti terena in posebnosti meteoroloških dejavnikov (značilnosti vetra v različnih višinskih slojih – moč, smer vetra, spreminjanje teh lastnosti v času) in je predvidena izvedba prvega ocenjevanja in obratovalnega monitoringa hrupa (ki mora biti usklajen z vsemi sektorji), pri čemer se za vetrne elektrarne do 3 MW do sprejema novih zakonskih določil upošteva stališča Nacionalnega inštituta za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ) [Vpliv hrupa vetrnih elektrarn na zdravje ljudi, stališče NIJZ, izdelano 24. 4. 2016 za Ministrstvo za zdravje],³³ za vetrne elektrarne nad 3 MW pa mora do sprejetja novih zakonskih določil investitor izkazati, da vplivi na zdravje in počutje ljudi ne bodo bistveni. Zagotavljajo se tudi ukrepi za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.
- Ali gradnja in obratovanje OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO glede emisij odpadnih voda lahko bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO? Glej dodatna vprašanja glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali gradnja in obratovanje OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO lahko bistveno vpliva na obremenitve zaradi virov elektromagnetnega polja in svetlobnega onesnaževanja in s tem cilje ReNPVO20–30? V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih vplivov zagotavljati, da je gradnja OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO skladna z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju. Če se z ukrepom umešča vire elektromagnetnega sevanja,²² jih je treba umestiti tako, da se v njihovih vplivnih pasovih ne nahajajo območja, ki potrebujejo povečano varstvo pred sevanjem.³⁴ Razsvetljava OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO mora biti v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. Uporabljajo se svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 odstotkov in svetilke z manjšim deležem modre svetlobe. Sprejeti so ukrepi za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

³²Uredba o kakovosti zunanjega zraka.

³³ Ključni del stališča je, da hrup na fasadi bivališča zaradi hrupa vetrne elektrarne nazivne moči do 3 MW ne presega 35–40 dBA.

³⁴ V skladu z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju je to območje bolnišnic, zdravilišč, okrevališč ter turističnih objektov, namenjenih bivanju in rekreaciji, čisto stanovanjsko območje, območje objektov vzgojnovarstvenega in izobraževalnega programa ter programa osnovnega zdravstvenega varstva, območje igrišč ter javnih parkov, javnih zelenih in rekreacijskih površin, trgovsko-poslovno-stanovanjsko območje, ki je hkrati namenjeno bivanju in obrtnim ter podobnim proizvodnim dejavnostim, javno središče, kjer se opravljajo upravne, trgovske, storitvene ali gostinske dejavnosti, ter tisti predeli območja, namenjenega kmetijski dejavnosti, ki so hkrati namenjeni bivanju.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- okoljevarstveno dovoljenje zaradi emisij v zrak, emisij hrupa, emisij v vode ali strokovne ocene vplivov,
- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja,
- analiza tal na degradiranih območjih ali na območjih s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal.

5.2.5.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji OVE, infrastrukture za distribucijo in shranjevanje ter DO so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se gradnja ukrepa izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, na vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000 ali na območjih naravnih vrednot?
- Ali se gradnja ukrepa izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?
- Ali lahko gradnja ali obratovanje ukrepa, pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov ter vpliva na širjenje tujerodnih vrst?

Skladnost z okoljskim ciljem in preprečitev bistvenih vplivov se utemeljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhije (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravljalnimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa. V primeru načrtovanja vetrnih elektrarn se izvede vsaj enoletno spremljanje potencialno prizadetih populacij ptic in netopirjev ter velikih zveri. Izbrana je tehnologija in sistem obratovanja VE, ki je manj nevaren za trke ptic in netopirjev, v primeru trkov pa je predvideno prilagajanje obratovanja VE tako, da se učinkovito zmanjša nevarnost zaradi trkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji in strokovno mnenje ZRSVN, pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.6 Vodna infrastruktura

5.2.6.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod ter Splošne varstvene usmeritve in omilitveni ukrepi iz Priloge G NZPO II ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep),
- za fazo gradnje oziroma obnove (tj. s strani izvajalca) opredeljen neodvisni organ, ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za sistem Evropske unije za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št. 1221/2009,
- ukrep se spremlja kot področje intervencije 058 Prilagajanje ukrepom v zvezi s podnebnimi spremembami ter preprečevanje in obvladovanje tveganj, povezanih s podnebnimi

spremembami: poplave in zemeljski plazovi (vključno z ozaveščanjem, civilno zaščito ter sistemi, infrastrukturo in ekosistemskimi pristopi za obvladovanje nesreč) v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 – prispevek k cilju na področju podnebnih sprememb podnebni oziroma okoljskemu cilju je 100-odstotni in je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene – glej četrto poglavje,

- gradnja protipoplavnih ukrepov bo v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga II, poglavje 14.2 Infrastruktura za preprečevanje tveganja poplav in zaščito pred njimi) iz podnebne Delegirane uredbe,
- gradnja protipoplavnih ukrepov bo v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I, poglavje 3.1 Sonaravne rešitve za preprečevanje tveganja poplav in suš ter zaščito pred njimi) iz okoljske Delegirane uredbe.

5.2.6.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri gradnji vodne infrastrukture so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko izvedba ukrepov povzroči dodatne relativne emisije TGP in bistven negativen vpliv glede na cilje zmanjšanja toplogrednih plinov iz veljavnega NEPN?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev ne bistvenega vpliva in skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti – blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.6.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pri gradnji vodne infrastrukture so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.6.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji vodne infrastrukture so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedna vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje vodne infrastrukture pričakuje onesnaževanje voda ali druge obremenitve in s tem vpliv na ekološko in oziroma ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda?
V zvezi s tem se bistvene negativne vplive preprečuje tako, da se sprejema ukrepe za preprečevanje vplivov na hidromorfološke lastnosti vodotokov (npr. urejanje na sonaraven način, upoštevanje naravne oblikovanosti struge, ohranjanje obrežne vegetacije), ukrepe za preprečitev bistvenih negativnih vplivov na ribe (preprečitev vznemirjanja rib na ribjih drstiščih in v varstvenih revirjih, izvajanje del izven drstnih dob ribjih vrst, zagotavljanje prehodnosti ribjih vrst), ukrepe za ohranjanje ustreznega količinskega in kemijskega stanja podzemnih voda in ukrepe ureditve gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na stanje voda.

- Ali lahko gradnja vodne infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?
V zvezi s tem se bistvene negativne vplive preprečuje tako, da se v okviru gradnje vodne infrastrukture zagotavlja skladnost zasnove ukrepov s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije, preveri možni vpliv objektov na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščitena z VVO, in zagotovi potrebne ukrepe za zaščito teh virov ter zagotavlja skladnost gradnje s strožimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja skladno z Pravilnikom o občutljivih območjih.
- Ali lahko vodna infrastruktura negativno vpliva na cilje poplavne direktive, NZPO II, ZV-1 zasnova infrastrukture pa s pogoji in omejitvami iz Poplavne uredbe.
V zvezi s tem je treba preprečiti, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.
- Ali je gradnja vodne infrastrukture v skladu s cilji Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja infrastrukture negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskega okolja (predvsem v primeru, ko vsebine niso bile ustrezno presoјane v sklopu okoljskih presoј (CPVO, PVO))? Deskriptorji morskega okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) ter podvodni hrup (D11).

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- potrjene hidrološko hidravlične študije za izvedbo protipoplavnih ukrepov,
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.6.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji vodne infrastrukture so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja vodne infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje na področju ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?
V tem kontekstu je treba za preprečitev bistvenih negativnih vplivov zagotavljati skladnost s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov).
Gradnja infrastrukture je zasnovana tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena je vgradnja recikliranih materialov ipd.)? Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bliže mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se infrastruktura umešča na degradirana območja ali na območja potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa oziroma izkopanega materiala za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja. Treba je zagotavljati prevzem odpadkov zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov, in voditi ustrezno evidenco predaje odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost infrastrukture,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost z okoljskim ciljem,
- ocena odpadka za potencialno onesnažen zemeljski izkop oziroma izkopan material.

5.2.6.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji in prenovi cest so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja vodne infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?
Utemeljitev lahko vsebujejo tudi pojasnila v zvezi z upoštevanjem ukrepov iz načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku.³⁵ Skladnost se utemeljuje tudi z izvajanjem ukrepov za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli.
- Ali lahko gradnja vodne infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom ter predpisov, ki urejajo hrup?
V tem kontekstu se lahko nebitven vpliv in skladnost utemeljuje z zagotavljanjem ukrepov za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz gradbišč.
- Ali lahko gradnja vodne infrastrukture glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO?
Glej dodatna pojasnila glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko gradnja oziroma obnova vodne infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30 in Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja?
V zvezi s tem se nebitven vpliv in skladnost utemeljuje z izvajanjem ukrepov za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja.

5.2.6.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji vodne infrastrukture so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se gradnja vodne infrastrukture izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, ali na vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000 ali na območjih naravnih vrednot?
- Ali se gradnja vodne infrastrukture izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?

³⁵ Na območjih, kjer so bile presežene mejne vrednosti koncentracij za delce PM₁₀, so se izvajali načrti za kakovost zraka. Trenutno se na nobenem območju ne izvaja več načrt za kakovost zraka, saj je bila medtem že na vseh območjih dosežena skladnost. Morebitni novi načrti za kakovost zraka bodo tudi v prihodnje temeljili predvsem na ukrepih učinkovite rabe energije ter trajnostni mobilnosti. Več informacij je na voljo na [spletnem portalu](#).

- Ali lahko gradnja, prenova ali obratovanje vodne infrastrukture pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov?

Skladnost z okoljskim ciljem in preprečitev bistvenih negativnih vplivov se utemeljuje obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhija (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravljivimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa. Prispevek k okoljskemu cilju se lahko utemeljuje z upoštevanjem ekosistemskih pristopov in zelene infrastrukture pri zasnovi ukrepa. Prednostno naj bodo obravnavani pristopi, ki ohranjajo rečno dinamiko, vodni prostor in elemente vodotoka, pomembne za njegovo dobro ekološko stanje, kot so prodišča, obvodna vegetacija ipd). Pri umeščanju suhih zadrževalnikov v prostor se izven obdobja visokih voda ohranja obstoječa hidrologija območja. V primeru načrtovanja nasipov naj vzdolžni nasip poteka čim bližje zunanega roba obstoječih poplavnih površin in v zadostni odmaknjenosti od vodotoka. Visokovodne nasipe se umešča tako, da se ohrani naravovarstveno pomembna območja, ki so odvisna od vode, v poplavnem območju oziroma na vodni strani nasipov. V primeru rekonstrukcij ali odstranjevanja obstoječih protipoplavnih objektov se preuči in preveri možnost hkratnega izboljšanja habitatnih vodnih vrst. Pri časovnem okviru poseganja v vodotok se upoštevajo naravovarstveni cilji.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji ter strokovno mnenje ZRSVN, pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja ali posega v prostor in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- zasnova projekta upošteva ekosistemske pristope in zeleno infrastrukturo, kot to določa Akcijski program za okolje do leta 2030, kar se odraža v projektni dokumentaciji.

5.2.7 Infrastruktura za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje odpadnih voda

5.2.7.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep),
- opredeljen neodvisni organ za zagotavljanje kakovosti v fazi gradnje infrastrukture (tj. s strani izvajalca), ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za sistem EU za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- ukrep se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom na cilje na področju podnebnih sprememb – utemeljitev se navede, vendar samostojno ne zadostuje za utemeljitev nebitvenega vpliva (če pa je prispevek k cilju na področju podnebnih sprememb oziroma okoljskemu cilju 100-odstoten, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene, četrto poglavje):
 - 062 Oskrba z vodo za prehrano ljudi (infrastruktura za pridobivanje, čiščenje, shranjevanje in distribucijo, ukrepi za večjo učinkovitost, oskrba s pitno vodo) ali
 - 063 Oskrba z vodo za prehrano ljudi (infrastruktura za pridobivanje, čiščenje, shranjevanje in distribucijo, ukrepi za večjo učinkovitost, oskrba s pitno vodo) v skladu z merili učinkovitosti,³⁶

³⁶ Če je cilj ukrepa, da ima zgrajeni sistem povprečno energijsko porabo $\leq 0,5$ kWh ali infrastrukturni indeks izgub (ILI) $\leq 1,5$, in da dejavnost obnove zmanjša povprečno porabo energije za več kot 20 odstotkov ali zmanjša izgube za več kot 20 odstotkov.

- 064 Gospodarjenje z vodnimi viri in varovanje vodnih virov (vključno z upravljanjem povodij, posebnimi ukrepi za prilagoditev podnebnim spremembam, ponovno uporabo, zmanjševanjem puščanja),
 - 065 Zbiranje in čiščenje odpadne vode 066 Zbiranje in čiščenje odpadne vode v skladu z merili energetske učinkovitosti,³⁷
- gradnja infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in oziroma ali za odvajanje in čiščenje odpadnih voda bo v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali nebstveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I ali II, poglavje 5.1 Gradnja, razširitev in upravljanje sistemov za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode, 5.2 Obnova sistemov za zbiranje, čiščenje in distribucijo vode, 5.3 Gradnja, razširitev in upravljanje sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda, 5.4 Obnova sistemov za zbiranje in čiščenje odpadnih voda) iz podnebne Delegirane uredbe,
 - gradnja infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in oziroma ali za odvajanje in čiščenje odpadnih voda bo v skladu s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali nebstveno škodovanje okoljskim ciljem (Priloga I, poglavje 1.1 Proizvodnja in namestitve tehnologij za obvladovanje vodnih izgub, ki omogočajo zmanjšanje in preprečevanje vodnih izgub v sistemih za oskrbo z vodo, ter z njimi povezane storitve, 2.1 Oskrba z vodo, 2.3 Trajnostni mestni sistemi za odvajanje padavinske vode in 4.1 Zagotavljanje podatkovno podprtih rešitev informacijske/operativne tehnologije za zmanjšanje vodnih izgub, Priloga 2, poglavje 2.1 Pridobivanje fosforja iz odpadne vode in 2.2 Proizvodnja alternativnih vodnih virov za namene, ki niso prehrana ljudi) iz okoljske Delegirane uredbe).

5.2.7.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri infrastrukturi za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje odpadnih voda so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali je lahko gradnja infrastrukture znatno poveča emisije toplogrednih plinov in negativno vpliva na cilje NEPN za relevantni sektor glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev nebstvenega vpliva in skladnost z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti – blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.7.3 Prilagajanje podnebnim spremembam

Pri gradnji infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje odpadnih voda so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev nebstvenega vpliva in skladnost z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

³⁷ Če je cilj ukrepa, da bi bila za zgrajen sistem za odpadno vodo od začetka do konca neto poraba energije enaka nič, ali za obnovo sistema za odpadno vodo od začetka do konca, da se povprečna poraba energije zmanjša za vsaj 10 odstotkov (izključno z ukrepi za energetske učinkovitost in ne zaradi sprememb materialov ali sprememb v obremenitvi).

5.2.7.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji in prenovi infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in/ali za odvajanje odpadnih voda so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi gradnje infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in/ali za odvajanje odpadnih voda pričakuje onesnaževanje voda in s tem vpliv na ekološko in oziroma ali kemijsko stanje površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda?
V zvezi s tem je treba v okviru gradnje infrastrukture zagotavljati skladnost z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča in načina ureditve gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na stanje voda. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda mora biti usklajeno z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo ter Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode.
- Ali gradnja infrastrukture lahko bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?
V zvezi s tem se bistvene vplive gradnje infrastrukture preprečuje z zagotavljanjem skladnosti zasnove ukrepa s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije, preveritvijo možnih vplivov objektov in naprav na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščitena z VVO, zagotovitvijo potrebnih ukrepov za zaščito teh virov in zagotovitvijo skladnosti gradnje s strožimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih.
- Ali lahko infrastruktura bistveno negativno vpliva na cilje poplavne direktive, NZPO II, ZV-1 glede preprečevanja ogroženosti zaradi poplav, erozije in plazov?
V zvezi s tem se bistvene vplive preprečuje z zagotavljanjem varstva pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in upoštevanjem pogojev gradnje in poseganja na ta območja ter preprečevanjem, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.
- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno vpliva na cilje Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskega okolja (Deskriptorji morskega okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) ter podvodni hrup (D11))?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- skladnost ukrepa z Operativnim programom oskrbe s pitno vodo in Operativnim odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda,
- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- strokovne podlage, izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.7.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in/ali za odvajanje odpadnih voda so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali je gradnja infrastrukture v skladu s cilji Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje na področju ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?
V tem kontekstu je treba bistvene vplive preprečevati s zagotavljanjem skladnosti s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno

uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Gradnja infrastrukture ter opreme se zasnujeta tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. predvidena je vgradnja recikliranih materialov v gradbenih materialih, zagotavlja se prilagodljivost, razstavljivost in popravljivost elementov ipd.). Poskrbeti je treba za ločevanje odpadkov v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bliže mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se infrastruktura umešča na degradirana območja ali na območja s potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja z zemeljskim izkopom. Treba je zagotavljati prevzem odpadkov zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov, in voditi ustrezno evidenco predaje odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost z okoljskim ciljem,
- ocena odpadka za zemeljski izkop na potencialno onesnaženem zemljišču,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost infrastrukture.

5.2.7.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji infrastrukture za oskrbo s pitno vodo in/ali za odvajanje odpadnih voda so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja, prenova ali posodobitev železniške infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?
V tem kontekstu se preprečitev bistvenih vplivov utemeljuje s podatki, da bodo sprejeti ukrepi za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč. Upoštevani bodo relevantni ukrepi iz načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti onesnaževal v zraku.
- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom?
V tem kontekstu se lahko skladnost utemeljuje z zagotavljanjem ukrepov za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz gradbišč.
- Ali lahko gradnja infrastrukture glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO? Glej dodatna vprašanja glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30 in Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja?
V zvezi s tem se nebistven vpliv in skladnost utemeljuje z izvajanjem ukrepov za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,

- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja.

5.2.7.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri gradnji vodne infrastrukture so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se gradnja vodne infrastrukture izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih ali na vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000 ali na območjih naravnih vrednot?
- Ali se gradnja vodne infrastrukture izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst skladno z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?
- Ali lahko gradnja, prenova ali obratovanje vodne infrastrukture pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov?

Skladnost z okoljskim ciljem in preprečitev bistvenih negativnih vplivov se utemeljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhije (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravilnimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji ter strokovno mnenje ZRSVN, pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja ali posega v prostor, in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- zasnova projekta upošteva ekosistemske pristope in zeleno infrastrukturo, kot to določa Akcijski program za okolje do leta 2030, kar se odraža v projektni dokumentaciji.

5.2.8 Infrastruktura za raziskave, razvoj in inovacije

Vsebinska ocena je praviloma potrebna le za infrastrukturo (vključno z opremo) za raziskave, uporabne raziskave in eksperimentalni razvoj rešitev, postopkov, tehnologij, poslovnih modelov in drugih izdelkov blizu trga (višje kategorije TRL). Za projekte s kategorijami TRL od 1 do 4 vsebinska ocena praviloma ni potrebna. Za projekte s kategorijami TRL od 5 do -8 se potreba po vsebinski oceni ugotovi od primera do primera. Za projekte s kategorijami TRL 9 je vsebinska ocena praviloma potrebna.

5.2.8.1 Medsektorska dokazila

V nadaljevanju so podana medsektorska dokazila, ki lahko pomagajo pri utemeljitvah v sklopu vsebinske ocene:

- upoštevani relevantni omilitveni ukrepi iz CPVO PEKP in CPVO Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v primeru ukrepov iz SC 10.1: Sklad za pravični prehod ali iz postopkov PVO ali PP za ukrep),
- opredeljen neodvisni organ za zagotavljanje kakovosti v fazi gradnje infrastrukture (tj. s strani izvajalca), ki potrdi, da gospodarski subjekt izpolnjuje določene sisteme ali standarde okoljskega ravnanja, pri čemer gre za sistem EU za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) ali druge sisteme okoljskega ravnanja, priznane v skladu s 45. členom Uredbe (ES) št.1221/2009,
- ukrep se spremlja kot področje intervencije v skladu s Preglednico 1 v Prilogi I Uredbe (EU) 2021/1060 s 40-odstotnim prispevkom na cilje na področju okolja – utemeljitev se navede, vendar samostojno ne zadostuje za utemeljitev nebitvenega vpliva (če je prispevek k cilju na področju podnebnih sprememb oziroma okoljskemu cilju 100-odstoten, je to zadostna utemeljitev za izvedbo poenostavljene ocene, četrto poglavje):
 - 029 Raziskovalni in inovacijski procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje med podjetji, raziskovalnimi središči in univerzami s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu, odpornosti in prilagajanju podnebnim spremembam ali

- 030 Raziskovalni in inovacijski procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje med podjetji, ki se osredotočajo na krožno gospodarstvo,
- infrastruktura za raziskave, razvoj in inovacije skladna s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek ali ne bistveno škodovanje drugim okoljskim ciljem (Priloga I, poglavje 9.1 Raziskave, razvoj in inovacije blizu trga, 9.2 Raziskave, razvoj in inovacije za neposredno zajemanje CO₂ iz zraka, Priloga II, poglavje 9.2. Raziskave, razvoj in inovacije blizu trga) iz podnebne Delegirane uredbe?
- pridobljeno:
 - OVD ali sprememba OVD za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije (IED) v skladu s 110. členom ZVO-2? So/bodo uporabljene najboljše razpoložljive tehnologije?⁹
 - OVD ali sprememba OVD za druge naprave v skladu s 126. členom ZVO-2?
 - OVD ali sprememba OVD za obrat v skladu s 131. členom ZVO-2? Je v tem primeru zagotovljena ustrezna oddaljenost obrata od območij, kjer se zadržuje večje število ljudi, ter infrastrukturo v skladu z Uredbo o merilih za določitev najmanjše razdalje med obratom in območji, kjer se zadržuje večje število ljudi, ter infrastrukturo?³⁸

5.2.8.2 Blažitev podnebnih sprememb

Pri infrastrukturi za raziskave in razvoj so v kontekstu blaženja podnebnih sprememb spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja infrastrukture znatno poveča emisije toplogrednih plinov in negativno vpliva na cilje NEPN za relevantni sektor glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov?
- Se bodo pomembno zmanjšali ponori toplogrednih plinov?

Za utemeljitev ne bistvenega vpliva in skladnost z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede energetske učinkovitosti in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- izvedeno preverjanje podnebne odpornosti z vidika podnebne nevtralnosti – blaženja (izračun ogljičnega odtisa) ter vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.8.3 Prilagajanje na podnebne spremembe

Pri gradnji infrastrukture za raziskave in razvoj so v kontekstu prilagajanja na podnebne spremembe spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?

Za utemeljitev ne bistvenega vpliva in skladnost z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo potrebne informacije glede podnebne odpornosti z vidika prilagajanja. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi:

- sorazmerna ocena podnebnega tveganja oziroma pri vrednosti ukrepa nad 10 milijonov evrov podrobna ocena podnebne ranljivosti in tveganja ter vključitev morebitnih prilagoditvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

5.2.8.4 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Pri gradnji infrastrukture za raziskave in razvoj so v kontekstu trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se zaradi infrastrukture za raziskave, razvoj in inovacije pričakuje onesnaževanje voda in s tem vpliv na ekološko in oziroma ali kemijsko stanje ali ekološki potencial površinskih voda oziroma kemijsko in količinsko stanje podzemnih voda zaradi rabe voda in oziroma ali obstoječih in oziroma ali predvidenih izpustov komunalne, industrijske in padavinske odpadne vode?

³⁸ Uredba o merilih za določitev najmanjše razdalje med obratom in območji, kjer se zadržuje večje število ljudi, ter infrastrukturo

V zvezi s tem je treba v okviru gradnje infrastrukture zagotavljati skladnost z zakonodajo glede poseganja v priobalna in vodna zemljišča in načina ureditve morebitnega gradbišča z vidika preprečitve negativnih vplivov na stanje voda. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda mora biti usklajeno z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode ter predpisi s področja odvajanja in čiščenja industrijskih odpadnih voda. Zagotavljati je treba trajnostno oskrbo z vodo (npr. z zapiranjem krogotokov, ponovno uporabo vode, uporabo tehnologij za manjšo porabo vode).

- Ali lahko gradnja in obratovanje infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV glede območij s posebnimi zahtevami in glede področja urejanja voda, rabe voda in upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč?

V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih negativnih vplivov v okviru infrastrukture zagotavljati skladnost zasnove infrastrukture s pogoji in omejitvami iz predpisov Vlade Republike Slovenije, preveriti možni vpliv objektov na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji, ki niso zaščitena z VVO, in zagotoviti potrebne ukrepe za zaščito teh virov, zagotavljati skladnost gradnje s strožimi pogoji in omejitvami, če se posega na občutljiva območja v skladu s Pravilnikom o občutljivih območjih, ter pridobiti vodno pravico za rabo voda in vodnega dobra, če je to relevantno v okviru projekta.

- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na doseganje ciljev Direktive o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti, NZPO II, ZV-1 in Uredbo o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav?

V zvezi s tem je treba pri gradnji infrastrukture za preprečitev bistvenih negativnih vplivov zagotavljati varstvo pred škodljivim delovanjem voda (varstvo pred poplavami, erozijo in plazovi) in upoštevati pogoje gradnje in poseganja na ta območja ter preprečiti, da se z izvedbo ukrepa bistveno povečuje škodni potencial.

- Ali je gradnja stavb(e) v skladu s cilji Uredbe o NUMO? Ali lahko gradnja stavb(e) negativno vpliva na stanje deskriptorjev morskega okolja? Deskriptorji morskega okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), morski odpadki (D10) ter podvodni hrup (D11)?

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitnega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- vodno soglasje ali projektni pogoji za področje upravljanja z vodami,
- okoljevarstveno dovoljenje za emisije v vode,
- pridobljeno pozitivno mnenje izvajalca javne službe za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda,
- strokovne podlage, izdelane v skladu s prilogami Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN),
- analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemnih voda na vodovarstvenih območjih,
- vodna pravica za posebno rabo voda (vodno dovoljenje, koncesija, evidentirana raba voda).
- tehnična dokumentacija o porabi vode v stavbi in tehnološki opremi.

5.2.8.5 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Pri gradnji infrastrukture za raziskave in razvoj so v kontekstu krožnega gospodarstva, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem, spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali lahko gradnja infrastrukture bistveno negativno vpliva na cilje Programa ravnanja z odpadki in Programa preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) in zakonodaje na področju ravnanja z gradbenimi in drugimi odpadki?

V tem kontekstu je treba bistven vpliv preprečevati z zagotavljanjem skladnosti s hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja odpadkov > priprava odpadkov za ponovno uporabo > recikliranje odpadkov > drugi postopki predelave in odstranjevanje odpadkov). Upoštevati je treba tudi značilnosti življenjskega cikla stavb, opreme, naprav in izdelkov (kot sta prilagodljivost, popravljivost, razstavljivost in življenjska doba, zmanjšanje uporabe kemikalij

vsebovanih v izdelkih, odpadkih in s tem zmanjšanje njihove vsebnosti v odpadkih, izdelan načrt ali strategija preprečevanja odpadkov, spodbujanje ponovne uporabe in/ali popravila ustreznih izrabljenih proizvodov ali njihovih delov). Gradnja, obnova in obratovanje stavb, naprav, opreme in izdelkov se zasnujeta tako, da se zagotavlja učinkovita in trajnostna raba virov (npr. uporaba recikliranih materialov, materialov z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu, učinkovita in zmanjšana uporaba surovih kritičnih naravnih virov kot so redke zemlje ipd.) Z izvedbo in obratovanjem infrastrukture se potreba po odlaganju in sežiganju odpadkov ne bo bistveno povečala. Poskrbeti je treba za ustrezno ločevanje in skladiščenje odpadkov v času obratovanja. V času gradnje se odpadki ločujejo v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, ter Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov, tako da se omogoča 70-odstotni delež ponovne uporabe in obdelave gradbenih odpadkov in zmanjšanje odlaganja odpadkov na odlagališča. Obdelava gradbenih odpadkov naj se izvaja čim bliže mestu nastanka. Ravnanje z zemeljskim izkopom mora biti v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. Če se infrastruktura umešča na degradirana območja ali na območja potencialnim prekomernim onesnaženjem tal, se izvede ocena zemeljskega izkopa za ugotavljanje možnosti glede nadaljnjega ravnanja z zemeljskim izkopom.³⁹ Treba je zagotavljati prevzem komunalnih odpadkov s strani javne službe za ravnanje s komunalnimi odpadki, v primeru nastanka drugih odpadkov pa zbiralcem odpadkov, vpisanih v evidenco zbiralcev odpadkov.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- načrt ravnanja z gradbenimi odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih,
- načrt gospodarjenja z odpadki, če je to potrebno v skladu z Uredbo o odpadkih,
- pridobljen certifikat ISO 20887 ali drugi relevantni standardi, ki ocenjujejo razstavljanje ali prilagodljivost tako infrastrukture,
- ocena odpadka za potencialno onesnažen zemeljski izkop,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni ali tehnični dokumentaciji ali gradbenem dovoljenju, ki dokazujejo skladnost.

5.2.8.6 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Pri gradnji infrastrukture za raziskave in razvoj so v kontekstu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja spodaj navedena vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Lahko gradnja in obratovanje infrastrukture za raziskave in razvoj bistveno negativno prispeva k povečanju emisij dušikovih oksidov (NO_x), nemetanskih hlapnih ogljikovodikov (NMVOC), žveplovih dioksidov (SO₂), amoniaka (NH₃) in drobnih delcev?
V zvezi s tem se bistven negativen vpliv preprečuje z utemeljitvijo, da bodo uporabljene naprave in izvajani procesi v skladu z zakonsko predpisanimi vrednostmi za emisije v zrak in z najboljšimi razpoložljivimi tehnologijami, opredeljenimi v referenčnih dokumentih BREF.
- Ali lahko infrastruktura za raziskave in razvoj bistveno negativno vpliva na cilje ReNPVO20–30, OPNOZ, Operativnega programa ohranjanja kakovosti zraka, Operativnega programa varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in Načrtov za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenega vpliva v okviru infrastrukture zagotavljati skladnost z ukrepi načrtov za kakovost zraka na območjih preseženih mejnih vrednosti

³⁹ Vrednotenje nevarnih lastnosti zemeljskega izkopa – odpadka, se izvaja v skladu z Uredbo o odpadkih. Primernost uporabe zemeljskega izkopa za nasipavanje spodnjih plasti kmetijskih zemljišč, stavbnih zemljišč, rekultivacijo tal ter nasipavanju območij mineralnih surovin za zapolnitev tal po izkopu se izvaja v skladu s petim členom Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov. Primernost zemeljskega izkopa kot vnosa polnila pri gradbenih objektih se ugotavlja v skladu s sedmim členom o obremenjevanju Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov.

onesnaževal v zraku,⁴⁰ skladnost s predpisi, ki urejajo emisije v zrak, in izvajati ukrepe za zmanjšanje prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.

- Ali lahko infrastruktura za raziskave in razvoj bistveno negativno vpliva na cilje Operativnega načrta varstva pred hrupom in zakonodaje s področja varstva pred hrupom?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenega vpliva v okviru infrastrukture za raziskave in razvoj zagotavljati skladnost z emisijskimi vrednostmi, določenimi v predpisih, ki urejajo hrup (če gre za stavbe ali naprave, ki so vir hrupa), skladnost hrupa na fasadi stavbe z mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa v okolju, izvajati aktivne (prednostno) in pasivne protihrupne ukrepe, če se ocenjuje, da bo hrup prekomeren, in izvajati ukrepe za zmanjšanje hrupa med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.
- Ali infrastruktura za raziskave in razvoj glede emisij odpadnih voda bistveno negativno vpliva na cilje Uredbe o NUV in Uredbe o NUMO ter zakonodajo na področju emisij v vode?
Glej dodatna vprašanja glede ravnanja z odpadnimi vodami pri cilju Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
- Ali lahko infrastruktura za raziskave in razvoj bistveno vpliva na obremenitve zaradi virov elektromagnetnega polja in svetlobnega onesnaževanja in s tem cilje ReNPVO20–30?
V zvezi s tem je treba za preprečitev bistvenih vplivov zagotavljati, da je gradnja infrastrukture v skladu z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju. Če se z ukrepom umešča vire elektromagnetnega sevanja,⁵¹ jih je treba umestiti tako, da se v njihovih vplivnih pasovih ne nahajajo območja, ki potrebujejo povečano varstvo pred sevanjem. Zunanja razsvetljava infrastrukture mora biti v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. Uporabljajo se svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 odstotkov in svetilke z manjšim deležem modre svetlobe. Sprejeti so ukrepi za zmanjšanje emisij svetlobnega onesnaževanja med gradbenimi ali vzdrževalnimi deli, ki zagotavljajo skladnost s predpisanimi emisijami iz gradbišč.
- Ali lahko infrastruktura bistveno negativno vpliva na cilje trajnostne rabe kemikalij in zmanjševanja izpostavljenosti radonu in drugih onesnaževal v notranjih prostorih?
V zvezi s tem je treba bistvene negativne vplive v okviru infrastrukture zagotavljati tako, da se upošteva zakonodajne pogoje glede uporabe in ravnanja s kemikalijami in da so v napravah in pri proizvodnji uporabljene najboljše razpoložljive tehnologije iz relevantnih referenčnih dokumentov (BREF). Zagotoviti je treba, da projekt ne bo povzročal kemizacije okolja in povečal emisije škodljivih snovi v okolje, da ne bo bistveno povečal drugih okoljskih tveganj (eksplozije, požari) ter da se bo zagotavljala ustrezna oddaljenost tovrstnih naprav od ljudi in infrastrukture (v primeru SEVESO obratov). Pri načrtovanju stavb je treba upoštevati, da se z njo lahko poveča obremenitve prostorov v stavbi z zdravju škodljivimi onesnažili, ki nastajajo v prostorih, kjer se zadržujejo ljudje, in mora biti izvedena tako, da bo omogočeno učinkovito prezračevanje prostorov. Pri načrtovanju gradnje in prenove stavb je treba gradnjo in prenovo izvesti tako, da ne pride do povečanja koncentracije radona v prostorih, zlasti na območjih z visokim tveganjem in na območjih, kjer so bile izmerjene koncentracije višje od referenčne vrednosti (radonsko območje).

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebistvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- okoljevarstveno dovoljenje zaradi emisij v zrak, emisij hrupa, emisij v vode ali strokovne ocene vplivov,
- elaborat ocene kakovosti zraka ali hrupa v času gradnje,
- načrt gradbišča ali druge navedbe v projektni ali tehnični dokumentaciji, ki dokazujejo izvedbo ukrepov za preprečevanje onesnaževanja,

⁴⁰ Na območjih, kjer so bile presežene mejne vrednosti koncentracij za delce PM₁₀, so se izvajali načrti za kakovost zraka. Trenutno se na nobenem območju ne izvaja več načrt za kakovost zraka, saj je bila medtem že na vseh območjih dosežena skladnost. Morebitni novi načrti za kakovost zraka bodo tudi v prihodnje temeljili predvsem na ukrepih učinkovite rabe energije ter trajnostni mobilnosti.

- skladnost s Tehnično smernico za graditev TSG-1-001:2023 glede zaščite pred radonom v stavbah oziroma s Pravilnikom o zahtevah za novogradnje, posege v obstoječe stavbe in sanacijo obstoječih stavb zaradi varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki radona.

5.2.8.7 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Pri infrastrukturi za raziskave in razvoj so v kontekstu varstva in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov vprašanja, ki lahko pomagajo prijavitelju:

- Ali se infrastruktura izvaja na posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, na vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000 ali na območjih naravnih vrednot?
- Ali se infrastruktura izvaja na zemljišču, ki se uporablja kot habitat zavarovanih prostoživečih vrst v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah?
- Ali lahko infrastruktura pomembno škodljivo vpliva na biotsko raznovrstnost ali bistveno ogrozi zaščito in/ali obnovo ekosistemov ter vpliva na širjenje tujerodnih vrst?

Skladnost z okoljskim ciljem in preprečitev bistvenih vplivov se utemeljuje z obrazložitvijo uporabe blažitvene hierarhije (izogibanje vplivu in preventivni ukrepi imajo prednost pred omilitvijo vpliva oziroma popravljivimi ukrepi, ki imajo prednost pred kompenzacijo ali izravnavo vpliva). Morebitni omilitveni ukrepi se upoštevajo in odražajo v zasnovi ukrepa.

Za utemeljitev skladnosti z okoljskim ciljem se lahko uporabijo medsektorska dokazila, če vsebujejo informacije, potrebne za utemeljitev nebitvenega vpliva. Specifična dodatna dokazila za izbrani cilj so tudi (kadar je to za ukrep relevantno):

- projektni pogoji ter strokovno mnenje ZRSVN, pridobljeno v postopku gradbenega dovoljenja in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa,
- presoja sprejemljivosti ukrepa za plan ali poseg in vključenost morebitnih omilitvenih ukrepov v zasnovo ukrepa.

6 Viri

6.1 Zakonske podlage (SLO)

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-2) (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8286>
- Zakon o ohranjanju narave (ZON) (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1600>
- Zakon o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE) (Uradni list RS, št. 78/23). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8764>
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1244>
- Zakon o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 – uradno prečiščeno besedilo, 47/04 – ZdZPZ, 61/06 – ZBioP, 16/08, 9/11 in 83/12 – ZFFS-1)
- Gradbeni zakon (GZ-1) (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8244>
- Pravilnik o občutljivih območjih (Uradni list RS, št. 98/15 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12494>
- Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7086>
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 46/19 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7731>
- Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah (Uradni list RS, št. 70/22 in 161/22). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV14331>
- Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Uradni list RS, št. 70/96, 41/04 – ZVO-1 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED1387>
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6070>
- Uredba o kakovosti zunanjšega zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15, 66/18 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5493>
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz srednjih kurilnih naprav, plinskih turbin in nepremičnih motorjev (Uradni list RS, št. 17/18, 59/18, 44/22 – ZVO-2 in 99/22). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7472>
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6070>
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest (Uradni list RS, št. 47/05 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED3607>
- Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 43/18, 59/19 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7531>
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10, 46/13 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4520>
- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/96, 41/04 – ZVO-1 in 44/22 – ZVO-2). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED114>
- Uredba o merilih za določitev najmanjše razdalje med obratom in območji, kjer se zadržuje večje število ljudi, ter infrastrukturo (Uradni list RS, št. 34/08 in 44/22 – ZVO-2). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4393>
- Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6964>

- Uredba o Načrtu upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2022–2027 (Uradni list RS, št. 162/22). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED8460>
- Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Uradni list RS, št. 34/08, 61/11 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4791>
- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 77/22 in 113/23). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED8482>
- Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15, 76/17, 81/19, 194/21 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6951>
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05 in 44/22 – ZVO-2). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NAVO607>
- Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4840>
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6951>, <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED283>
- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6527>
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Uradni list RS, št. 34/08 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4788>
- Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED8497>
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED2386>
- Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7202>
- Pravilnik o zahtevah za novogradnje, posege v obstoječe stavbe in sanacijo obstoječih stavb zaradi varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki radona (Uradni list RS, št. 14/22, 55/23 – popr. in 76/23). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV14259>

6.2 Direktive in uredbe (EU)

- Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. junija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, ter za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139>
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2485 z dne 27. junija 2023 o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 z določitvijo dodatnih tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da določene gospodarske dejavnosti bistveno prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, in za ugotavljanje, ali te gospodarske dejavnosti ne škodujejo bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32023R2485>
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2486 z dne 27. junija 2023 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k trajnostni rabi ter varstvu vodnih in morskih virov, prehodu na krožno gospodarstvo, preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja ali varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev, ter o spremembi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32023R2486>

- Direktiva (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0851>
- Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:153:0013:0035:SL:PDF>
- Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOPE/Okolje/CPVO/cpvo_direktiva_eu.pdf
- Direktiva 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A32007L0060>
- Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A32008L0056>
- Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32008L0098>
- Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0092>
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32000L0060>
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2000L0060:20090625:SL:PDF>
- Direktiva 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o vzpostavitvi enotnega evropskega železniškega območja (prenovitev). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/?uri=celex%3A32012L0034>
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A31992L0043>
- Direktiva Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=32013L0017>
- Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0147>
- Uredba (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), razveljavitvi Uredbe (ES) št. 761/2001 ter odločb Komisije 2001/681/ES in 2006/193/ES. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1221>
- Uredba (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o znaku EU za okolje. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:027:0001:0019:sl:PDF>
- Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&rid=1>
- Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1058>
- Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in

Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060>

- Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060>
- Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0523&id=1>
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0375&from=EN>
- Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod, PE/5/2021/REV/, UL L 231, 30.6.2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1056>

6.3 Strateški dokumenti (SLO)

- Program ravnanja z odpadki in Program preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022). Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije, april 2022. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Operativni-programi/op_odpadki_2022.pdf
- Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050. <https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/dolgorocna-strategija-za-spodbujanje-nalozb-energetske-prenove-stavb/>
- Kažipot prehoda v krožno gospodarstvo Slovenije. Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije in Ministrstvo za okolje in prostor. <https://socialnaekonomija.si/wp-content/uploads/KA%C5%BDIPOT-PREHODA-V-KRO%C5%BDNO-GOSPODARSTVO-SLOVENIJE.pdf>
- Krožni potenciali Ljubljana 2021–2027. Mestna občina Ljubljana, Ljubljana, oktober 2021. <https://www.ljubljana.si/assets/Uploads/MOL-STRATEGIJA-KG-v-javno-obravnavo2.pdf>
- Nacionalna strategija za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda. Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo, Ljubljana, december 2021. https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/premog_izhod/strategija_prem_vlada_jan202.pdf
- Načrti za kakovost zraka za prekomerno onesnažena območja. <https://www.gov.si/teme/kakovost-zraka/>
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN). Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije, Ljubljana, februar 2020. https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf
- Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2023–2027 (NZPO II). Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije, Ljubljana, marec 2023. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Voda/NZPO/NZPO_II_2023.docx
- Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ). <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOPE/mandat-2022-/Operativni-program-nadzora-nad-onesnazevanjem-zraka-OPNOZ.docx>
- Operativni program ohranjanja kakovosti zraka. Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije, Ljubljana, april 2021. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOPE/Okolje/Zrak/zrak-emisije/OP_ohranjanja_kakovosti_zraka.pdf
- Operativni program varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM10. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1594>
- Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji. Republika Slovenija, Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, verzija 4.2.2., Ljubljana, december, 2022. <https://evropskasredstva.si/app/uploads/2022/12/Program-evropske-kohezijske-politike-sprejeta-verzija-12.-12.-2022.pdf>

- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 1. junija 2023 o ukrepih EU za boj proti antimikrobični odpornosti (2023/2703(RSP)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0220_SL.docx
- Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (Uradni list RS, št. 119/21 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO131>
- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (Uradni list RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1985>
- Slovenska strategija pametne specializacije (S4). <https://www.eu-skladi.si/portal/sl/po-2020/priprava-programskih-dokumentov-1/slovenska-strategija-pametne-specializacije>
- Slovenska industrijska strategija 2021–2030. Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije, Ljubljana, junij 2021. <https://www.gzs.si/Portals/206/Slovenska%20industrijska%20strategija.pdf>
- Strategija prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo. Mestna občina Maribor. <https://maribor.si/mestna-obcina/strateski-dokumenti/strategija-prehoda-mesta-maribor-v-krožno-gospodarstvo/>
- Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030. Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo, Ljubljana. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZI/Dokumenti/Strategija-razvoja-prometa-v-Republiki-Sloveniji-do-leta-2030.pdf>
- Operativni načrt varstva pred hrupom. Republika Slovenija, Vlada Republike Slovenije, Ljubljana, september 2021. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Javne-objave/Javne-obravnavne/OP-hrup/op_hrup.pdf
- Državna strategija »eno zdravje« za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019–2024) z akcijskim načrtom za obdobje 2019–2021. <https://www.gov.si/novice/nov-vlada-sprejela-drzavno-strategijo-eno-zdravje-za-obvladovanje-odpornosti-mikrobov-2019-2024-z-akcijskim-nacrtom-za-obdobje-2019-2021/>
- Nacionalni akcijski program za doseganje trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev. <https://www.gov.si teme/nacionalni-akcijski-program-za/>

6.4 Strateški dokumenti (EU)

- Pogodba o delovanju Evropske unije. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
- Evropski zeleni dogovor. <https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/green-deal/#what>
- Trajnostna strategija EU za kemikalije. <https://circabc.europa.eu/ui/group/8ee3c69a-bccb-4f22-89ca-277e35de7c63/library/dd074f3d-0cc9-4df2-b056-dabcacfc99b6/details?download=true>
- Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo. <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/6e6be661-6414-11ea-b735-01aa75ed71a1>
- Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52021DC0400>
- Strategija EU za biogospodarstvo. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380>
- Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem – cilji za zmanjšanje uporabe nevarnejših pesticidov. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0381&from=EL>
- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 1. junija 2023 o ukrepih EU za boj proti antimikrobični odpornosti (2023/2703(RSP)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0220_SL.html
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Pot do zdravega planeta za vse. Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52021DC0400>
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0381&from=EL>

6.5 Smernice in drugi viri

- Smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027. Ljubljana, september 2023, verzija 1.0. <https://evropskasredstva.si/evropska-kohezijska-politika/navodila-in-smernice/>
- Splošne smernice s področja upravljanja z vodami. <https://www.gov.si/zbirke/storitve/presoja-prostorske-in-okoljske-dokumentacije/>
- Smernice Svetovne zdravstvene organizacije o okoljskem hrupu. <https://niz.si/moje-okolje/hrup/smernice-svetovne-zdravstvene-organizacije-o-okoljskem-hrupu/>
- *Green Public Procurement Toolkit*. Evropska komisija, 2023. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-training-toolkit_en
- Delovni dokument služb Komisije: Merila EU za zeleno javno naročanje za projektiranje, gradnjo in vzdrževanje cest. Evropska komisija, Bruselj, 10. 6. 2016, SWD(2016) 203 draft. https://circabc.europa.eu/ui/group/44278090-3fae-4515-bcc2-44fd57c1d0d1/library/447d9b29-26f2-4b6c-b585-ac335c2ca9af?p=1&n=-1&sort=name_ASC
- Tehnična smernica za graditev TSG-1-001:2023. Ministrstvo za naravne vire in prostor, Ljubljana, julij 2023. <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSVS/Smernice-Radon/Tehnicna-smernica-za-graditev-Zascita-pred-radonom-v-stavbah-TSG-1-0072023.pdf>
- Navodila organa upravljanja za načrtovanje, odločanje o podpori, spremljanje in poročanje o izvajanju evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027, verzija 1.0, april 2023. <https://evropskasredstva.si/app/uploads/2023/06/NSP-1-podpisana.docx.pdf>
- Obvestilo Komisije: Tehnične smernice za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC0218%2801%29>
- Priporočilo Komisije (EU) 2019/786 z dne 8. maja 2019 o prenovi stavb (UL L 127, 16. 5. 2019, str. 34). [https://www.google.com/search?q=PRIPORO%C3%BFILO+KOMISIJE+\(EU\)+2019%2F786+z+dne+8.+maja+2019+o+prenovi+stavb&sourceid=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.com/search?q=PRIPORO%C3%BFILO+KOMISIJE+(EU)+2019%2F786+z+dne+8.+maja+2019+o+prenovi+stavb&sourceid=chrome&ie=UTF-8)
- Strokovna in tehnična podpora pri izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike 2021–2027. Republika Slovenija, Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, končna verzija, Ljubljana, avgust 2022. <https://evropskasredstva.si/app/uploads/2022/10/Okoljsko-porocilo-Programa-EKP-2021-2027.pdf>
- Protokol EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Evropska komisija, september 2016. <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/20509/attachments/1/translations/sl/renditions/native>

7 PRILOGE

7.1 1. del kontrolnega seznama za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno (poenostavljena ocena)

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb Ali bo imel ukrep morebitne škodljive vplive na blaženje podnebnih sprememb? ○ Ali bo prišlo do povečanja emisij toplogrednih plinov? ○ Ali se bodo ponori ogljika zmanjšali? ○ Ali bo prišlo do kakšnih drugih škodljivih vplivov (če je relevantno)?			
Prilagajanje podnebnim spremembam Ali bo imel ukrep morebitne škodljive vplive na prilagajanje podnebnim spremembam? - Ali lahko podnebne grožnje⁴¹ vplivajo na izvajanje ukrepa? - Ali lahko izvajanje ukrepa vpliva na povečanje podnebnih groženj?			
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov Ali se zaradi izvedbe ukrepa pričakuje potencialen škodljiv vpliv na: - onesnaževanje voda in s tem vpliv na stanje voda zaradi rabe voda, odvajanja odpadne vode, razpršenih emisij ali drugih obremenitev, - trajnostno rabo vode, - zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda (posegi na ogrožena območja),			

⁴¹ Podnebne grožnje so opredeljene v Preglednici 9 Smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027 (Ljubljana, september 2023, verzija 1.0).

- stanje morskega okolja?			
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem - Ali bo ukrep imel potencialno škodljive učinke na prehod v krožno gospodarstvo? - Ali bo ukrep povečal uporabo naravnih virov? - Ali bo ukrep otežil ponovno uporabo izdelkov ali materialov ali skrajšal njihovo življenjsko dobo? - Ali bo ukrep otežil recikliranje materialov? - Ali bo ukrep povečal odlaganje ali sežiganje odpadkov? - Ali so predvideni kakršni koli drugi potencialno škodljivi učinki?			
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal			
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov			

7.2 Primeri uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH

7.2.1 Primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH z utemeljitvijo nebitvenega oziroma nepomembnega vpliva zaradi zasnove ukrepa

Naziv ukrepa: Projektno učenje mlajših odraslih (PUM-O+)

Opis ukrepa

Gre za vrsto ukrepa, ki zaradi svoje narave nima predvidljivega vpliva na vse od šestih okoljskih ciljev in izpolnjuje kriterij (a) iz poglavja 2 Splošne usmeritve za ocenjevanje skladnosti ukrepov z DNSH.

PUM-O+ je program, ki ga Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že 10 let izvaja in sofinancira iz evropskih sredstev. Program naslavlja ciljno skupino mladih, ki niso niti zaposleni niti se ne izobražujejo ali usposablajo (*Not in Education, Employment, or Training - NEET*), z namenom razvijati potencialne ranljivih mlajših odraslih za uspešno vključevanje v izobraževanje za pridobitev izobrazbe, razvijanje poklicne identitete in uspešno vključevanje na trg dela ter uspešno socialno integracijo. Ukrepi se v Katalogu ukrepov aktivne politike zaposlovanja uvrščajo v ukrep 1 Usposabljanje in izobraževanje ter med programe neformalnega izobraževanja.

Kontrolni seznam

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, zakaj ste izbrali odgovor NE; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb		X	Ukrepi po svoji naravi nima predvidljivega negativnega vpliva na okoljske cilje, ki bi bil povezan z neposrednimi in primarnimi posrednimi učinki ukrepa v življenjskem ciklu, oziroma je ta vpliv nepomemben.
Prilagajanje podnebnim spremembam		X	
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		X	
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem		X	
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal		X	
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov		X	

7.2.2 Primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH z utemeljitvijo v skladu z metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov

Naziv ukrepa: Izgradnja zmogljivosti za gašenje požarov iz zraka

Opis ukrepa

Namen ukrepa je izgradnja zmogljivosti za gašenje požarov iz zraka. Osnovno zmogljivost bodo zagotavljala namenska letala za gašenje požarov. Z nakupom letal za gašenje požarov se bo Slovenija pridružila ostalim članicam EU, ki imajo svojo lastno gasilsko floto letal za gašenje, in še dodatno okrepila zmogljivosti v boju proti vsakoletnim požarom v naravi.

Gre za vrsto ukrepa, ki bodisi 100-odstotno podpira enega od šestih okoljskih ciljev ali bistveno prispeva k enemu od šestih okoljskih ciljev in se spremlja kot ukrep, ki podpira cilje v zvezi s podnebnimi spremembami ali druge okoljske cilje.

Ukrep spada na področje ukrepanja 059 Prilagajanje ukrepom v zvezi s podnebnimi spremembami ter preprečevanje in obvladovanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami: požari (vključno z ozaveščanjem, civilno zaščito ter sistemi, infrastrukturo in ekosistemskimi pristopi za obvladovanje nesreč) iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1060 s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in 100-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem.

Kontrolni seznam

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Letala pri opravljanju svoje funkcije sicer izpuščajo emisije toplogrednih plinov, ki pa jih ni mogoče opredeliti kot znatne, saj se letala uporabljajo le v omejenem časovnem obsegu, izračun ogljičnega odtisa pa kaže, da so letne emisije toplogrednih plinov nižje od 20.000 ton ekvivalenta CO ₂ /leto (izračun ogljičnega odtisa se priloži kontrolnemu seznamu).

Prilagajanje podnebnim spremembam		X	Ukrep je mogoče uvrstiti na področje ukrepanja 059 Prilagajanje ukrepom v zvezi s podnebnimi spremembami ter preprečevanje in obvladovanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami: požari (vključno z ozaveščanjem, civilno zaščito ter sistemi, infrastrukturo in ekosistemskimi pristopi za obvladovanje nesreč) iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1060 s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb. Cilj ukrepa in narava področja intervencije neposredno podpirata cilj blaženja podnebnih sprememb.
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Kljub temu, da bodo letala zajemala vodo iz površinskih voda (predvsem določena primerna jezera, določene primerne reke), ni ugotovljenih tveganj za poslabšanje okolja, povezanih z ohranjanjem kakovosti vode in vodnim stresom. Zajem vode iz površinskih voda bo omejen na vodotoke, kjer je iz analize Uprave RS za zaščito in reševanje razvidno, da je vpliv odvzema na vodni obstoječi potencial minimalen.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Ukrepi za ravnanje z odpadki v fazi uporabe in ob koncu življenjske dobe flote, vključno s ponovno uporabo in recikliranjem baterij in elektronike, so predvideni v poslovniku o uporabi letala (poslovnik se priloži kontrolnemu seznamu).

Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Za preprečitev morebitnega prekomernega onesnaženja tal s soljo bodo letala praviloma zajemala vodo iz sladkih površinskih voda, le izjemoma v nujnih primerih tudi iz morja (ko bi bila škoda večja od koristi v primeru, da se ne bi poslužili tudi morja).
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov		X	Ukrep je mogoče uvrstiti na področje ukrepanja 059 Prilagajanje ukrepom v zvezi s podnebnimi spremembami ter preprečevanje in obvladovanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami: požari (vključno z ozaveščanjem, civilno zaščito ter sistemi, infrastrukturo in ekosistemskimi pristopi za obvladovanje nesreč) iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1060 s 100-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem. Ukrep prispeva k varstvu in ohranjanju biotske raznovrstnosti in ekosistemov, saj letala za gašenje iz zraka omogočajo hitrejši in učinkovitejši odziv med požari v naravnem okolju in s tem večjo zaščito okolja, ekosistemov in biotske raznovrstnosti, kar je še posebej pomembno na zavarovanih območjih, vključno z območji Nature 2000 in območji z Unescovega seznama svetovne dediščine.

7.2.3 Primer uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH ob upoštevanju predhodne ocene skladnosti programa z DNSH⁴²

Primer 1

Naziv ukrepa: Spodbujanje digitalne preobrazbe MSP

Opis ukrepa

Gre za vrsto ukrepa, ki je bil predhodno ocenjen v okviru PEKP in izpolnjuje kriterij d) iz poglavja 2 Splošne usmeritve za ocenjevanje skladnosti ukrepov z DNSH.

Ukrep je usmerjen v spodbujanje podpornega in poslovnega okolja za digitalno preobrazbo družbe, javnega sektorja in podjetij, spodbujanje celovite digitalne transformacije MSP zaradi slabe integracije digitalnih tehnologij v poslovne procese MSP, spodbujanje digitalne preobrazbe za izboljšanje podjetniškega, inovacijskega, finančnega in raziskovalnega okolja (vezano na Slovensko strategijo trajnostne pametne specializacije – S5), razvoj in implementacijo digitalne preobrazbe (uvajanje naprednih tehnologij) storitev za področja S5 in širše ter spodbujanje varne digitalne preobrazbe, ki vključuje certificiranje, standardizacijo ter akreditacijo izdelkov, podatkov, procesov in tehnologij ter integracijo s podatki in storitvami javne uprave.

Ukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 015 Digitalizacija MSP ali velikih podjetij iz Priloge I k Uredbi EU 2021/1060 s 40-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in 0-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem. V okviru predhodne ocene PEKP je bilo ugotovljeno, da ukrep ne škoduje bistveno nobenemu od obravnavanih okoljskih ciljev.

Zgoraj navedeno pomeni, da se pri končni oceni skladnosti z DNSH upoštevajo vsa priporočila in omilitveni ukrepi, ki so opredeljeni v CPVO-DNSH. V primeru spremembe osnovnega ukrepa in kjer je relevantno, se opredelijo dodatni omilitveni ukrepi glede na značilnosti spremenjenega ukrepa.

Kontrolni seznam

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb (prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH)		X	Ukrepi za spodbujanje digitalne preobrazbe MSP lahko z zmanjšanjem potrebe po mobilnosti posredno vplivajo na zmanjšanje emisij iz prometa in s tem k blaženju podnebnih sprememb. Prednostna področja S5 vključujejo tematike, kot so mreže za prehod v krožno gospodarstvo,

⁴² Ocena skladnosti ukrepov z DNSH iz te priloge je povzeta po CPVO-DNSH. Ta ocena je primerna le v primeru ukrepov, ki so po opisu in značilnostih primerljivi z obravnavanim primerom, zato jo je treba ponovno preveriti in ustrezno popraviti v drugih primerih.

			trajnostna pridelava hrane, trajnostni turizem, mobilnost, zato so rezultati izvedbe ukrepov tudi digitalne rešitve, ki bodo dolgoročno prispevale k doseganju podnebnih ciljev
Prilagajanje podnebnim spremembam (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Ukrepi po svoji naravi nimajo predvidljivega negativnega vpliva na okoljski cilj, ki bi bil povezan z neposrednimi in primarnimi posrednimi učinki ukrepa v življenjskem ciklu oziroma je ta vpliv nepomemben. Prednostna področja S5 vključujejo tematike, kot so mreže za prehod v krožno gospodarstvo, trajnostna pridelava hrane, trajnostni turizem, mobilnost, zato so rezultati izvedbe ukrepov tudi digitalne rešitve, ki bodo dolgoročno prispevale k doseganju podnebnih ciljev.
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Ukrepi po svoji naravi nimajo predvidljivega negativnega vpliva na okoljski cilj, ki bi bil povezan z neposrednimi in primarnimi posrednimi učinki ukrepa v življenjskem ciklu, oziroma je ta vpliv nepomemben. Prednostna področja S5 vključujejo tematike, kot so mreže za prehod v krožno gospodarstvo, trajnostna pridelava hrane, trajnostni turizem, mobilnost, zato so rezultati izvedbe ukrepov tudi digitalne rešitve, ki bodo dolgoročno prispevale k doseganju okoljskih ciljev.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Ukrepi po svoji naravi nimajo predvidljivega negativnega vpliva na okoljski cilj, ki bi bil povezan z neposrednimi in primarnimi posrednimi učinki ukrepa v življenjskem ciklu, oziroma je ta vpliv nepomemben. Prednostna področja S5 vključujejo tematike, kot so mreže za prehod v krožno gospodarstvo, trajnostna pridelava hrane, trajnostni turizem, mobilnost, zato so rezultati izvedbe ukrepov tudi digitalne rešitve, ki bodo dolgoročno prispevale k doseganju okoljskih ciljev.
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Zaradi naložb v digitalno preobrazbo je možen posreden vpliv na povečanje obremenitev z elektromagnetnim sevanjem, ki bodo zahtevale krepitev omrežja pete generacije mobilne telefonije

			oziroma 5G omrežja in nameščanje manjših celic (virov EMS) bližje uporabnikom. Ker je tehnologija relativno nova, so meritve EMS zaradi delovanja 5G omrežja v Sloveniji redke. Ne glede na to so prve meritve na testnem omrežju 5G NR v frekvenčnem območju 3,6 GHz v Sloveniji pokazale, da so izmerjene sevalne obremenitve v okolici makro bazne postaje 5G NR pri največji oddajni moči 200 W v najbolj neugodnem primeru na človeku dostopnih mestih več kot štirikrat nižje od mejnih vrednosti, ki jih uporabljamo v Sloveniji. Povprečne vrednosti izmerjenih veličin EMS so bistveno nižje in dosežejo le nekaj odstotkov mejnih vrednosti, ki so določene za prvo območje varstva pred sevanji. V PEKP je v zvezi s tem podano priporočilo, da se v okviru ukrepov, kjer so možni ukrepi, ki povzročajo emisije EMS, zapiše naslednje priporočilo: »Upošteva naj se načelo preventive tako, da bo izpostavljenost prebivalstva z EMS zmanjšana na najmanjšo možno mero«. Prednostna področja S5 vključujejo tematike, kot so mreže za prehod v krožno gospodarstvo, trajnostna pridelava hrane, trajnostni turizem, mobilnost, zato so rezultati izvedbe ukrepov tudi digitalne rešitve, ki bodo dolgoročno prispevale k doseganju okoljskih ciljev.
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov <i>(prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH)</i>		X	Ukrep po svoji naravi nima predvidljivega negativnega vpliva na okoljski cilj, ki bi bil povezan z neposrednimi in primarnimi posrednimi učinki ukrepa v življenjskem ciklu, oziroma je ta vpliv nepomemben. Prednostna področja S5 vključujejo tematike, kot so mreže za prehod v krožno gospodarstvo, trajnostna pridelava hrane, trajnostni turizem, mobilnost, zato so rezultati izvedbe ukrepov tudi digitalne rešitve, ki bodo dolgoročno prispevale k doseganju okoljskih ciljev.

Primer 2

Naziv ukrepa: Državno kolesarsko omrežje

Opis ukrepa

S tem ukrepom se načrtuje izgradnja oziroma dograditev kolesarskih povezav v okviru državnega kolesarskega omrežja z namenom izboljšanja navezave na urbana središča in predvsem na vozlišča JPP, kar bo spodbudilo multimodalnost pri opravljanju dnevnih poti od izhodišča do cilja na trajnosten način.

V CPVO-DNSH je navedeno, da bodo vplivi umeščanja novih objektov vrednoteni tudi v okviru postopka okoljske presoje (CPVO, PVO) za posamezen prostorski akt (OPN, OPPN, DPN). Za posamezen ukrep (če je to zakonodajno predvideno) bo izvedena presoja vplivov na nižjih ravneh načrtovanja, ki bo pri tem upoštevala tudi prisotnost drugih virov obremenjevanja okolja (npr. obstoječa poselitve, prometna infrastruktura, kmetijstvo).

Ukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 083 Kolesarska infrastruktura iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1060 s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in 100-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem. V okviru predhodne ocene PEKP je bilo ugotovljeno, da ukrep v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju meril za izbor projektov, ki so opredeljena v CPVO-DNSH.

Zgoraj navedeno pomeni, da se pri končni oceni skladnosti z DNSH upoštevajo vsi omilitveni ukrepi, ki so opredeljeni v CPVO-DNSH. V primeru spremembe osnovnega ukrepa in kjer je relevantno, se opredelijo dodatni omilitveni ukrepi glede na značilnosti spremenjenega ukrepa.

Kontrolni seznam

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE, kjer je relevantno, predložite informacijo o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb (prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v prilogi Tehnična merila za izbor projektov. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k ciljem na področju podnebnih sprememb.

			V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnešene tudi naslednje zahteve: • Pri načrtovanju naložb/projektov/investicij z energetsko/emisijsko intenzivnimi procesi/izdelki bodo podprte rešitve z nizkimi emisijami toplogrednih plinov v življenjskem ciklu, kar bo zagotovljeno z razpisnimi pogoji za ponudnike storitev in produktov (lahko tudi ob upoštevanju Uredbe o zelenem javnem naročanju). Pri načrtovanju objektov velike infrastrukture bo upoštevano tudi Obvestilo Komisije – Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027 (2021/C 373/01). • Z namenom preprečitve lokalnih negativnih vplivov na onesnaženost zraka, obremenitev s hrupom in povečanje emisij toplogrednih plinov iz prometa se v okviru gradnje novih javnih objektov in vlaganj v obstoječe javne objekte, kadar se posledično generira povečanje prometa ali pa področje trajnostne mobilnosti na lokaciji še ni urejeno, zagotovi oziroma uredi kolesarnico oziroma mesto za parkiranje koles.
Prilagajanje podnebnim spremembam (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v prilogi Tehnična merila za izbor projektov. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k ciljem na področju podnebnih sprememb. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnešene tudi naslednje zahteve:

			Pri načrtovanju objektov velike infrastrukture bo upoštevano tudi Obvestilo Komisije – Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027 (2021/C 373/01).
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k drugim okoljskim ciljem. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnešene tudi naslednje zahteve: - Pri umeščanju novih objektov se preveri njihov potencialen vpliv tudi na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji in na predlagana vodovarstvena območja, ki niso zaščitena z vodovarstvenimi območji, in izvede ukrepe za zaščito teh virov. Poseganje v bližino vodnih virov ali na predlagana vodovarstvena območja in načrtovanje ustreznih ukrepov za zaščito teh vodnih virov se preverja v okviru izdaje projektnih pogojev in izdaje gradbenega dovoljenja. - Projekti/investicije, pri katerih bo prišlo do posegov v priobalna in vodna zemljišča, morajo zajemati oceno vpliva posega na stanje voda, izdelano v skladu s Prilogo 3 Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v prilogi Tehnična merila za izbor projektov. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k drugim okoljskim ciljem. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnesene tudi naslednje zahteve:

			Pri načrtovanju in izvedbi gradbenih del se izvede ukrepe za izboljšanje snovne učinkovitosti (ovrednotenje porabe snovi napram potrebam in funkcionalnosti, vključno z upoštevanjem končne razgradnje; uporaba recikliranih materialov in ponovna uporaba materialov ter proizvodov; uporaba lokalnih materialov z ustreznimi tehničnimi lastnostmi, ki niso škodljive za okolje in zdravje ljudi, ter materialov z nizkimi emisijami v življenjski dobi; uporaba sistemov kroženja snovi; ponovna uporaba vode ipd.). V skladu z nacionalnimi cilji na področju odpadkov se najmanj 70 odstotkov skupne mase gradbenih odpadkov pripravi za ponovno uporabo, reciklira in materialno predela (vključno z zasipanjem z uporabo odpadkov za nadomestitev drugih materialov, nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov, razen naravno prisotnega materiala, navedenega pod številko odpadka 17 05 04 s seznama odpadkov).
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v prilogi Tehnična merila za izbor projektov. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnešene tudi naslednje zahteve: Z namenom preprečitve lokalnih negativnih vplivov na onesnaženost zraka, obremenitev s hrupom in povečanje emisij toplogrednih plinov iz prometa se v okviru gradnje novih javnih objektov in vlaganj v obstoječe javne objekte, kadar se posledično generira povečanje prometa ali pa področje trajnostne mobilnosti na lokaciji še ni urejeno,

			zagotovi oziroma Uredi kolesarnico oziroma Mesto za parkiranje koles.
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v prilogi Tehnična merila za izbor projektov. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k drugim okoljskim ciljem.

Primer 3

Naziv ukrepa: Nadgradnja železniške proge Maribor–Prevalje–d.m. – Faza 1

Opis ukrepa

Ukrep je namenjen povečanju zmogljivost železniške infrastrukture, vključno z nadgradnjami železniških postaj kot večmodalnih vozlišč, kjer se bodo prepletale in dopolnjevale različne oblike prevoza, kar bo omogočilo bolj trajnosten način prevoza. Istočasno se bo zagotovilo interoperabilnost, učinkovitejše upravljanje in izboljšanje prometne varnosti. Na regionalnem železniškem omrežju bodo v ospredju posodobitve prog, ki bodo izboljšale vlogo javnega železniškega potniškega prometa. To so nadgradnje postaj in odsekov obstoječe železniške proge gravitacijskega območja državnega in mednarodnega pomena.

V CPVO-DNSH je navedeno, da bodo vplivi umeščanja novih objektov/posegov, kadar je to zakonsko predpisano, vrednoteni tudi v okviru postopka okoljske presoje (CPVO) za posamezen prostorski akt (OPN, OPPN, DPN) ali PVO za projekt. Za ukrep (če je to zakonodajno predvideno) bo izvedena presoja vplivov na nižjih ravneh načrtovanja, ki bo pri tem upoštevala tudi prisotnost drugih virov obremenjevanja (npr. obstoječa poselitve, prometna infrastruktura, kmetijstvo).

Ukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 066 a Druge novo zgrajene ali nadgrajene železnice – električne/brez emisij iz Priloge VI k Uredbi (EU) 2021/241 s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in 40-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem. V okviru predhodne ocene PEKP je bilo ugotovljeno, da ukrep v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju meril za izbor projektov, ki so opredeljena v CPVO-DNSH.

Zgoraj navedeno pomeni, da se pri končni oceni skladnosti z DNSH upoštevajo vsi omilitveni ukrepi, ki so opredeljeni v CPVO-DNSH. V primeru spremembe osnovnega ukrepa in kjer je relevantno, se opredelijo dodatni omilitveni ukrepi glede na značilnosti spremenjenega ukrepa.

Kontrolni seznam

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE, kjer je relevantno, predložite informacijo o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 bistveno prispeva k blaženju podnebnih sprememb ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v Prilogi 1. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k ciljem na področju podnebnih sprememb.

			V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnešene tudi naslednje zahteve: • Pri načrtovanju naložb/projektov/investicij z energetske/emisijske intenzivnimi procesi/izdelki bodo podprte rešitve z nizkimi emisijami toplogrednih plinov v življenjskem ciklu, kar bo zagotovljeno z razpisnimi pogoji za ponudnike storitev in produktov (lahko tudi ob upoštevanju Uredbe o zelenem javnem naročanju). Pri načrtovanju objektov velike infrastrukture bo upoštevano tudi Obvestilo Komisije – Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027 (2021/C 373/01). • Z namenom preprečitve lokalnih negativnih vplivov na onesnaženost zraka, obremenitev s hrupom in povečanje emisij toplogrednih plinov iz prometa se v okviru gradnje novih javnih objektov in vlaganj v obstoječe javne objekte, kadar se posledično generira povečanje prometa ali pa področje trajnostne mobilnosti na lokaciji še ni urejeno, zagotovi oziroma uredi kolesarnico oziroma mesto za parkiranje koles. • Z namenom izboljšanja mreže kolesarskih poti se v okviru projektov, kot so gradnja in nadgradnja prometne infrastrukture, predvidi izgradnja kolesarskega omrežja, kjer to še ni zgrajeno oziroma je njegova izgradnja smiselna.
Prilaganje podnebnim spremembam (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura skladno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 bistveno prispeva k prilaganju podnebnim spremembam ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v Prilogi 1.

			Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 100-odstotno prispeva k ciljem na področju podnebnih sprememb. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnesene tudi naslednje zahteve: • Pri načrtovanju objektov velike infrastrukture bo upoštevano tudi Obvestilo Komisije – Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027 (2021/C 373/01).
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v Prilogi 1. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 40-odstotno prispeva k drugim okoljskim ciljem. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnešene tudi naslednje zahteve: • Pri umeščanju novih objektov se preveri njihov potencialen vpliv tudi na črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji in na predlagana vodovarstvena območja, ki niso zaščitena z vodovarstvenimi območji, in izvede ukrepe za zaščito teh virov. Poseganje v bližino vodnih virov ali na predlagana vodovarstvena območja in načrtovanje ustreznih ukrepov za zaščito teh vodnih virov se preverja v okviru izdaje projektnih pogojev in izdaje gradbenega dovoljenja. • Projekti/investicije, pri katerih bo prišlo do posegov v priobalna in vodna zemljišča, morajo zajemati oceno vpliva posega na stanje voda, izdelano v skladu s Prilogo 3 Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami.

Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v Prilogi 1. Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 40-odstotno prispeva k drugim okoljskim ciljem. V skladu z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnesene tudi naslednje zahteve: • Pri načrtovanju in izvedbi gradbenih del se izvede ukrepe za izboljšanje snovne učinkovitosti (ovrednotenje porabe snovi napram potrebam in funkcionalnosti, vključno z upoštevanjem končne razgradnje; uporaba recikliranih materialov in ponovna uporaba materialov ter proizvodov; uporaba lokalnih materialov z ustreznimi tehničnimi lastnostmi, ki niso škodljive za okolje in zdravje ljudi ter materialov z nizkimi emisijami v življenjski dobi; uporaba sistemov kroženja snovi; ponovna uporaba vode ipd.). V skladu z nacionalnimi cilji na področju odpadkov se najmanj 70 odstotkov skupne mase gradbenih odpadkov pripravi za ponovno uporabo, reciklira in materialno predela (vključno z zasipanjem z uporabo odpadkov za nadomestitev drugih materialov, nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov, razen naravno prisotnega materiala, navedenega pod številko odpadka 17 05 04 s seznama odpadkov).
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali ta (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Navedena infrastruktura v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 ne škoduje bistveno okoljskemu cilju ob upoštevanju določenih tehničnih meril. Merila za izbor projektov, ki morajo biti upoštevana, so predstavljena v Prilogi 1.

			Ukrep v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 40-odstotno prispeva k drugim okoljskim ciljem. Omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila za PEKP bodo v opis ukrepa vnesene tudi naslednje zahteve: • Z namenom preprečitve lokalnih negativnih vplivov na onesnaženost zraka, obremenitev s hrupom in povečanje emisij toplogrednih plinov iz prometa se v okviru gradnje novih javnih objektov in vlaganj v obstoječe javne objekte, kadar se posledično generira povečanje prometa ali pa področje trajnostne mobilnosti na lokaciji še ni urejeno, zagotovi oziroma uredi kolesarnico oziroma mesto za parkiranje koles. • Javna razsvetljava voznih površin in spremljajoče infrastrukture se izvaja v zadržanem obsegu z okoljsko sprejemljivimi svetili, ki ne oddajajo visokega deleža modrega in ultravijoličnega dela spektra.
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov (<i>prepis ocene skladnosti z DNSH iz dokumenta CPVO-DNSH</i>)		X	Za navedene investicije je treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje in presojo vplivov na okolje, kadar je to zakonsko predpisano. V postopkih bo treba upoštevati potencialne vplive izvedbe projekta na naravo. V kolikor se bo v okviru postopkov CPVO in PVO ter vzporednih presoj sprejemljivosti na varovana območja narave izkazalo, da je poseg sprejemljiv, ocenjujemo, da izvedba PEKP ne bo imela bistvene škode na varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Če presoja vplivov v skladu z zakonom ni potrebna, poseg pa se izvaja na območjih Natura 2000 ali zavarovanih območjih, je treba pridobiti naravovarstveno soglasje in izvesti presojo sprejemljivosti na naravo v sklopu tega postopka. Investicije bodo odobrene le, če ne bodo bistveno vplivale na celovitost zavarovanih območij in območij Natura 2000 glede na njihove cilje ohranjanja.

7.2.4 Primeri uporabe poenostavljenega pristopa k oceni skladnosti ukrepa z DNSH ob upoštevanju predhodne ocene skladnosti NOO z DNSH⁴³

Naziv ukrepa: Spodbujanje prestrukturiranja daljinskih sistemov na OVE, ki vključujejo uporabo novih tehnologij

Opis ukrepa

Gre za vrsto ukrepa, ki je bil vsebinsko ocenjen v okviru NOO in izpolnjuje kriterij (e) iz poglavja Pristop k ocenjevanju skladnosti ukrepov PEKP z DNSH.

Ukrep je namenjen sofinanciranju investicij za povečanje izrabe obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) in odvečne toplote, spodbujanje soproizvodnje toplote in elektrike (SPTE) iz OVE, proizvodnjo toplote iz OVE z uporabo toplotnih črpalk, geotermalne energije, sončnih kolektorjev, lesne biomase in povezovanje sektorjev. Naložbe v prenovo in širitve obstoječih sistemov daljinskega ogrevanja bodo povečale delež rabe OVE z uporabo novih, naprednih in inovativnih rešitev ter tehnologij.

Ukrep spada na področje ukrepanja 055 Visoko učinkovita soproizvodnja toplote in električne energije, daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1060 s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb in 40-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem.

Pri končni oceni skladnosti podobnih ukrepov z DNSH se upoštevajo vsa priporočila in omilitveni ukrepi, ki so bili opredeljeni v okviru NOO. V primeru spremembe osnovnega ukrepa in kjer je relevantno, se opredelijo dodatni omilitveni ukrepi glede na značilnosti spremenjenega ukrepa.

Kontrolni seznam

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb (prepis vsebinske ocene skladnosti z DNSH iz NOO)		X	Ukrep je mogoče uvrstiti na področje ukrepanja 055 Visoko učinkovita soproizvodnja toplote in električne energije, daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1060 s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb. Prestrukturiranje

⁴³ Ocena skladnosti ukrepa z DNSH je povzeta po Prilogi 1 NOO. Ta ocena je primerna le v primeru ukrepov, ki so po opisu in značilnostih primerljivi z obravnavanim primerom, zato jo je treba ponovno preveriti in ustrezno popraviti v drugih primerih.

			sistemov daljinskega ogrevanja bo z večjo energetsko učinkovitostjo, uvajanjem obnovljivih virov energije in zmanjševanjem izpustov toplogrednih plinov prispevalo k blaženju podnebnih sprememb. Značilnost novih prestrukturiranih sistemov daljinskega ogrevanja, t. i. sistemov četrte generacije, so nizke delovne temperature, prožnost obratovanja, možnost sproizvodnje toplote in električne energije, shranjevanje toplote, povezovanje s sektorji proizvodnja električne energije in promet ter vključevanje OVE in odvečne toplote.
Prilagajanje podnebnim spremembam (<i>prepis vsebinske ocene skladnosti z DNSH iz NOO</i>)		X	Večji dogodki, kot so obdobja hudega mraza, vročinski valovi ali drugi ekstremni podnebni dogodki, lahko vplivajo na oskrbo s toploto ali hlajenje. Izboljšani sistemi daljinskega ogrevanja so na tovrstne dogodke bolj odporni kot obstoječi sistemi, kar pomeni, da z investicijami izboljšujemo odpornost na podnebne spremembe. S sodobnejšo tehnologijo upravljanja lahko upravljavci sistema bolje ocenjujejo sezonsko in kratkoročno zadostnost v primeru skrajnih vremenskih razmer in se tako tudi bolje prilagajajo. Na tej podlagi je upoštevano, da investicija nima negativnega vpliva na ta okoljski cilj.
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov (<i>prepis vsebinske ocene skladnosti z DNSH iz NOO</i>)		X	Negativni vplivi v času izvedbe investicije so ocenjeni kot zanemarljivi, saj so predvideni posegi na obstoječih sistemih in nadgradnja. V kolikor bi bili potrebni posegi na vodovarstvenih zemljiščih ali v bližini vodnih virov, namenjenih oskrbi s pitno vodo, se investicije izvajajo v skladu z gradbeno zakonodajo, torej s pridobitvijo mnenja pristojnih mnenjedajalcev, za vse gradnje, ki lahko vplivajo na vodni režim in stanje voda. Za delovanje omrežij daljinskega ogrevanja so vplivi na okolje ocenjeni kot majhni. Nanašajo se predvsem na potencialni vpliv podzemnih omrežij daljinskega ogrevanja na podzemne vodne sisteme in lokalne ekosisteme s korozijskimi

			produkti, ki nastanejo zaradi elementov distribucijskega sistema in uporabljenih aditivov za vodo, ki morda niso biološko razgradljivi. Vendar predvidene investicije izboljšujejo obstoječe daljinske sisteme, s čimer se njihov vpliv na okolje izboljšuje. Na tej podlagi je upoštevano, da investicija nima negativnega vpliva na ta okoljski cilj.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem (<i>prepis vsebinske ocene skladnosti z DNSH iz NOO</i>)		X	Pri izkoriščanju trajnostno razpoložljive lesne biomase se prednostno uporabljajo ostanki predelave lesnopredelovalne industrije, sečni ostanki idr. Sodobni daljinski sistemi lahko namreč učinkovito uporabijo tudi les slabše kakovosti ali druge snovi, ki bi sicer predstavljale odpadke. Zato ocenjujemo vpliv na okoljski cilj kot pozitiven, saj biorazgradljivi odpadki na odlagališčih lahko povzročajo tudi negativne vplive na okolje, stanje voda in tal. V javnem razpisu bo vključen pogoj, da mora biti uporaba biomase (vključno z uvoženo biomaso) v skladu z Direktivo 2012/27/EU in Direktivo (EU) 2018/2001, sicer tak ukrep ni upravičen do sofinanciranja. Pri vseh ukrepih se pri nastajanju odpadkov in ravnanju z njimi kot prednostni vrstni red upošteva hierarhija ravnanja: preprečevanje odpadkov, priprava za ponovno uporabo, recikliranje, drugi postopki predelave (npr. energetska predelava) in odstranjevanja v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Uradni list RS, št. 34/08 in 44/22 – ZVO-2), ki določa tudi pravila ravnanja z odpadki. Pri vseh gradnjah, rekonstrukcijah, adaptacijah, obnovah ali odstranitvah objektov se upošteva Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Uradni list RS, št. 34/08). Pri ravnanju z gradbenimi odpadki je treba slediti ciljem krožnega gospodarstva, tako da se bo najmanj 70 odstotkov njihove količine pripravilo za ponovno uporabo, recikliranje in snovno

			predelavo, za zemeljske izkope pa zagotovilo višjo stopnjo uporabnosti s predpisanimi merili za preglednejše razvrščanje zemeljskega izkopa glede na vsebnost onesnaževal in vsebnost onesnaževal v izlužku. Na tej podlagi je upoštevano, da investicija nima negativnega vpliva na ta okoljski cilj.
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal (<i>prepis vsebinske ocene skladnosti z DNSH iz NOO</i>)		X	V okviru ukrepa bodo izvedene izključno naložbe, ki bodo povečevale delež proizvedene toplote iz OVE, seznam primernih tehnologij bo del razpisnih pogojev in v skladu z Direktivo 2012/27/EU. Ukrepi so namenjeni povečanju učinkovitosti in konkurenčnosti obstoječih sistemov daljinskega ogrevanja (optimizacija delovanja, širitve idr.) z ukrepi za povečanje izrabe OVE in odvečne toplote, spodbujanje soproizvodnje toplote in elektrike (SPTe) iz OVE, proizvodnje toplote iz OVE z rabo biomase, uporabe toplotnih črpalk, geotermalne energije, sončnih kolektorjev in za povezovanje sektorjev (izvedba hranilnikov energije, uvajanje tehnologij <i>power2heat</i> idr.). Prednostno bodo podprte predvsem naložbe, ki vpeljujejo nove, inovativne tehnologije na področju sistemov daljinskega ogrevanja, kot npr. naložbe v toplotne črpalke, v kombinaciji s sončnimi kolektorji za pridobivanje obnovljive električne energije za potrebe daljinskega ogrevanja. Sežig odpadkov (<i>waste-to-heat</i>) v energetske namene ni vključen v te naložbe. Prestrukturirani sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja bodo uporabljali vsaj 50 odstotkov energije iz obnovljivih virov, 50 odstotkov odvečne toplote, 75 odstotkov toplote iz soproizvodnje ali 50 odstotkov kombinacije takšne energije in toplote kot to določa Direktiva 2012/27/EU. Poleg tega bo v primeru izrabe biomase naložba morala biti v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, kar pomeni vsaj 80-odstotni prihranek emisij toplogrednih plinov v obratu zaradi uporabe biomase v zvezi z metodologijo za prihranek emisij toplogrednih plinov in z relativno primerjalno vrednostjo za fosilna goriva

			iz Priloge VI k Direktivi (EU) 2018/2001. Na tej podlagi je upoštevano, da investicija nima negativnega vpliva na ta okoljski cilj.
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov (<i>prepis vsebinske ocene skladnosti z DNSH iz NOO</i>)		X	Ob izgradnji prenosnega in distribucijskega omrežja lahko pride do uničenja habitata vrst in habitatnih tipov, ki ležijo neposredno na trasi izgrajene infrastrukture. V okviru ukrepa so predvidene investicije na obstoječih sistemih, zato ta vpliv ocenjujemo kot zanemarljiv. Predvidene investicije se bodo izvajale v skladu z gradbeno zakonodajo, ki na nivoju posameznega ukrepa glede na njegovo lokacijo določa zahteve glede presoje vplivov na okolje v skladu z direktivami EU in potrebne omilitvene ukrepe za zaščito biotske raznovrstnosti/ekosistemov. Na območjih, ki imajo na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, bodo pridobljeni naravovarstveni pogoji. Dejavnost bo izpolnjevala vse trajnostne pogoje iz člena 29 Direktive (EU) 2018/2001 (RED II). Prav tako je v skladu z navodili iz poglavja 2.2.5 Rešitve, ki bodo koristne za pridobivanje energije Strategije biotske raznovrstnosti. Presoja vplivov na okolje (EIA) ali presejanje bo izvedena v skladu z Direktivo 2011/92/EU. Kjer je bila izvedena celovita presoja, se bodo izvajali potrebni omilitveni ukrepi za varovanje okolja. Zunaj območij Natura 2000 bo dokazano (npr. s presojo vplivov na okolje), da proizvodnja biomase/energije v skladu z zahtevami o zaščiti vrst iz člena 12 Direktive o habitatih in člena 5 Direktive o pticah ne bo povzročila namernega zajemanja, ubijanja in vznemirjanja zaščitene vrst, namernega uničenja/odvzema/poškodovanja/odstranjevanja jajc ter poslabšanja ali uničenja gnezdišč ali počivališč ali odstranjevanja gnezd zaradi pridobivanja biomase.

		Za habitate, zaščitene z direktivo o habitatih, vendar zunaj območij Natura 2000, mora biti jasno (npr. s presojo vplivov na okolje), da pridobivanje biomase ne bo škodovalo doseganju njihovega ugodnega stanja ohranjenosti. Za habitate ptic zunaj območij Natura 2000 mora biti jasno (npr. s presojo vplivov na okolje), da pridobivanje biomase ne bo škodovalo ohranjanju, vzdrževanju ali ponovni vzpostavitvi zadostne raznolikosti in površine habitatov za vse vrste ptic, ki se naravno pojavljajo v naravi.
--	--	---

7.3 2. del kontrolnega seznama za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno (vsebinska ocena)

<i>Vprašanja</i>	<i>NE</i>	<i>Vsebinska utemeljitev</i>
Blažitev podnebnih sprememb Ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil precejšnje emisije toplogrednih plinov?		
Prilagajanje podnebnim spremembam Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov • Ali se pričakuje, da bo ukrep škodil: (i) dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinsko vodo in podtalnico ali (ii) dobremu okoljskemu stanju morskih voda?		
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem • Ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen		

<i>Vprašanja</i>	<i>NE</i>	<i>Vsebinska utemeljitev</i>
sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?		
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal Ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal v zrak, vodo ali tla?		
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov Ali je ukrep: (i) bistveno škodljiv za dobro stanje in odpornosti ekosistemov ali (ii) škodljiv za ohranitveni status habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije?		

7.4 Primer uporabe vsebinske ocene skladnosti ukrepa z DNSH

Naziv ukrepa: Prometna infrastruktura (cesta)

Opis ukrepa

Ukrep vključuje naslednje naložbe:

- izgradnja nove avtoceste, ki je del jedrnega omrežja TEN-T, da bi bolje povezali oddaljeno regijo države s preostalim delom države in izboljšali varnost v cestnem prometu;
- izgradnja električnih polnilnih mest (eno polnilno mesto na deset vozil) in oskrbovalnih mest za vodik (eno oskrbovalno mesto na X km) vzdolž nove avtoceste.

Kontrolni seznam

Najprej se izpolni kontrolni seznam za poenostavljeno oceno.

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>		<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor NE; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb	Izgradnja nove avtoceste	x		
	Izgradnja infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom		x	To naložbo je mogoče uvrstiti na področje intervencije 086 Infrastruktura za alternativna goriva, ki je skladna s prilogo k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem na področju podnebnih sprememb. Poleg tega infrastruktura za električno polnjenje in oskrbo z vodikom (ki bo temeljila na zelenem vodik, proizvedenem v elektrolizatorjih) spodbuja elektrifikacijo in se lahko šteje za potrebno naložbo, da se omogoči preusmeritev na učinkovito podnebno nevtralno gospodarstvo. Utemeljitev in dokazi o povečanju zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni so cilji, navedeni v Celovitem nacionalnem energetske podnebnem načrtu na str. 36.
Prilagajanje podnebnim spremembam		x		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		x		

Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	x		
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	x		
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov	x		

Sledi izpolnitev kontrolnega seznama za vsebinsko oceno. V primeru ocene z okvirčki in pripisom pojasnimo, s katerimi utemeljitvami in dokazili iz poglavja 5 utemeljujemo vsebinsko oceno za posamezen okoljski cilj.

Vprašanja	NE	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb	x	Pričakuje se, da ukrep ne bo povzročil znatnih emisij toplogrednih plinov, saj: - je nova avtocesta del Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030, katere cilj je zmanjšati okoljske obremenitve, zato so bili pri zasnovi avtoceste upoštevani omilitveni ukrepi za blažitev podnebnih sprememb iz strategije (strategija, str. 243) na način, da je predvideno povezovanje naložbe v cesto z infrastrukturo za električno polnjenje in oskrbo z vodikom (drugi ukrepi za razogljičenje prometa se ne izvajajo v sklopu tega ukrepa, ampak so predvideni v NEPN, poglavje 3.2.3 Promet in drugih ukrepov PEKP (Spodbujanje trajnostne večmodalne mestne mobilnosti v RSO 2.8., posodobitev in nadgradnja železniške infrastrukture v RSO 3.1 in 3.2).) Skladnost s CPVO za Strategijo razvoja prometa in CPVO za PEKP (OU 18 PEKP) - infrastruktura ni namenjena transportu ali shranjevanju fosilnih goriv za naložbo izgradnje avtoceste je bila izdelana ocena podnebne odpornosti (se priloži), v okviru katere je bilo ocenjeno, da infrastruktura ne povzroča dodatnih relativnih emisij toplogrednih plinov. Skladnost s tehničnimi merili za pregled za ne bistveno škodovanje okoljskemu cilju Blažitev podnebnih sprememb (Priloga II, poglavje 6.15 Infrastruktura za omogočanje cestnega prevoza in javnega prevoza iz Delegirane uredbe)
Prilagajanje podnebnim spremembam	x	Ker se ukrep nanaša na izgradnjo ceste ter s tem povezane infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom na območju, izpostavljenem vročinskemu stresu in temperaturnim nihanjem, pričakovana življenjska doba sredstev pa presega 10 let, je bila izvedena ocena podnebnih tveganj in ranljivosti (se priloži), pri

Vprašanja	NE	Vsebinska utemeljitev
		kateri so bile uporabljene podnebne napovedi v različnih prihodnjih scenarijih v skladu s pričakovano življenjsko dobo obratov. Izvedena je bila zlasti analiza tveganja poplav in opredeljena sta bila dva segmenta, kjer je treba izvesti posebno prilagoditveno rešitev. Posebna pozornost je bila namenjena občutljivim elementom, kot so mostovi in tuneli. Ugotovitve ocene so bile vključene v zasnovo ukrepa (glej stran X projektne dokumentacije). Iz ocene podnebnih tveganj in ranljivosti tudi izhaja, da prilagoditvene rešitve ne vplivajo negativno na prilagoditvena prizadevanja ali raven odpornosti drugih ljudi, narave, sredstev in drugih gospodarskih dejavnosti proti fizičnim podnebnim tveganjem ter da so skladne z lokalnimi, sektorskimi, regionalnimi ali nacionalnimi prilagoditvenimi prizadevanji. Skladnost s tehničnimi merili za pregled za bistven prispevek okoljskemu cilju Prilaganje na podnebne spremembe (Priloga II, poglavje 6.15 Infrastruktura za omogočanje cestnega prevoza in javnega prevoza iz Delegirane uredbe), hkrati tudi skladnost s CPVO za PEKP (OU 3)
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	x	Za gradnjo ceste in s tem povezane infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom je bila opravljena presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, ZVO-2, Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2) in Uredbo o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave (Uradni list RS, št. 36/09, 40/17 in 44/22 – ZVO-2). Izvedeni bodo potrebni omilitveni ukrepi za varstvo okolja, kar se odraža v zasnovi ukrepa (glej stran X projektne dokumentacije). Presoja vplivov na okolje vključuje tudi presojo vplivov na vodo, vključno z oceno vplivov, izdelano v skladu s Prilogo 3 in Prilogo 5 ter ob upoštevanju Priloge 6 Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami. Preverjen je bil potencialen vpliv naložbe na vodovarstvena območja, črpališča pitne vode s podeljenimi vodnimi dovoljenji in predlagana vodovarstvena območja, ki niso zaščitena z vodovarstvenimi območji, ter ogrožena območja. Ugotovljena tveganja so bila obravnavana v zasnovi ukrepa, predvideni omilitveni ukrepi so bili vključeni v zasnovo ukrepa (glej stran X projektne dokumentacije). Tveganja za degradacijo okolja, povezana z

Vprašanja	NE	Vsebinska utemeljitev
		ohranjanjem kakovosti vode in preprečevanjem vodnega stresa, so opredeljena in obravnavana v skladu z načrtom upravljanja z vodami na vodnem območju Donave (glej stran X projektne dokumentacije). Podatki za utemeljitev iz presoje vplivov za projekt, skladnost z načrtom upravljanja z vodami, skladnost s CPVO za PEKP (OU 4, OU 27), skladnost s CPVO za Strategijo razvoja prometa (Ro.33, OU za vodo iz poglavja 9)
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	x	Zagotovljeno bo, da se vsaj 70 odstotkov (po teži) nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov iz gradnje ceste ter s tem povezane infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom (razen naravno prisotnega materiala, opredeljenega v kategoriji 17 05 04 Evropskega seznama odpadkov, vzpostavljenega z Odločbo Komisije 2000/532/ES), ki nastanejo na gradbišču, pripravi za ponovno uporabo, recikliranje in drugo snovno predelavo, vključno s postopki za zasipanje odpadkov, pri katerih se odpadki uporabljajo za nadomestitev drugih materialov, in sicer v skladu s hierarhijo za ravnanje z odpadki ter protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Nastajanje odpadkov med gradnjo in rušenjem objektov bo omejeno v skladu s Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov ter ob upoštevanju najboljših razpoložljivih procesov, olajšana bosta ponovna uporaba in visokokakovostno recikliranje s selektivnim odstranjevanjem materialov, pri čemer bodo uporabljeni razpoložljivi sistemi za ločevanje gradbenih odpadkov. Skladnost s tehničnimi merili za pregled za nebitveno škodovanje okoljskemu cilju krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem (Priloga II, poglavje 6.15 Infrastruktura za omogočanje cestnega prevoza in javnega prevoza iz Delegirane uredbe). Hkrati tudi skladnost s CPVO za PEKP (OU 1). Presoja vplivov na okolje vključuje tudi presojo vplivov na odpadke; ugotovljeni vplivi so bili obravnavani v zasnovi ukrepa (glej stran X projektne dokumentacije). Podatki za utemeljitev iz presoje vplivov za projekt

Vprašanja	NE	Vsebinska utemeljitev
		Za ukrep je bilo izvedeno zeleno javno naročilo za projektiranje in gradnjo ceste (št. javnega naročila xx), v katerem so bile upoštevane okoljske zahteve in merila za prednostno uporabo recikliranega asfaltnega granulata (rezkanca) v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21). Skladnost z javnim naročilom je razvidna iz zasnove ukrepa (glej stran x projektne dokumentacije). Utemeljitev skladnosti z izvedbo zelenega javnega naročila, hkrati tudi skladnost s CPVO za PEKP in skladnost s CPVO za PEKP (OU 1).
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	x	Pričakuje se, da ukrep ne bo povzročil znatnih emisij v zrak in bo skladen z nacionalnim programom nadzora nad onesnaževanjem zraka, saj je nova avtocesta del Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030, katere cilj je zmanjšati okoljske obremenitve, in so bili pri zasnovi avtoceste upoštevani omilitveni ukrepi za zrak iz strategije (strategija, str. 248) na način, da je predvideno povezovanje naložbe v cesto z infrastrukturo za električno polnjenje in oskrbo z vodikom. Drugi ukrepi za razogljichenje prometa, ki bodo pripomogli k zmanjšanju onesnaženosti zraka iz prometa se ne izvajajo v sklopu tega ukrepa, ampak so predvideni v NEPN, poglavje. 3.2.3 Promet, in v okviru drugih ukrepov PEKP (Spodbujanje trajnostne večmodalne mestne mobilnosti v RSO2.8., posodobitev in nadgradnja železniške infrastrukture v RSO 3.1 in 3.2). Skladnost z OPNOZ, skladnost s CPVO za Strategijo razvoja prometa, hkrati tudi skladnost s CPVO za PEKP (OU 18) Izvedena presoja vplivov na okolje za ukrep vključuje tudi presojo vpliva na onesnaževanje zraka, tal, obremenjevanje okolja s hrupom, elektromagnetnim sevanjem in svetlobnim onesnaževanjem. Ugotovljeni vplivi so bili obravnavani v zasnovi ukrepa (glej stran X projektne dokumentacije). Skladnost s presojo vplivov za ukrep, hkrati skladnost s CPVO za Strategijo razvoja prometa (poglavje 9.6) in CPVO za PEKP (OU 19)

Vprašanja	NE	Vsebinska utemeljitev
Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov	x	Za izgradnjo ceste in s tem povezane polnilne in oskrbovalne infrastrukture je bila opravljena presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, ZVO-1, Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2) in Direktivo 92/43/EGS. Izvedena je bila presoja sprejemljivosti posega v skladu s 33.a členom ZON. Potrebni omilitveni ukrepi za zmanjšanje razdrobljenosti in degradacije zemljišč, zlasti zeleni koridorji in drugi ukrepi za povezanost habitatov ter v zvezi z relevantnimi zavarovanimi živalskimi vrstami, navedenimi v Prilogi IV k Direktivi 92/43/EGS, so temeljili na uveljavljenih ohranitvenih ciljih in so bili tudi izvedeni, kar se odraža v zasnovi ukrepa (glej stran X projektne dokumentacije). Skladnost s presojo vplivov za ukrep, hkrati skladnost s CPVO za Strategijo razvoja prometa (poglavje 9.5)

7.5 Izključitev iz področja uporabe ESRR in Kohezijskega sklada

V skladu s členom 7 Uredbe (EU) 2021/1058 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu ESRR in Kohezijski sklad ne podpirata:

- a) razgradnje ali gradnje jedrskih elektrarn;
- b) naložb za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES;
- c) proizvodnje, predelave ter trženja tobaka in tobačnih izdelkov;
- d) podjetij v težavah, kot je opredeljeno v točki 18. člena 2 Uredbe (EU) št. 651/2014, razen če je to odobreno v okviru pomoči *de minimis* ali začasnih pravil za državno pomoč, vzpostavljenih za obravnavanje izjemnih okoliščin;
- e) naložb v letališko infrastrukturo, razen v najbolj oddaljenih regijah ali na obstoječih regionalnih letališčih, kot so opredeljena v točki 153. člena 2 Uredbe (EU) št. 651/2014, v katerem koli od naslednjih primerov:
 - i. ukrepi za ublažitev vplivov na okolje ali
 - ii. sistemi varnosti, zaščite in upravljanja zračnega prometa, ki izhajajo iz raziskave o upravljanju zračnega prometa v okviru enotnega evropskega neba;
- f) naložb v odstranjevanje odpadkov na odlagališča odpadkov, razen:
 - i. za najbolj oddaljene regije, vendar samo v ustrezno utemeljenih primerih ali
 - ii. naložb za razgradnjo, pretvorbo ali zavarovanje obstoječih odlagališč odpadkov, pod pogojem, da takšne naložbe ne povečajo njihove zmogljivosti;
- g) naložb, s katerimi se povečujejo zmogljivosti v objektih za obdelavo ostankov odpadkov, razen:
 - i. za najbolj oddaljene regije, vendar samo v ustrezno utemeljenih primerih;
 - ii. naložb v tehnologije za predelavo materialov iz ostankov odpadkov za namene krožnega gospodarstva;
- h) naložb, povezanih s proizvodnjo, predelavo, prevoz, distribucijo, skladiščenjem ali zgorevanjem fosilnih goriv, razen za naslednje:
 - i. zamenjavo ogrevalnih sistemov na trda fosilna goriva, kot so premog, šota, lignit, naftni skrilavec, s plinskimi ogrevalnimi sistemi zaradi:
 - nadgradnje sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja do statusa „učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja“, kot je opredeljeno v točki 41. člena 2 Direktive 2012/27/EU;
 - nadgradnje obratov za soproizvodnjo toplote in električne energije do statusa „soproizvodnje z visokim izkoristkom“, kot je opredeljena v točki 34. člena 2 Direktive 2012/27/EU;
 - naložb v kotle in ogrevalne sisteme na zemeljski plin v stanovanjskih objektih in stavbah, ki nadomestijo naprave na premog, šoto, lignit ali naftni skrilavec;
 - ii. naložbe v širitev in spremembo namena, pretvorbo ali naknadno opremljanje omrežij za prenos in distribucijo plina, pod pogojem, da se s takimi naložbami zagotovi zmogljivost omrežij, da se v sistem lahko dodajajo plini iz obnovljivih virov in plini z nizkimi emisijami ogljika, kot so vodik, biometan in sintezni plin, ter da omogočajo nadomestitev naprav na trdna fosilna goriva;
 - iii. naložbe v:
 - čista vozila, kot so opredeljena v Direktivi 2009/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta (22), za javne namene ter
 - vozila, zrakoplove in plovila, zasnovana in izdelana ali prilagojena za uporabo v civilni zaščiti in gasilskih službah.